

รายงานประจำปี 2554

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์

รายงานประจำปี 2554

ANNUAL REPORT 2011

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์

คำนำ

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ จัดทำรายงานประจำปีขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลการดำเนินงานในรอบปี สำหรับปีงบประมาณ 2554 สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์มีกิจกรรมหลักที่รับผิดชอบผลิตสินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐานตลอดห่วงโซ่อาหาร ตั้งแต่อาหารสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปทั้งภายในประเทศและการส่งออก ทั้งนี้ เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตลอดจนเพื่อให้สินค้าปศุสัตว์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและได้มาตรฐานสากล ซึ่งผลสำเร็จของการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ดังนำเสนอในรายงานประจำปี 2554 ได้มาจากความร่วมมือของบุคลากร ทุกส่วนของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ และบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ขอขอบคุณทุกหน่วยงาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนต่อการดำเนินงานของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่ารายงานประจำปี 2554 ฉบับนี้จะอำนวยความสะดวกต่อหน่วยงานที่ได้รับและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

สารบัญ

หน้า

หน้า

ภาพรวมองค์กร

คณะผู้บริหาร	1
วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด	3
โครงสร้างการบริหารงาน	5
อัตรากำลัง-งบประมาณ	6

การตรวจสอบและการกำกับดูแลตามกฎหมาย

การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์	7
การควบคุมโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ	13
การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออก	17
การควบคุมกำกับดูแลยาสัตว์และวัตถุอันตราย ด้านการปศุสัตว์	19

การรับรองระบบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์

การรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์	23
การรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย	26
การรับรองระบบ GMP/HACCP โรงงานอาหารสัตว์	29
การรับรองระบบ GMP ศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ	30
การรับรองระบบ GMP/HACCP โรงฆ่าสัตว์และ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก	31

การสร้างเชื่อมั่นต่อคุณภาพสินค้าปศุสัตว์

การตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้าง (Residue Monitoring Plan)	32
โครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงหรือ สารกลุ่มเบต้าอะโกนินส์	36
โครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ (เชียงใหม่)	40
การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก (Poultry Welfare)	44
โครงการเนื้อสัตว์อนามัย	45
โครงการปศุสัตว์ปลอดโรค เนื้อสัตว์ปลอดภัย	47
โครงการประชาสัมพันธ์ เนื้อสัตว์ปลอดภัย	48
การตรวจประเมินความปลอดภัยของประเทศคู่ค้า	49
การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ	50

การสนับสนุนเพื่อความยั่งยืนของการผลิตสินค้าปศุสัตว์

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์	51
------------------------------------	----

บทความ

โครงการดาวเขียว โซเชียลเน็ตเวิร์ค	55
สพส.กับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน	57
สภาวะโลกร้อนกับการปศุสัตว์	59

การพัฒนาองค์กร

ผลงานวิจัย / งานวิชาการ	63
สรุปการจัดอบรมสัมมนา	64
การส่งบุคลากรไปอบรม/ศึกษาดูงาน	65
การนิเทศและติดตามงานด้านมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์	67
การพัฒนาเทคโนโลยีการให้บริการ-ระบบตรวจสอบ ย้อนกลับอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อ	68
การจัดการความรู้ของสำนักพัฒนาระบบและ รับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์	69

สถิติที่เกี่ยวข้อง

สถิติจำนวนผู้รับใบอนุญาตประกอบการอาหารสัตว์ ปี 2554	71
สถิติเปรียบเทียบจำนวนสัตว์จากฟาร์มมาตรฐานทั่วประเทศ ปี 2552-2554	72
สถิติจำนวนโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ปี 2552-2554	73
สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์รายประเทศ ปี พ.ศ. 2550 – 2554	74
สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อสัตว์และ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูปรายเดือน ปี 2554	76

ผู้บริหาร

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

สรวิศ ธานีโต

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

1

คณิศจิ ก่อธรรมฤทธิ

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบและรับรองคุณภาพ
วัตถุดิบรายด้านการปศุสัตว์

ธนบดี รอดสม

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบและรับรองคุณภาพ
อาหารสัตว์อุตสาหกรรม

เพ็ญนภา มัชฌิมพงศ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบและรับรองคุณภาพ
เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์

ธนิตา หรินทรานนท์

ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์

นิตารัตน์ ไพรคณະฮก

ผู้อำนวยการส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์

อดิศักดิ์ เลี่ยนนาค

ผู้อำนวยการส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

โสภัชชย์ ขวาลกุล

ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์

ศศิ เจริญพจน์

ผู้อำนวยการส่วนยาสัตว์และวัตถุอันตราย

อารักษ์ ชัยกุล

ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์

สมบัติ สุขประภากร

ผู้อำนวยการส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์

พิศณุ บำรุงพงษ์

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

วิสัยทัศน์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นองค์กรหลักในการพัฒนา ตรวจสอบ รับรองและควบคุมมาตรฐานการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรการผลิตให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

พันธกิจ

- ดำเนินการตามกฎหมายการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ยาสัตว์ กฎหมาย ระเบียบ และข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาและกำหนดมาตรฐานการผลิตและสินค้าปศุสัตว์ อาหารสัตว์ ยาสัตว์ ชีววัตถุ วัตถุอันตราย และสารเคมี ฟาร์มปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ สิ่งแวดล้อมปศุสัตว์ และกระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนาระบบประกันคุณภาพ รับรองตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ระบบการผลิตปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- ประสานงานประเทศคู่ค้าเกี่ยวกับกฎระเบียบ การนำเข้า ส่งออกสินค้าปศุสัตว์
- วิเคราะห์ความเสี่ยง และระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัย และสุขอนามัยสินค้าปศุสัตว์ ทั้งระบบ
- ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2554

ยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์	ประเด็นยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
1. การเร่งรัดการดำเนินการตามภารกิจของกรมปศุสัตว์ให้ตอบสนองต่อความต้องการด้านปศุสัตว์ของประเทศ	1. การพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล	1. สินค้าปศุสัตว์มีคุณภาพดี เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออก	1.1 ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน 1.2 ร้อยละของจำนวนโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน 1.3 จำนวนฟาร์มสัตว์ปีกมาตรฐานที่เกิดการระบาดของไข้หวัดนก 1.4 ร้อยละของฟาร์มสัตว์ปีกที่ไม่ใช้สารเคมีที่ทางราชการประกาศห้ามใช้และปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด 1.5 ร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการตรวจประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.6 ร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของจำนวนโรงงานที่ได้รับการตรวจประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.7 ร้อยละความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของจำนวนคอมพาร์ทเมนต์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
2. การบริหารจัดการให้เข้มแข็งและเพิ่มสมรรถนะบุคลากร	2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ	2.1 ได้รับการยกย่องในการบริหารที่มีคุณภาพและมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2.2 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องมีความเชื่อมั่นและพึงพอใจ	2.1.1 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการ/แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่หน่วยงานได้รับมอบหมาย 2.1.2 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่าย 2.1.3 ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต 2.1.4 ระดับความสำเร็จของการควบคุมภายใน 2.2.1 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

แผนยุทธศาสตร์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ

4

ประสิทธิผล

พัฒนาสินค้าปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยด้านอาหาร

สินค้าและสถานประกอบการมีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐาน

คุณภาพการให้บริการ

ผู้รับบริการได้รับบริการที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและรวดเร็ว

ประสิทธิภาพ

พัฒนาระบบงานให้มีความโปร่งใส

พัฒนาองค์กร

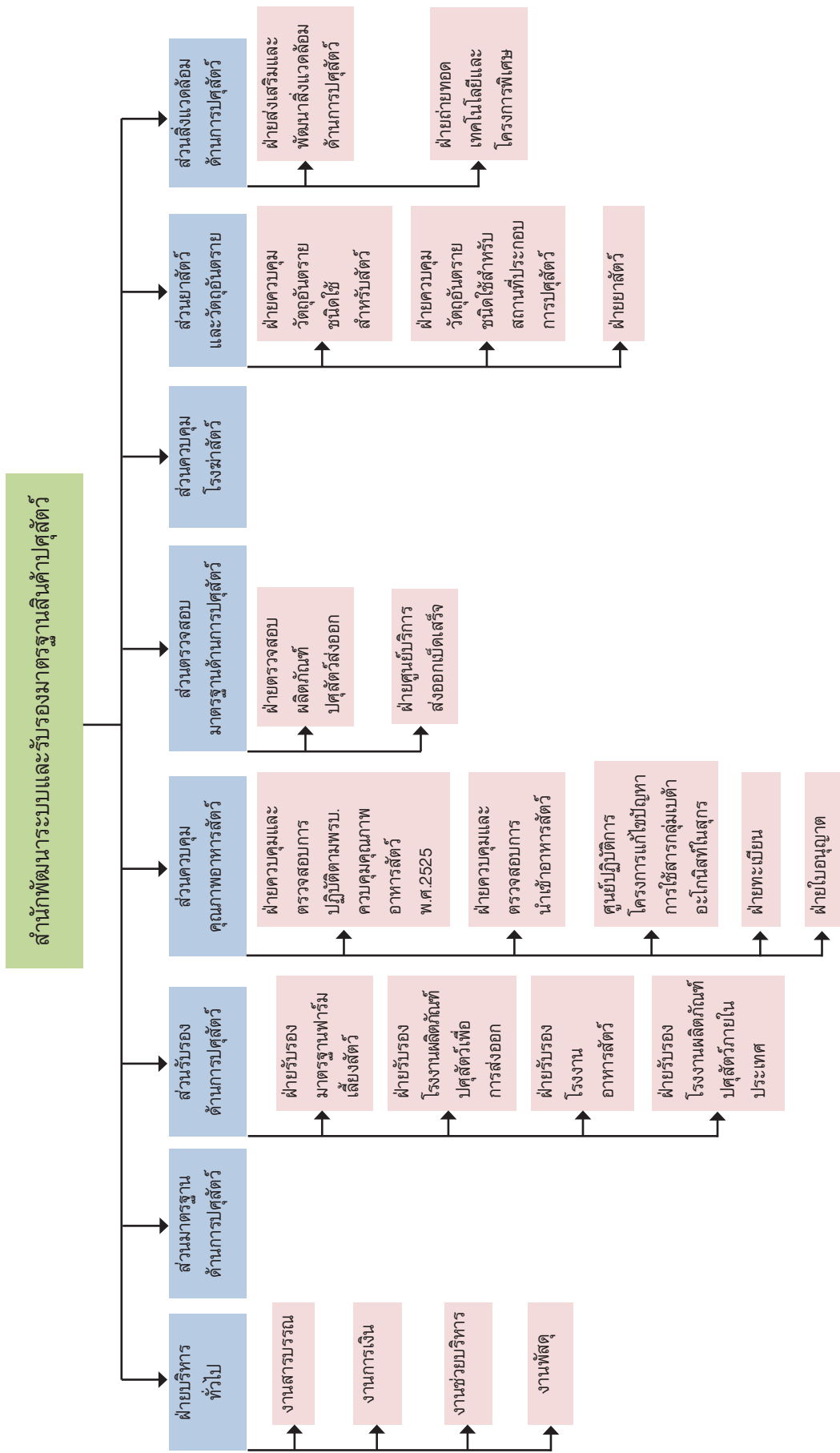
พัฒนาองค์ความรู้

พัฒนาระบบสารสนเทศ

พัฒนาบุคลากร

พัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ

โครงสร้างการบริหารงาน

อัตรากำลัง

ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2554

ส่วนกลาง 191 อัตรา

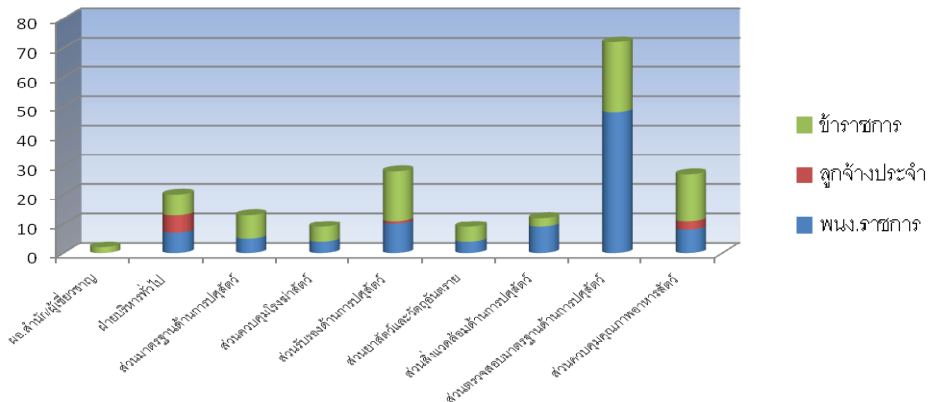
ข้าราชการ	86	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	9	อัตรา
พนักงานราชการ	96	อัตรา

ส่วนภูมิภาค พนักงานราชการ 465 อัตรา

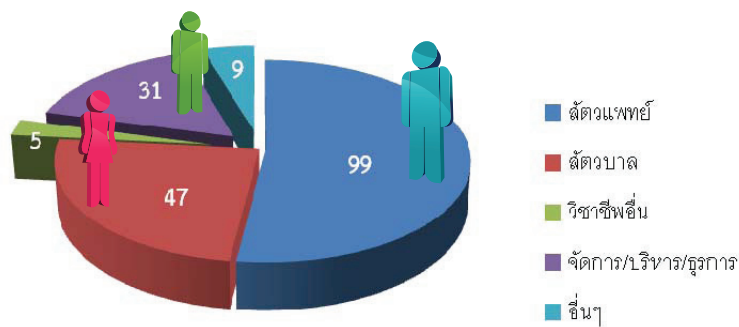
(สำนักงานปลัดกระทรวง, สำนักงานปลัดจังหวัด, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์)

6

แผนภูมิ อัตรากำลังส่วนกลาง (191 คน) แยกตามส่วน/ฝ่าย

แผนภูมิ อัตรากำลังส่วนกลาง (191 คน) แยกตามสายงาน

งบประมาณ

เพื่อการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2554 รวมทั้งสิ้น 261,641,000 บาท

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ส่วนกลาง	122,217,390 บาท (46.71 %)
โอเน สำนักงานปลัดกระทรวง/สำนักงานปลัดจังหวัด	78,824,250 บาท (30.13 %)
โอเน สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์/ สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์	60,599,360 บาท (23.16 %)

การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล และให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตอาหารสัตว์ ทั้งระบบ ภายใต้กฎระเบียบและข้อบังคับตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 เพื่อให้อาหารสัตว์มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ปราศจากสิ่งปลอมปน ปลอดภัยจากสารพิษหรือสารตกค้าง มีความปลอดภัย เป็นที่ยอมรับในระดับสากล สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้อาหารสัตว์ รวมถึงผู้บริโภคปศุสัตว์

การดำเนินการจะประสานการปฏิบัติงานกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์เขต และด่านกักกันสัตว์ระหว่างประเทศ ห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการในพื้นที่ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 (ตุลาคม 2553 – กันยายน 2554) ดังนี้

1. การออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการดำเนินการของผู้ประกอบการอาหารสัตว์

ประเภท	จำนวน (ฉบับ)			
	ปี 2554		ปี 2553	
	ต่ออายุ	ขอใหม่	ต่ออายุ	ขอใหม่
1. ใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์	154	22	125	25
2. ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งอาหารสัตว์	396	83	409	98
3. ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์	13,649	2,583	13,404	2,107
4. หนังสือแจ้งการนำเข้าซึ่งอาหารสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักร (นส.4)		15,538		13,156
5. หนังสือรับรองการส่งออก (HEALTH CERTIFICATE)		6,935		4,816

2. การดำเนินการด้านทะเบียนอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2554

ประเภทอาหาร	ชนิดสัตว์	จำนวน (ฉบับ)	
		ขอใหม่	ขอแก้ไข
วัตถุดิบ	รวม	89	24
หัวอาหารสัตว์ (ท.อ.ส.)	โค กระบือ	-	12
	สุกร	12	
	เบ็ด ไก่	9	
อาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป (อ.ส.ร.)	โค กระบือ	67	398
	สุกร	150	
	นกกกระทา เบ็ด ไก่	143	
	สัตว์เลี้ยง (สุนัข แมว)	271	
	กระต่าย	23	
อาหารเสริมสำหรับสัตว์	ปศุสัตว์	288	79
	สัตว์เลี้ยง (สุนัข แมว)	37	29
สารผสมลวงหน้า(พรีมิกซ์)	ปศุสัตว์	536	106
ผลิตภัณฑ์นม	-	38	6
ใบอนุญาตโฆษณาคุณภาพหรือสรรพคุณของอาหารสัตว์	-	53	-

3. การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายในการผลิต นำเข้า ขยายอาหารสัตว์ และการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

8

การตรวจสอบ	จำนวน (ครั้ง)	
	ปี 2554	ปี 2553
สถานที่ผลิตอาหารสัตว์	1,837	1,549
สถานที่ขยายอาหารสัตว์	24,037	22,833
เก็บตัวอย่างจากส่วนภูมิภาค	4,302	3,869
ตรวจสอบและเก็บตัวอย่างนำเข้า	4,232	4,159
ตรวจสอบกรณีร้องเรียน	5	-
แจ้งความดำเนินคดี	70	53

4. การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	
	ปี 2554	ปี 2553
อบรมผู้ประกอบการด้านอาหารสัตว์	-	400
บริการให้คำปรึกษาด้านวิชาการอาหารสัตว์	2,832	2,454

5. การออกประกาศเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

5.1 ประกาศกรมปศุสัตว์ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2554 เรื่องการใช้เกลือปรีโค(โซเดียมคลอไรด์) เสริมไอโอดีน เป็นส่วนผสมในอาหารสัตว์ โดยขอความร่วมมือผู้ประกอบการซึ่งผลิตอาหารสัตว์เพื่อขาย และเกษตรกรซึ่งผสมอาหารสัตว์ เพื่อให้เกลือเพื่อปรีโคเป็นเกลือเดี่ยว (Universal Salt Iodization, US)

5.2 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2554 กำหนดให้โปรตีนข้าวโพด หรือ กลูเตนข้าวโพด (Corn gluten meal) และกากดีดีจีเอส (DDGs: Distillers Dried Grains) เป็นอาหารสัตว์ ประเภท วัตถุดิบ

5.3 ประกาศกรมปศุสัตว์ ลงวันที่ 21 มีนาคม 2554 เรื่อง ให้นำเข้า ผลิต หรือขายอาหารสัตว์ที่มีส่วนผสมของสารไดออกซิน

6. การตรวจประเมินนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์

นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ อธิบดีกรมปศุสัตว์ พร้อมด้วย นายสรวิศ ธานีโต ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ นายอดิศักดิ์ เล็บนาค ผู้อำนวยการส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และคณะเดินทางไปตรวจประเมินโรงงานผลิต process animal protein of non ruminant origin เพื่อประกอบการอนุญาตนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทย ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 7-15 กรกฎาคม 2554

นายสรวิศ ธานีโต ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ นายธนบดี รอดสม ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบและรับรองคุณภาพอาหารสัตว์อุตสาหกรรม นายอดิศักดิ์ เล็บนาค ผู้อำนวยการส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และนายวีระ อึ้งสอาด นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ เดินทางไปตรวจประเมินโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ชนิดเนื้อป่นที่ทำจากสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เคี้ยวเอื้องและดูงานการควบคุมคุณภาพการผลิตของผู้ประกอบการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารสัตว์จากภาครัฐ เพื่อประกอบการอนุญาตนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทย ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 18-24 กันยายน 2554

7. การนำเข้าและส่งออกอาหารสัตว์

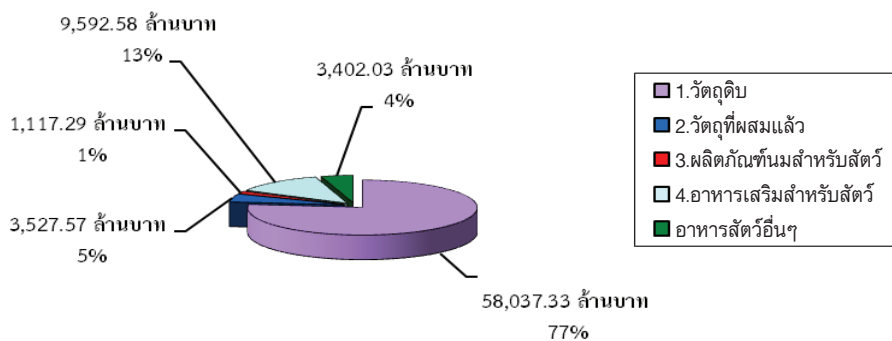
7.1 ข้อมูลการนำเข้าอาหารสัตว์

ตาราง ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าอาหารสัตว์ ปี 2552-2554

ปี พ.ศ.	ปริมาณการนำเข้า (ตัน)	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)
2554	4,595,084.70	75,676.80
2553	4,137,439.69	67,694.58
2552	2,766,000.02	41,041.61

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

แผนภูมิ สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าอาหารสัตว์ ปี พ.ศ. 2554 ตามประเภทอาหารสัตว์

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

7.2 ข้อมูลการส่งออกอาหารสัตว์

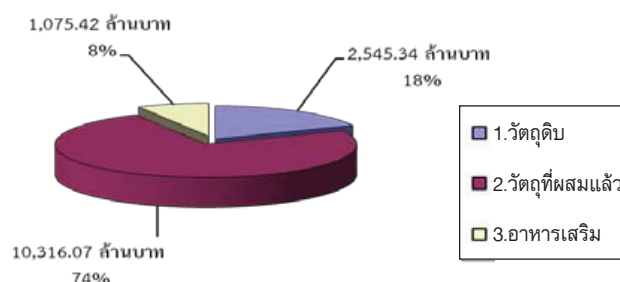
ตาราง ปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาหารสัตว์ ปี 2552-2553

ปี พ.ศ.	ปริมาณการส่งออก (ตัน)	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)
2554	242,282.95*	13,937.10*
2553	201,038.55	9,165.71
2552	102,771.40	5,125.44

*รวม dog chew (ปริมาณส่งออก 13.99 ตัน และมูลค่า 1,422.02 ล้านบาท)

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

แผนภูมิ สัดส่วนมูลค่าการส่งออกอาหารสัตว์ ปี พ.ศ.2554 ตามประเภทอาหารสัตว์

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

ตาราง อันดับการนำเข้าอาหารสัตว์จากประเทศต่างๆที่มีมูลค่าสูงสุด ตามประเภทและชนิดอาหารสัตว์

ประเภท/ชนิดอาหารสัตว์/มูลค่านำเข้า	ประเทศผู้ผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)
1. วัตถุดิบ		
กากถั่วเหลือง (40,357.15 ล้านบาท)	1.บราซิล	23,986.62
	2.อาร์เจนตินา	12,516.00
กากดีดีจีเอส (2,299.40 ล้านบาท)	1.สหรัฐอเมริกา	2,170.89
	2.แคนาดา	128.51
ผลิตภัณฑ์จากข้าวสาลี (1,137.10 ล้านบาท)	1.ตุรกี	328.26
	2.สโลวีเนีย	225.83
	3.สาธารณรัฐประชาชนจีน	167.02
ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพด (521.23 ล้านบาท)	1.สหรัฐอเมริกา	397.96
	2.อินเดีย	122.24
2. วัตถุดิบที่ผสมแล้ว		
อาหารสัตว์เลี้ยง (สุนัข แมว) (1,351.81 ล้านบาท)	1.สหรัฐอเมริกา	256.77
	2.ฝรั่งเศส	241.90
	3.ออสเตรเลีย	236.97
สารผสมล่วงหน้า (พรีมิกซ์) (2,175.76 ล้านบาท)	1.สิงคโปร์	607.66
	2.เนเธอร์แลนด์	522.36
	3.สหรัฐอเมริกา	252.45
	4.สาธารณรัฐประชาชนจีน	221.74
3. ผลิตภัณฑ์นมสำหรับสัตว์		
3.1. หางนมผงสำหรับสัตว์ (312.63 ล้านบาท)	1.สเปน	88.02
	2.เนเธอร์แลนด์	66.22
	3.เยอรมัน	64.27
3.2. หางนมผงดัดแปลงสำหรับสัตว์ (344.32 ล้านบาท)	1.เนเธอร์แลนด์	295.34
	2.ฝรั่งเศส	46.14
	3.สเปน	2.84
3.3. อาหารแทนนมสำหรับสัตว์ (154.05 ล้านบาท)	1.เนเธอร์แลนด์	133.12
	2.สหราชอาณาจักร	6.76
	3.เบลเยียม	5.22
3.4. หางนมผงผ่านกระบวนการสำหรับสัตว์ (301.54 ล้านบาท)	1.สหรัฐอเมริกา	270.22
	2.เนเธอร์แลนด์	22.55
	3.เยอรมัน	7.58
4. อาหารเสริมสำหรับสัตว์		
4.1 อาหารเสริมโปรตีน (4,037.83 ล้านบาท)	1.เบลเยียม	836.73
	2.อินโดนีเซีย	771.79
	3.เกาหลี	579.52
4.2 อาหารเสริมไขมัน (206.30 ล้านบาท)	1.มาเลเซีย	88.84
	2.เนเธอร์แลนด์	52.10
	3.ญี่ปุ่น	12.46
4.3 อาหารเสริมแร่ธาตุ (3,213.13 ล้านบาท)	1.สหรัฐอเมริกา	1,812.08
	2.สาธารณรัฐประชาชนจีน	728.95
	3.เบลเยียม	168.05
4.4 อาหารเสริมวิตามิน (1,040.82 ล้านบาท)	1.สิงคโปร์	313.19
	2.สาธารณรัฐประชาชนจีน	248.12
	3.เนเธอร์แลนด์	229.27

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

ตาราง อันดับการส่งออกอาหารสัตว์ไปประเทศต่างๆที่มีมูลค่าสูงสุด ตามประเภทและชนิดอาหารสัตว์

ประเภท/ชนิดอาหารสัตว์/มูลค่าส่งออก	ประเทศที่ส่งออก	มูลค่า (ล้านบาท)
1. วัตถุดิบ		
ปลาป่น (2,523.33 ล้านบาท)	1. เวียดนาม	1,195.14
	2. สาธารณรัฐประชาชนจีน	555.30
	3. อินโดนีเซีย	376.34
2. วัตถุดิบผสมแล้ว		
อาหารสัตว์เลี้ยง (สุนัข แมว) (8,396.69 ล้านบาท)	1. ญี่ปุ่น	4,697.11
	2. มาเลเซีย	1,237.82
	3. ไต้หวัน	407.26
Dog chew (1,391.07 ล้านบาท)	1. เนเธอร์แลนด์	179.27
	2. สหรัฐอเมริกา	168.60
	3. ออสเตรเลีย	136.62
อาหารสัตว์อื่นๆ (150.50 ล้านบาท)	1. บังคลาเทศ	74.35
	2. อินโดนีเซีย	29.05
	3. อินเดีย	11.79
สารผสมล่วงหน้า(พรีมิกซ์) (347.14 ล้านบาท)	1. อินเดีย	223.99
	2. บังคลาเทศ	106.62
	3. อินโดนีเซีย	11.15
3. อาหารเสริม		
อาหารเสริมสำหรับสัตว์ (1,075.42 ล้านบาท)	1. อินเดีย	300.73
	2. เวียดนาม	211.37
	3. กรีซ	115.10

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม-ธันวาคม 2554)

การควบคุมโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแล โรงฆ่าสัตว์และการฆ่าสัตว์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 โดยให้โรงฆ่าสัตว์ทุกแห่งเร่งรัดปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานและควบคุมกระบวนการผลิตเนื้อสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2539 ซึ่งมีผลการดำเนินงานออกใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ (ขจส.2) ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2554 ดังนี้

1. โรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส. 2) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,216 แห่ง แบ่งเป็น

โรงฆ่าสุกร	จำนวน	547	แห่ง
โรงฆ่าโค-กระบือ	จำนวน	304	แห่ง
โรงฆ่าสุกร-โค-กระบือ	จำนวน	222	แห่ง
โรงฆ่าสัตว์ปีก	จำนวน	142	แห่ง
โรงฆ่าแพะ-แกะ	จำนวน	1	แห่ง

2. โรงฆ่าสัตว์ที่อยู่ระหว่างยื่นขอรับใบอนุญาตฯ (ขจส.1) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงพัฒนาโรงฆ่าสัตว์เพื่อให้ได้รับใบอนุญาตฯ (ขจส. 2) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,093 แห่ง แบ่งเป็น โรงฆ่าสุกร จำนวน 319 แห่ง โรงฆ่าโค-กระบือ จำนวน 190 แห่ง โรงฆ่าสุกร-โค-กระบือ จำนวน 9 แห่ง และโรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน 575 แห่ง

ผลการปฏิบัติงานกิจกรรมพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ ในปีงบประมาณ 2554

การตรวจสอบ/ตรวจประเมิน/ตรวจติดตาม โรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

ตารางที่ 1 การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศที่มี ขจส.2 โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด (ตรวจสอบ 2 ครั้ง/โรง/ปี)

จังหวัดในพื้นที่เขต	เป้าหมาย (โรง)	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2	
		ผลงาน (ครั้ง)	%	ผลงาน (ครั้ง)	%
1	119	117	98.32	106	89.08
2	135	148	109.63	138	102.22
3	225	276	122.67	267	118.67
4	119	153	128.57	153	128.57
5	112	119	106.25	118	105.36
6	69	82	118.84	76	110.14
7	247	251	101.42	251	101.62
8	38	39	102.63	61	160.53
9	36	34	94.44	34	94.44
รวม	1,100	1,219	111.00	1,204	109.00

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ตารางที่ 2 การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศที่มีใบอนุญาตฯ พจส.2
โดย สำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 (ตรวจสอบ 1 ครั้ง/โรง/ปี)

เขต	เป้าหมาย (โรง)	ผลงาน (โรง)	ร้อยละ
1	12	32	266.67
2	14	14	100.00
3	22	27	122.73
4	12	11	91.67
5	11	12	109.09
6	7	7	100.00
7	24	24	100.00
8	4	4	100.00
9	4	4	100.00
รวม	110	135	122.73

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์เขต

ตารางที่ 3 การตรวจประเมินโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
(ตรวจสอบ 1 ครั้ง/โรง/ปี)

จังหวัดในพื้นที่เขต	เป้าหมาย (โรง)	ผลงาน (โรง)	ร้อยละ
1	33	26	78.79
2	13	43	330.77
3	48	85	177.08
4	172	162	94.19
5	37	15	40.54
6	29	44	151.72
7	21	45	214.29
8	15	13	86.67
9	12	4	33.33
รวม	380	437	115.00

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

การตรวจติดตามโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ โดยส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ดำเนินการตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 32 ครั้ง จำนวน 47 โรง และตรวจติดตามให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต จำนวน 9 ครั้ง

ตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์สารตกค้างยาปฏิชีวนะในตัวอย่างเนื้อสัตว์

เขต	กิจกรรมที่ 7			กิจกรรมที่ 7.1		
	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่พบยาปฏิชีวนะตกค้าง		จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่พบยาปฏิชีวนะตกค้าง	
		ตัวอย่าง	ร้อยละ		ตัวอย่าง	ร้อยละ
1	467	22	4.71	1,809	74	4.09
2	425	12	2.82	671	25	3.73
3	864	8	0.93	1,109	9	0.81
4	404	19	4.70	1,581	60	3.80
5	456	5	1.10	720	13	1.81
6	268	2	0.75	554	20	3.61
7	884	83	9.39	762	93	12.20
8	165	0	0.00	32	0	0.00
9	264	0	0.00	5	0	0.00
รวม	4,197	151	3.60	7,243	294	4.06

ที่มา : สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์และศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์

ตารางที่ 5 ผลการตรวจเชื้อแบคทีเรียในตัวอย่างเนื้อสัตว์

เขต	กิจกรรมที่ 7			กิจกรรมที่ 7.1		
	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่พบเชื้อแบคทีเรียเกินมาตรฐาน		จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	จำนวนตัวอย่างเนื้อสัตว์ที่พบเชื้อแบคทีเรียเกินมาตรฐาน	
		ตัวอย่าง	ร้อยละ		ตัวอย่าง	ร้อยละ
1	428	252	58.88	1,368	837	61.18
2	425	296	69.65	681	437	64.17
3	864	460	53.24	1,109	698	62.94
4	404	388	96.04	1,581	1,429	90.39
5	456	337	73.90	720	512	71.11
6	268	212	79.10	554	430	77.62
7	884	379	42.87	1,512	1,129	74.67
8	165	165	100.00	32	17	53.13
9	264	264	100.00	5	5	100.00
รวม	4,158	2,753	66.21	7,562	5,494	72.65

ที่มา : สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์และศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์

หมายเหตุ : การตรวจหาจุลินทรีย์ตามกิจกรรมที่ 7.1 ประกอบด้วย การตรวจเชื้อ *Staphylococcus aureus*, *Salmonella* spp. และ Total Bacteria Count ส่วนในกิจกรรมที่ 7 นอกจากจะมีการตรวจเชื้อ 3 ชนิดดังกล่าวแล้วยังมีการตรวจเชื้อจุลินทรีย์เพิ่มอีก 3 ชนิดได้แก่ *E. coli*, *Coliform* และ *Enterococcus* spp.

การอบรมความรู้ และแนวทางการปฏิบัติการแก่ผู้เกี่ยวข้อง

1. จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศประจำปี 2554 แก่พนักงานเจ้าหน้าที่จำนวน 202 คน เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงาน และบทบาทของตนเองในการกำกับดูแลโรงฆ่าสัตว์อย่างถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกันรวมทั้งเป็นการร่วมมือกันของพนักงานเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการต่างๆ ในการกำกับดูแล และพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับเนื้อสัตว์ที่สะอาด ปลอดภัยต่อการบริโภค

รุ่นที่ 1 วันที่ 18 – 20 พฤษภาคม 2554 ณ โรงแรมซีริศ จอมเทียน รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี

รุ่นที่ 2 วันที่ 1 - 3 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมซีริศ จอมเทียน รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี

2. จัดอบรมพนักงานตรวจโรคสัตว์ จำนวน 190 คน เมื่อวันที่ 6-15 มีนาคม 2554 ณ โรงแรม 27 รีสอร์ท อำเภอกอฉก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะด้านการผลิตเนื้อสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐาน การตรวจสอบสุขภาพสัตว์ก่อนการฆ่าและการตรวจเนื้อสัตว์หลังการฆ่าบทบาทหน้าที่ของพนักงานตรวจโรคสัตว์ กฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจเนื้อ และความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เนื้อสัตว์ที่ผลิตมีความสะอาดและปลอดภัยต่อการบริโภค

การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออก

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ มีภารกิจในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก การออกใบรับรองสุขอนามัยสำหรับสินค้าปศุสัตว์ส่งออก (Health Certificate) และการพัฒนาระบบการผลิตเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออกให้ได้มาตรฐาน จัดทำรายละเอียดข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของการผลิตสินค้าปศุสัตว์ของไทยให้ทันสมัยและเป็นสากล ตลอดจนศึกษาวิจัยเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ของไทย โดยการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิตในโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มาจากสัตว์เพื่อการส่งออก จำนวน 160 โรงงาน จัดส่งเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ประจำโรงงานไปปฏิบัติงานในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออกของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกรมปศุสัตว์และประเทศคู่ค้า ซึ่งสามารถกำกับดูแลได้เป็นอย่างดี และได้รับความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าปศุสัตว์ไทยจากทางการของประเทศผู้นำเข้าทั่วโลก

17

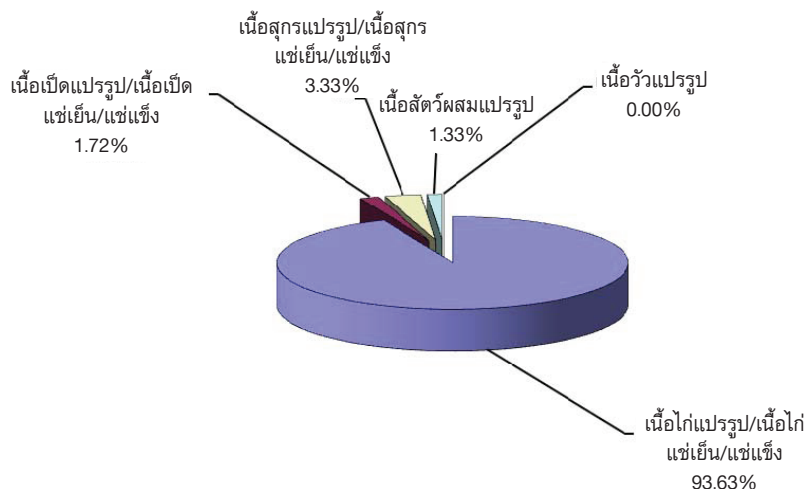
การดำเนินการในปีงบประมาณ 2554

1. การส่งเสริมการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ (มกราคม – ธันวาคม 2554)

1.1 การออกหนังสือรับรองสุขอนามัยเนื้อสัตว์ (Health Certificate) จำนวน 42,069 ฉบับ

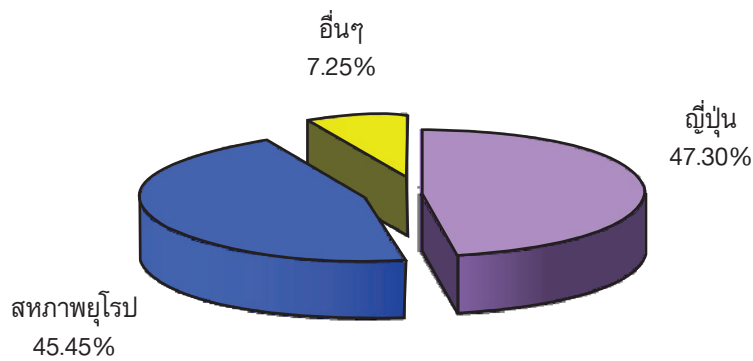
1.2 การส่งออกผลิตภัณฑ์สินค้าปศุสัตว์ปริมาณ 476,826 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่า 65,420 ล้านบาท

ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์สินค้าปศุสัตว์ดังกล่าว มีสัดส่วนตามชนิดสินค้า คือ เนื้อไก่แปรรูป/เนื้อไก่แช่เย็น/แช่แข็ง 93.638% เนื้อเบ็ดแปรรูป/เนื้อเบ็ดแช่เย็น/แช่แข็ง 1.72% เนื้อสุกรแปรรูป/เนื้อสุกรแช่เย็น/แช่แข็ง 3.33% เนื้อสัตว์ผสมแปรรูป 1.33 % ดังแสดงตามแผนภูมิ

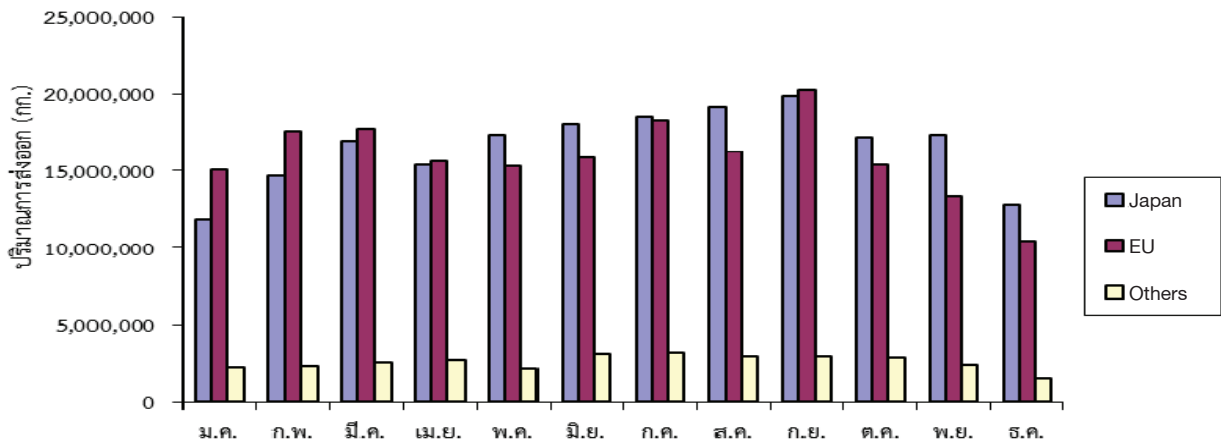

แผนภูมิ สัดส่วนปริมาณการส่งออกตามชนิดเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ปี 2554

ชนิดสินค้าปศุสัตว์ที่มีปริมาณการส่งออกมากที่สุด คือ เนื้อไก่แปรรูปปรุงสุก มีปริมาณการส่งออก 420,706 เมตริกตัน โดยประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป มีสัดส่วนปริมาณการส่งออกดังนี้ คือ สหภาพยุโรป 45.45 % ญี่ปุ่น 47.30 % และประเทศอื่นๆ (สิงคโปร์ แคนาดา เกาหลีใต้ ฮองกง) 7.25 % ดังแสดงตามแผนภูมิ

แผนภูมิ สัดส่วนการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปจำแนกตามประเทศ ปี 2554

แผนภูมิ ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปรุงสุกรายเดือน ปี 2554 จำแนกตามประเทศ

2. การพัฒนาบุคลากร

2.1 การจัดฝึกอบรมหลักสูตร “พนักงานตรวจเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ในโรงงาน” แก่พนักงานตรวจเนื้อที่ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก จำนวน 80 คน ในวันที่ 25 - 26 มกราคม 2554 ณ โรงแรมไฮม แอนด์ ฮิลล์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก

2.2 การจัดฝึกอบรมหลักสูตร “Poultry Welfare Officer สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก” แก่พนักงานในโรงงานที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ จำนวน 26 คน ในวันที่ 27 - 28 มกราคม 2554 ณ โรงแรมไฮม แอนด์ ฮิลล์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก

การควบคุมกำกับดูแลยาสัตว์และวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์

การพิจารณาคุณภาพยาสัตว์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ได้ดำเนินโครงการตรวจสอบคุณภาพยาสัตว์ โดยให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มซื้อตัวอย่างยาจากร้านขายยา ในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 340 ตัวอย่าง ส่งตรวจวิเคราะห์ที่สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ผลการตรวจ พบตัวอย่างยาที่มีเลขทะเบียนตำรับยาที่ระบุในฉลากไม่ตรงกับเลขทะเบียนที่ระบุในฐานข้อมูลทะเบียนยาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจำนวน 4 รายการ ไม่พบตัวอย่างสำคัญจำนวน 1 รายการ (3 รุ่นการผลิต) และพบยาที่อาจจัดเป็นยาผิดมาตรฐานจำนวน 1 รายการ

เนื่องจากอำนาจในการประกาศผลวิเคราะห์ยาสัตว์และเรียกเก็บยาสัตว์คืน เป็นอำนาจดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมปศุสัตว์จึงได้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทราบเพื่อตรวจสอบและดำเนินการ โดย สพส. ได้แจ้งสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่เกี่ยวข้องให้ประสานข้อมูลกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตขายยาด้วยต่อไป

การจัดการวัตถุอันตราย

วัตถุอันตราย คือ วัตถุที่อาจระเบิดได้ ติดไฟได้เอง หรือมีความไวไฟที่อุณหภูมิธรรมดา สามารถเกิดปฏิกิริยาที่รุนแรง เป็นพิษเฉียบพลันหรือเรื้อรัง มีความสามารถในการกัดกร่อนสูง เช่น เป็นกรดหรือด่าง สามารถเปล่งกัมมันตรังสี และอาจทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมได้ วัตถุอันตรายอาจเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นสารเคมี ตัวเดี่ยว หรือเป็นสารเคมีผสม วัตถุอันตรายอาจอยู่ในรูปของแข็ง ของเหลว หรือแก๊ส นอกจากนี้จุลินทรีย์หรือส่วนประกอบของจุลินทรีย์ ซึ่งอาจทำให้เกิดการติดเชื้อหรือเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมก็ถือว่าเป็นวัตถุอันตรายเหมือนกัน สิ่งของบางอย่างดูเผินๆ อาจจะไม่เป็นอันตรายแต่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น ก๊าซที่อัดอยู่ภายใต้ความดันสูง อาจระเบิดจนเป็นอันตรายแก่มนุษย์และทรัพย์สินต่างๆ การรั่วไหลของก๊าซไนโตรเจนออกจากถังบรรจุในตู้สินค้า อาจจะทำให้ผู้ที่เข้าไปในตู้สินค้านั้นขาดออกซิเจนและถึงแก่ความตายได้

ในกระบวนการผลิตทางปศุสัตว์มีความจำเป็นของการใช้วัตถุพิษและผลิตภัณฑ์ทางเคมี เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงและสัตว์รบกวน เป็นต้น เพื่อให้โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีสุขลักษณะที่ดี ไม่มีเชื้อโรคที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ผลิตภัณฑ์ทางเคมิดังกล่าวย่อมต้องมีคนเข้ามาสัมผัสด้วย ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเก็บ การขนส่ง การใช้ประโยชน์ การกำจัด การทำลาย ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ หรือผู้ดำเนินการขนส่ง ต้องมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางเคมีให้มีความปลอดภัยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้เกี่ยวกับการรั่วไหล การแพร่กระจายของผลิตภัณฑ์ทางเคมี รวมทั้งมีมาตรการป้องกันการไหล การแพร่กระจายของผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายไปสู่สิ่งแวดล้อม

ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายทุกชนิดสามารถก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ การเป็นอันตรายจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย ความเข้มข้น ปริมาณของวัตถุอันตราย และช่องทางของผู้บริโภค ที่ได้รับสัมผัส เช่น ผิวหนัง สูดดม เข้าตา หรือกลืนกิน ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตราย จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการวัตถุอันตราย ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรักษาวัตถุอันตราย

1.1 สถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตราย ควรตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานที่สาธารณะ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน วัด เป็นต้น และห่างไกลจากแหล่งชุมชน และห่างไกลจากแหล่งน้ำสาธารณะ

1.2 การเก็บวัตถุอันตรายต้องให้มิดชิดในภาชนะเดิมที่มีฉลากติดอยู่ แล้วปิดฝาให้สนิท สถานที่เก็บแห้ง และเย็น อากาศถ่ายเทสะดวก ห่างไกลจากเด็ก อาหาร น้ำดื่ม สัตว์เลี้ยง เปลวไฟและความร้อน

1.3 มีพื้นที่เก็บเพียงพอ สามารถจัดเก็บวัตถุอันตรายโดยไม่ต้องวางซ้อนทับกัน เพื่อป้องกันไม่ให้ภาชนะบรรจุแตก หัก หรือมีรอยร้าวมีการแยกพื้นที่เป็นสัดส่วน เนื่องจากวัตถุอันตรายบางประเภท เช่น วัตถุอันตรายที่เป็นต่าง เข้มข้น ไม่สามารถจัดเก็บกับวัตถุอันตรายที่เป็นกรด เพราะจะทำให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีได้ หรือวัตถุอันตรายที่กัดกร่อน ไม่ควรอยู่ใกล้กับวัตถุอันตรายที่ติดไฟได้ เป็นต้น

1.5 แสงสว่างในบริเวณที่จัดเก็บต้องเพียงพอ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สะดวก และไม่เกิดข้อผิดพลาด เมื่อนำวัตถุอันตรายไปใช้

1.6 จัดให้มีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เช่น หมวกนิรภัย ถุงมือ ผ้าปิดปาก แว่นตา นิรภัย เป็นต้น

1.7 จัดให้มีอ่างล้างมือล้างตา ที่อาบน้ำให้กับผู้ปฏิบัติงานในกรณีที่มีการสัมผัสวัตถุอันตรายมีมาตรการ ในการกำจัดของเสียที่เป็นวัตถุอันตราย ในกรณีที่มีการหกหรือรั่วไหล

2. การใช้วัตถุอันตราย

วัตถุอันตรายที่อนุญาตให้ใช้ในการปศุสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นโรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูป ผลิตภัณฑ์สัตว์ ฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ต้องเป็นวัตถุอันตรายที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมปศุสัตว์ หรือได้รับใบแจ้งข้อเท็จจริง เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 จากกรมปศุสัตว์แล้วเท่านั้น การใช้วัตถุอันตรายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้ใช้ต้องมีการอ่านฉลากให้ละเอียด และมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ชื่อรายละเอียด ในฉลาก จะก่อให้เกิดประโยชน์เกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตรายที่ถูกต้อง ดังต่อไปนี้

2.1 การใช้วัตถุอันตรายต้องใช้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของวัตถุอันตราย ผู้ใช้สามารถทราบข้อมูลว่า ประเภทชนิดของวัตถุอันตรายนั้นจากฉลากของวัตถุอันตราย ซึ่งจะระบุประเภท/ชนิดไว้ได้ชื่อการค้าของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ ผลิตภัณฑ์กำจัดปรสิต ภายนอกตัวสัตว์ ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลง และผลิตภัณฑ์กำจัดหนู หากผู้ใช้งานต้องการทราบรายละเอียดที่มากกว่านี้สามารถ อ่านได้จากหัวข้อประโยชน์ ซึ่งจะระบุถึงประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ เช่น ฆ่าเชื้อแบคทีเรีย ฆ่าเชื้อราใช้กับสถานที่ใด และ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือประเภทใด

2.2 อัตราส่วนของการใช้ผลิตภัณฑ์ สามารถดูได้จากหัวข้อวิธีใช้ ซึ่งจะมีรายละเอียด เช่น การใช้ ผลิตภัณฑ์ต้องผสมน้ำในอัตราส่วนเท่าใด ใช้วิธีฉีดพ่น เเทรด จุ่มแช่ ระยะเวลาสัมผัส เป็นต้น

2.3 ก่อนใช้ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย ผู้ใช้ควรศึกษาคำเตือน ข้อควรระวัง อาการเกิดพิษ วิธีแก้พิษเบื้องต้น ในฉลากให้ละเอียด

3. การขนส่งวัตถุอันตราย

3.1 การขนส่งวัตถุอันตราย ทั้งทางรถ เรือ หรือเครื่องบิน ต้องมีการแยกสินค้าชนิดอื่น ออกจากสินค้าที่เป็น วัตถุอันตราย

3.2 การขนส่งวัตถุอันตรายทางเรือ จะต้องไม่นำวัตถุอันตรายที่ระเบิดได้ หรือที่สามารถติดไฟได้ง่าย จัดเก็บที่ระวางเรือ ควรจัดเก็บที่ชั้นดาดฟ้าของเรือ

3.3 วัตถุอันตรายที่ระเบิดหรือที่ติดไฟได้ ต้องไม่ขนส่งโดยเครื่องบิน

3.4 การขนส่งทางบก โดยรถบรรทุก หรือรถไฟ จะต้องมีฉลากขนาดใหญ่พอ แสดงถึงประเภทของวัตถุอันตรายติดที่รถ พนักงานขับรถต้องมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นอันตราย (MSDS/ SDS) ที่อาจเกิดขึ้นได้ และพนักงานต้องมีความรู้ในการดำเนินการเมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น และต้องหลีกเลี่ยงการขับรถผ่านในที่ชุมชน

4. การกำจัดของเสียที่เป็นวัตถุอันตราย

4.1 เมื่อใช้ผลิตภัณฑ์หมดแล้ว ให้ล้างภาชนะบรรจุด้วยน้ำสะอาด 3 ครั้ง ก่อนนำไปทำลาย หรือกำจัด

4.2 ห้ามเทสารละลายที่เหลือ หรือน้ำล้างภาชนะบรรจุ อุปกรณ์เครื่องฟ่นลงใน แม่น้ำ ลำคลอง หรือท่อระบายน้ำสาธารณะ

4.3 น้ำเสียจากกระบวนการผลิต และน้ำจากการล้างภาชนะบรรจุ ต้องได้รับการบำบัดก่อนที่จะปล่อยออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ (ตามมาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม)

4.4 การขุดหลุมฝัง จะต้องบุหลุมด้วยคอนกรีต แผ่นพลาสติก หรือแผ่นยาง เพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่มีการรั่วหรือซึมของวัตถุอันตรายไปสู่สิ่งแวดล้อม

4.5 การทำลายโดยการเผาด้วยอุณหภูมิสูง หากไม่มีอุปกรณ์สามารถจ้างบริษัทที่มีศักยภาพในการกำจัดวัตถุอันตรายได้

5. ภาชนะบรรจุ

5.1 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายต้องได้มาตรฐาน และทำมาจากวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดของวัตถุอันตราย

5.2 วัตถุที่นำมาเป็นภาชนะบรรจุ ต้องแข็งแรง ทนทานต่อแรงกระแทก และการกัดกร่อนของวัตถุอันตราย

5.3 ภาชนะบรรจุจะต้องมีส่วนประกอบ เช่น วาล์ว ขอบถ้ง ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและเหมาะสมกับวัตถุอันตรายแต่ละชนิด

5.4 วัตถุอันตรายที่เป็นของเหลวที่มีจุดเดือดต่ำ ต้องไม่บรรจุเต็มถัง ควรเหลือปริมาตรไว้ประมาณ 10% เพื่อให้ของเหลวนั้นสามารถระเหยได้

5.5 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายที่สามารถระเบิดได้ ควรจะบุด้วยไม้ เพื่อมิให้เกิดประกายไฟอันจะนำไปสู่การระเบิด

5.6 การบรรจุสารกัมมันตรังสี ต้องมีตะกั่วล้อมรอบหนาพอที่จะป้องกันกัมมันตรังสีไม่ให้ผ่านทะลุออกมาได้

ผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2554

1. ประชุมอนุกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย	25	ครั้ง
2. ประชุมอนุกรรมการมาตรฐานวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ ปี 54	2	ครั้ง
3. ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสารเคมี	3	ครั้ง
4. ไบสำคัญารขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย	332	ฉบับ
5. ไบสำคัญารขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย (ต่ออายุ)	280	ฉบับ
6. ไบแจ้งข้อเท็จจริงวัตถุอันตรายชนิดที่ 1	52	ฉบับ
7. ไบนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก แจ้งข้อเท็จจริง สารเคมีโรงฆ่าสัตว์	580	ฉบับ
8. ไบแจ้งการนำเข้าวัตถุอันตราย (กปศ. 6) วัตถุอันตรายชนิดที่ 2	22	ฉบับ
9. ไบแจ้งการนำเข้าวัตถุอันตราย (กปศ. 6) วัตถุอันตรายชนิดที่ 3	199	ฉบับ
10. ไบแจ้งการส่งออกวัตถุอันตราย (กปศ.6) วัตถุอันตรายชนิดที่ 2	12	ฉบับ
11. ไบแจ้งการส่งออกวัตถุอันตราย (กปศ.6) วัตถุอันตรายชนิดที่ 3	22	ฉบับ

ตาราง สรุปจำนวนใบสำคัญและใบอนุญาต ปีงบประมาณ 2549-2554

หน่วย : ฉบับ

กิจกรรม	ประเภทคำขอ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	
ใบสำคัญ การขึ้นทะเบียน	ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด	-	42	64	63	44	142	
	ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ	9	57	62	38	27	117	
	ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ	11	50	49	33	15	207	
	สารกำจัดแมลงและสัตว์รบกวน	-	-	-	-	53	146	
	สารกำจัดปรสิตภายนอก	1	40	38	38	4	0	
	สารกำจัดหนู	-	-	-	-	4	0	
ใบแจ้งข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ วัตถุอันตรายชนิดที่ 1	ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด	ผลิต	-	9	39	19	9	25
		นำเข้า	-	-	-	-	-	-
		ต่ออายุ	-	-	-	6	47	27
รวม		21	189	213	172	203	664	
ใบอนุญาต	ผลิต	-	120	104	72	64	136	
	ผลิต (ตย.)	-	-	-	-	14	116	
	ผลิต (ต่ออายุ)	-	-	-	-	-	101	
	นำเข้า	2	35	15	15	25	19	
	นำเข้า (ตย.)	-	27	19	37	32	43	
	นำเข้า (ต่ออายุ)	-	-	-	-	-	15	
	ส่งออก	-	5	2	12	7	8	
	ส่งออก (ต่ออายุ)	-	2	5	6	6	0	
	ใบแจ้งข้อเท็จจริง วัตถุอันตรายชนิดที่ 2	ผลิต	-	2	5	6	26	44
		นำเข้า	-	9	4	3	10	14
		ส่งออก	-	-	-	-	2	2
	ตัวอย่างตามใบแจ้งข้อเท็จจริง วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 (ตย.)	ผลิต	-	1	7	1	-	-
นำเข้า		-	-	-	-	-	-	
รวมใบอนุญาต		2	201	161	152	186	500	
สารเคมีที่อนุญาตให้ใช้ในโรงฆ่า		-	-	105	117	17	80	
รวมใบอนุญาต		2	201	266	269	203	580	
ใบแจ้งการนำเข้า/ ส่งออก	ใบแจ้งการนำเข้าวัตถุอันตราย(กปศ.6)	-	-	-	187	119	221	
	ใบแจ้งการส่งออกวัตถุอันตราย (กปศ.6)	-	-	-	12	26	34	
รวม		0	0	0	199	145	255	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2554

การรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ปัจจุบันการดำเนินการรับรองฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตรฐาน ดำเนินการตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ โดยกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม รวมทั้งสิ้น 16 ชนิดสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก เป็ดไข่นกกระทา นกเขาชวาเสียง แกะเนื้อ แพะเนื้อ แพะนม ผึ้ง เป็ดเนื้อ

กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการตรวจรับรองให้กับเกษตรกร หรือผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีความสมัครใจ โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ พ.ศ.2551 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ก่อนการตรวจประเมินเพื่อการรับรอง ผู้ประกอบการต้องผ่านการอบรมหลักสูตร “มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์สำหรับผู้ประกอบการ” และมีการนำระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ไปปฏิบัติแล้ว รวมทั้งมีการดำเนินกิจกรรมในทุกข้อกำหนด

2. ผู้ประกอบการยื่นคำขอรับรองต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ที่ฟาร์มตั้งอยู่พร้อมหลักฐานและเอกสารต่างๆ ที่เป็นปัจจุบัน ตามรายการแบบฟอร์มคำขอรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์(มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์) แบบ ม.ฐ.ฟ.1 หรือแบบฟอร์มคำขอรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก (มาตรฐานสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก) แบบ ม.ฐ.ฟ.2 หรือแบบฟอร์มคำขอรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มผึ้ง (มาตรฐานฟาร์มผึ้ง) แบบ ม.ฐ.ฟ.3 หรือแบบฟอร์มคำขอรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกเขาชวาเสียง (มาตรฐานฟาร์มนกเขาชวาเสียง) แบบ ม.ฐ.ฟ.4 ตามแต่กรณี

3. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการดังนี้

- (1) พิจารณาคำขอรับรองและรายละเอียดต่างๆ หากมีรายละเอียดที่จำเป็นต้องแก้ไข จะให้ผู้ประกอบการดำเนินการแก้ไขเอกสารและยื่นคำขอรับรองใหม่

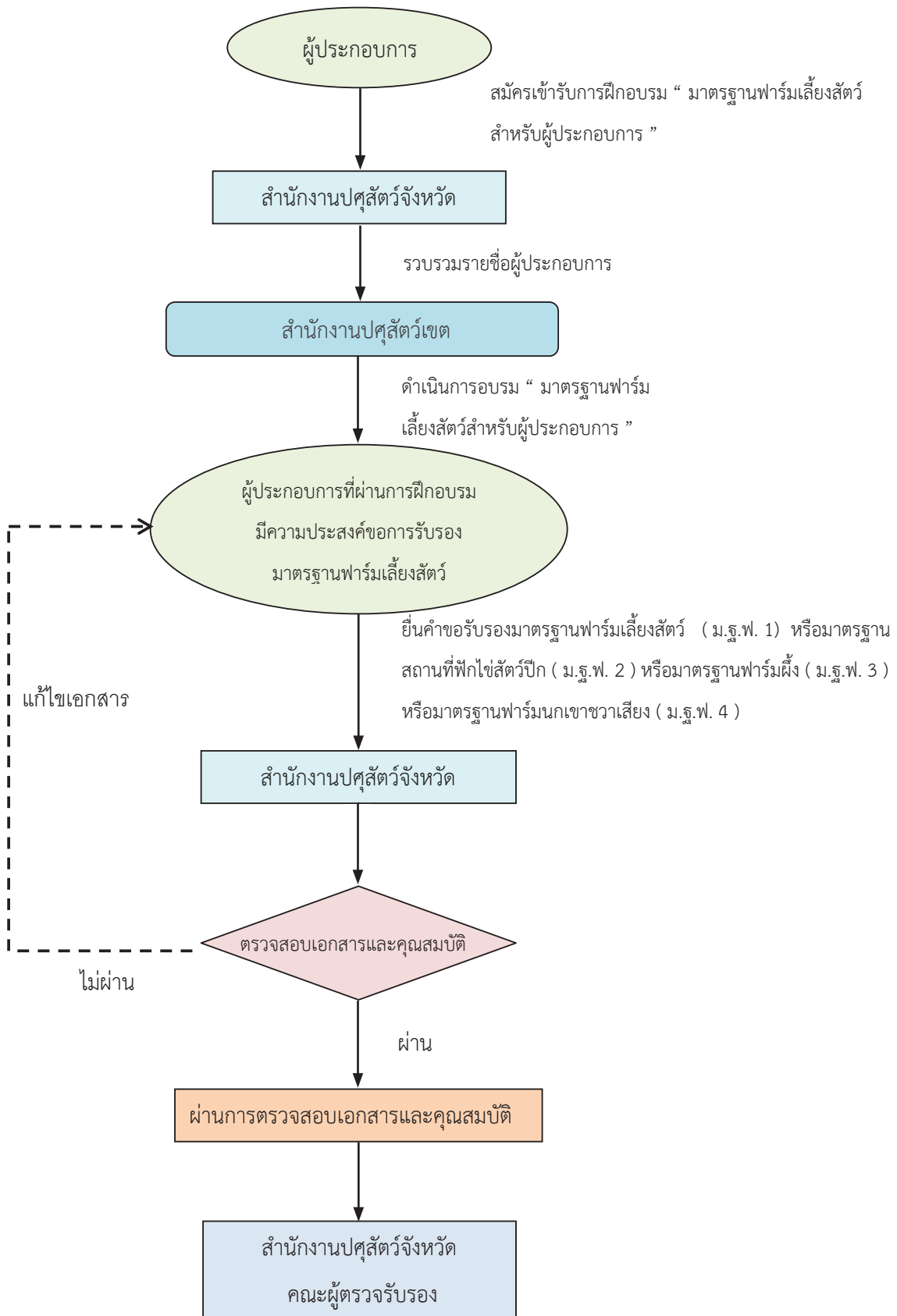
- (2) ตรวจประเมินตามขั้นตอนที่กำหนดในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขโดยคณะผู้ตรวจรับรอง

- (3) คณะผู้ตรวจรับรองสรุปผลการตรวจประเมินเสนอคณะกรรมการพิจารณาตัดสินรับรอง

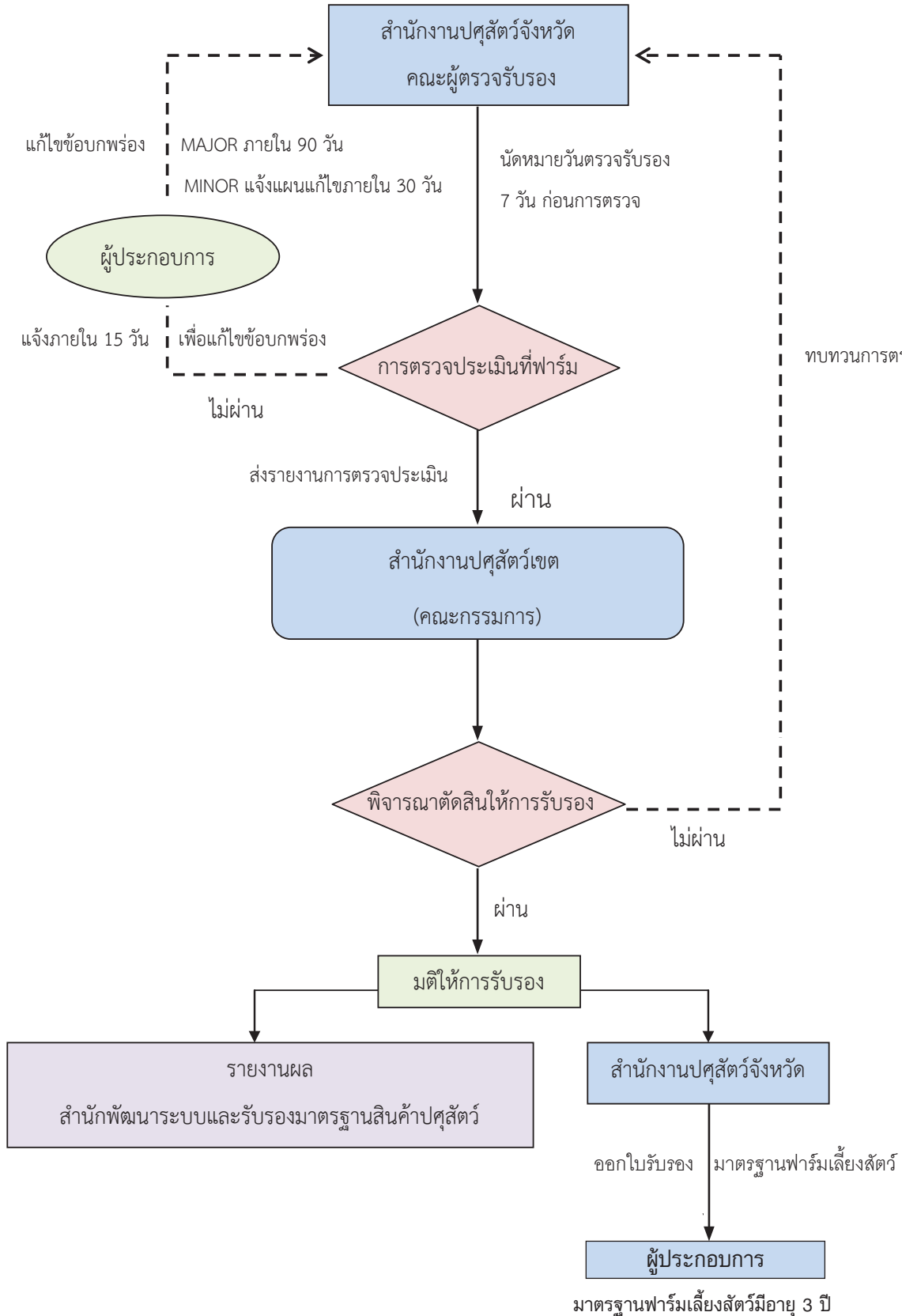
4. เมื่อคณะกรรมการ (สำนักงานปศุสัตว์เขต) มีมติให้การรับรองแล้ว กรมปศุสัตว์จะออกใบรับรองให้ โดยมีผลตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีมติอนุมัติ ใบรับรองมีอายุคราวละ 3 ปี ออกให้ในนามฟาร์มผู้ประกอบการที่ผ่านการตรวจประเมินเท่านั้น และไม่สามารถโอนใบรับรองให้แก่ผู้อื่นได้

นอกจากการดำเนินการรับรองฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตรฐานแล้ว สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้ดูแลด้านสุขภาพสัตว์ การป้องกัน และรักษาโรคในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ กรมปศุสัตว์มีระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบอนุญาตสัตวแพทย์ ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ พ.ศ.2546 เนื่องจากกรมปศุสัตว์ตระหนักถึงความสำคัญของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ได้มอบหมายให้สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสุขภาพ และพิจารณาให้ไก่/เป็ดจากฟาร์มมาตรฐานส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ปีกเพื่อการส่งออก โดยออกเอกสารรายงานการตรวจไก่/เป็ดที่ฟาร์ม (แบบสพส.001) แทนเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2554 เป็นต้นมา ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ดังกล่าว กรณีที่เกิดปัญหาหรือพบข้อบกพร่องในฟาร์มมาตรฐานที่กำกับดูแล สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนั้นสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์อยู่ระหว่างดำเนินการร่างระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบอนุญาตสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ฉบับใหม่ เพื่อให้การกำกับดูแลและควบคุมการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และเต็มความสามารถต่อไป

แผนผังขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

แผนผังขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ต่อ)

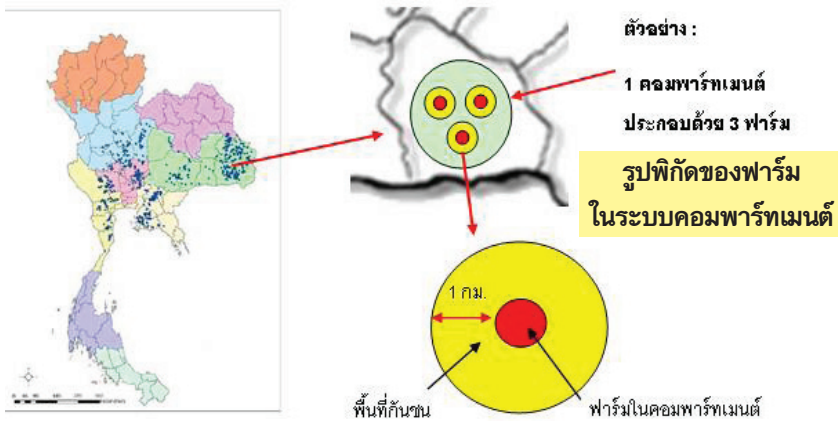
การรับรองระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย (Compartmentalisation in Poultry Industry in Thailand)

ภายหลังจากประเทศไทยเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในปี 2547 ส่งผลกระทบรุนแรงต่อระบบอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของประเทศไทย รวมทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคม ประเทศคู่ค้าระงับการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกสดจากประเทศไทย การนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกปรุงสุกก็มีการปรับปรุงข้อกำหนดให้เข้มงวดขึ้น จากการเปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อสัตว์ปีกของไทยช่วงก่อนและหลังการเกิดโรคไข้หวัดนก พบว่าในปี 2546 ก่อนเกิดโรคไข้หวัดนก ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าเนื้อสัตว์ปีกปริมาณ 567,550 ตัน มูลค่า 46,341 ล้านบาท ในปี 2547 ซึ่งเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกมีปริมาณการส่งออกเหลือ 227,432 ตัน มูลค่า 27,015 ล้านบาท ประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการส่งออกเป็นจำนวนมาก

กรมปศุสัตว์ในฐานะเป็นหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบด้านสุขภาพสัตว์ และการผลิตสัตว์ของประเทศ จึงได้นำหลักการ Compartmentalisation ขององค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ หรือ OIE มาใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา โดยเน้นมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ การเฝ้าระวังและการควบคุมโรคไข้หวัดนก และการตรวจย้อนกลับ (Traceability) ในปี 2549 กรมปศุสัตว์ได้ออกประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ.2554 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2549 โดยรับรองเฉพาะฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ (ไก่เนื้อ และเป็ดเนื้อ)

26

ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย คืออะไร

ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย คือ สถานประกอบการหรือกลุ่มของสถานประกอบการ ซึ่งทราบสถานภาพของโรคไข้หวัดนก ภายใต้ระบบการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพร่วมกัน โดยมีการเฝ้าระวังและควบคุมโรค รวมถึงมีมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพตามมาตรฐาน มกษ. 9033-2553 หรือมาตรฐานระบบคอมพาร์ตเมนต์อื่นๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศหรือระดับสากล ได้รับการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบความปลอดภัยทางชีวภาพให้สามารถควบคุมป้องกันโรค และสามารถรักษาสถานภาพปลอดโรคได้ส่งเสริมสุขอนามัยสัตว์ ที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ตลอดจนเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ

สถานประกอบการที่จะขอเข้าร่วม ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- ฟาร์มไก่เนื้อ หรือฟาร์มเป็ดเนื้อ หรือฟาร์มไก่พันธุ์ หรือฟาร์มเป็ดพันธุ์ หรือสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม (GAP) จากกรมปศุสัตว์ และมีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ หรือสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีกได้รับการรับรอง GMP และ HACCP จากกรมปศุสัตว์
- มีผู้จัดการคอมพาร์ตเมนต์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และสามารถปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้ได้
- ก่อนการตรวจประเมินเพื่อการตรวจรับรอง จะต้องมีการนำหลักเกณฑ์ของคอมพาร์ตเมนต์ไปปฏิบัติแล้ว และไม่เคยถูกเพิกถอนการรับรอง เว้นแต่มีระยะเวลา 3 ปี นับจากวันที่เพิกถอนการรับรอง

ต่อมาในปี 2554 กรมปศุสัตว์ได้มีนโยบายเพิ่มขอบข่ายการรับรอง เพื่อให้ครอบคลุมทั้งวงจรการผลิตสัตว์ปีก จึงได้ออกประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ.2554 ลงวันที่ 24 มกราคม 2554 ซึ่งได้ให้การรับรอง ดังนี้

- ฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ (ไก่เนื้อ และเป็ดเนื้อ)
- ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ (ไก่พันธุ์ และเป็ดพันธุ์)
- สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- โรงงานผลิตอาหารสัตว์
- โรงฆ่าสัตว์ปีก

ณ วันที่ 12 กันยายน 2554 กรมปศุสัตว์ได้อนุมัติใช้หลักเกณฑ์และการจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย คู่มือการขอรับและออกใบรับรองคอมพาร์ทเมนต์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และสามารถดำเนินการขอรับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ได้ มีจำนวน 8 เล่ม ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย
2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย
3. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย คอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ (สำหรับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์)
4. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย คอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ (สำหรับผู้ประกอบการ)
5. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองคอมพาร์ทเมนต์สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ (สำหรับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์)
6. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองคอมพาร์ทเมนต์สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ (สำหรับผู้ประกอบการ)
7. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองคอมพาร์ทเมนต์สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก (สำหรับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์)
8. คู่มือการขอรับและออกใบรับรองคอมพาร์ทเมนต์สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก (สำหรับผู้ประกอบการ)

ผลการดำเนินงานในการรับรองคอมพาร์ทเมนต์

ปี 2549 กรมปศุสัตว์ได้เริ่มดำเนินการให้การรับรองคอมพาร์ทเมนต์สำหรับสัตว์ปีกเนื้อ และได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เรื่อง การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย ระหว่างกรมปศุสัตว์ และบริษัทผู้ประกอบการ ในการดำเนินการของบริษัทที่เข้าร่วมระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2549 บริษัทผู้ประกอบการจำนวน 24 บริษัท เป็นไก่เนื้อ 22 บริษัท และเป็ดเนื้อ 2 บริษัท

ณ วันที่ 30 กันยายน 2554 มีคอมพาร์ทเมนต์ที่ได้รับการรับรองสถานภาพปลอดโรคใช้หวัดนก จำนวน 53 คอมพาร์ทเมนต์ เป็นฟาร์มไก่เนื้อและเป็ดเนื้อ 294 ฟาร์ม มีจำนวนสัตว์ปีก 75,972,086 ตัวต่อรุ่นการผลิต และมีคอมพาร์ทเมนต์ที่อยู่ระหว่างพิจารณาโรควิวัดนก จำนวน 7 คอมพาร์ทเมนต์ เป็นฟาร์มไก่เนื้อและเป็ดเนื้อ 18 ฟาร์ม มีจำนวนสัตว์ปีก 1,424,440 ตัวต่อรุ่นการผลิต

ชนิดสัตว์	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ไก่เนื้อ	22 คอมพาร์ทเมนต์ 111 ฟาร์ม	41 คอมพาร์ทเมนต์ 269 ฟาร์ม	46 คอมพาร์ทเมนต์ 292 ฟาร์ม	51 คอมพาร์ทเมนต์ 286 ฟาร์ม
เป็ดเนื้อ	1 คอมพาร์ทเมนต์ 4 ฟาร์ม	1 คอมพาร์ทเมนต์ 5 ฟาร์ม	1 คอมพาร์ทเมนต์ 5 ฟาร์ม	2 คอมพาร์ทเมนต์ 8 ฟาร์ม
รวม	23 คอมพาร์ทเมนต์ 115 ฟาร์ม	42 คอมพาร์ทเมนต์ 274 ฟาร์ม	47 คอมพาร์ทเมนต์ 297 ฟาร์ม	53 คอมพาร์ทเมนต์ 294 ฟาร์ม

ครอบคลุมพื้นที่ 6 สำนักงานปศุสัตว์เขต และ 36 จังหวัด ดังนี้

สสอ.	จังหวัด	รวม
เขต 1	ลพบุรี ชัยนาท สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี อ่างทอง	8 จังหวัด
เขต 2	นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี	7 จังหวัด
เขต 3	นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด	9 จังหวัด
เขต 4	ขอนแก่น มุกดาหาร	2 จังหวัด
เขต 6	เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร อุทัยธานี	5 จังหวัด
เขต 7	นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์	5 จังหวัด
รวม	6 สสอ.	36 จังหวัด

ผลที่ได้จากการดำเนินงาน

หลังจากที่ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย ยังไม่มีรายงานการเกิดโรคใช้หวัดนกในฟาร์มสัตว์ปีกและฟาร์มในพื้นที่กันชน องค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้เชิญประเทศไทยเป็นประเทศนาร่องในการจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ฯ เพื่อจะได้นำรูปแบบการจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์เป็นตัวอย่างแก่ประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยส่งที่ปรึกษาดูงานและร่วมหารือการจัดทำระบบ

กรมปศุสัตว์นำเสนอระบบคอมพาร์ทเมนต์ฯของประเทศไทยให้ประเทศคู่ค้าต่างๆ ได้รับทราบ เช่น สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง และได้หวัน เพื่อให้ประเทศคู่ค้ามั่นใจในแหล่งการผลิตสินค้าเนื้อสัตว์ปีกที่ผลิตจากประเทศไทย ช่วยผลักดันการเปิดตลาดเนื้อสัตว์ปีกสดจากไทยในตลาดโลกอีกทางหนึ่ง

การรับรองระบบ GMP/HACCP โรงงานอาหารสัตว์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานโรงงานอาหารสัตว์ โดยมีการตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจรับรองและตรวจติดตามระบบความปลอดภัยของโรงงานอาหารสัตว์ ตามมาตรฐานสากลระบบ GMP และ HACCP ปัจจุบันมีโรงงานอาหารสัตว์ที่ได้รับการรับรองระบบ GMP จำนวน 177 โรงงาน และ HACCP จำนวน 112 โรงงาน

การตรวจรับรองระบบ GMP/HACCP โรงงานอาหารสัตว์ประจำปีงบประมาณ 2554

กิจกรรม	ระบบ		รวม (จำนวนโรง)
	GMP (จำนวนโรง)	HACCP (จำนวนโรง)	
ตรวจประเมินรายใหม่	17	16	33
ตรวจติดตาม	123	69	192
ตรวจต่ออายุ	37	27	64

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร GMP และ HACCP ขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ประกอบการอาหารสัตว์และผู้เกี่ยวข้องในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 5 รุ่น รวม 250 คน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบ GMP และ HACCP และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรับรองระบบ GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ เป็นแหล่งรวบรวมน้ำนมดิบจากเกษตรกรไปยังโรงงานแปรรูป ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการผลิตน้ำนมเพื่อผู้บริโภค นอกจากการทำหน้าที่รวบรวมน้ำนมดิบจากเกษตรกรไปยังโรงงานแปรรูปแล้ว ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบยังเป็นแหล่งส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และควบคุมมาตรฐานคุณภาพน้ำนมดิบให้กับโรงงานแปรรูปด้วย

กรมปศุสัตว์ โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (สพส.) ได้ดำเนินการ ตรวจสอบ “การปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ” หรือ “GMP” โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2549 การดำเนินการตรวจสอบศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ ได้ให้การรับรองศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบที่ปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ (มกษ.6041-2548) ซึ่งครอบคลุมระบบการจัดการของศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบที่ดีและเหมาะสมในขั้นตอนการปฏิบัติงานทางสุขลักษณะที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติการจัดการศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ การจัดการควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบ และการตรวจสอบน้ำนมดิบ เพื่อให้ได้น้ำนมดิบที่มีคุณภาพ สำหรับการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ผลการดำเนินงาน ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบที่ได้รับการรับรองจำนวน 44 ศูนย์ ดังนี้

พื้นที่เขตปศุสัตว์	จำนวนศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบที่ผ่านการรับรอง (ศูนย์)
เขต 1	15
เขต 2	6
เขต 3	1
เขต 4	2
เขต 5	9
เขต 6	1
เขต 7	10
เขต 8	-
เขต 9	-
รวม	44

การรับรองระบบ GMP/HACCP โรงฆ่าสัตว์และ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก

31

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นองค์กรหลักในการพัฒนา ตรวจสอบ รับรองและควบคุมมาตรฐานการผลิตสินค้าปศุสัตว์ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์สินค้าปศุสัตว์มีความปลอดภัย โดยกำกับดูแลการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทุกขั้นตอนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยด้านอาหาร ตามมาตรฐานสากล ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน สินค้าปศุสัตว์ เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ให้เกิดความปลอดภัยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งใน และต่างประเทศ เพิ่มศักยภาพสินค้าปศุสัตว์ทั้งตลาดภายในประเทศ ตลาดภูมิภาค และการเปิดตลาดสินค้าปศุสัตว์ สู่อุตสาหกรรมโลกให้มากขึ้น เพื่อให้การส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นต่อเนื่องใน แต่ละปี

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ดำเนินการรับรองโรงฆ่าสัตว์ โรงงานตัดแต่ง เนื้อสัตว์ และโรงงานผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติในการผลิตที่ดี (Good Manufacturing Practice, GMP) จำนวน 165 โรงงาน และตามมาตรฐานการวิเคราะห์อันตรายและจุดควบคุม วิกฤต (Hazard Analysis and Critical Control Point, HACCP) จำนวน 119 โรงงาน

ตาราง ผลการดำเนินงานตรวจรับรองมาตรฐานโรงงานเพื่อการส่งออกตามมาตรฐาน GMP และ HACCP

กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2554	
	ระบบ GMP (จำนวนโรง)	ระบบ HACCP (จำนวนโรง)
ตรวจรับรองโรงงานรายใหม่	18	11
ตรวจติดตาม	119	58
ตรวจต่ออายุ	28	23

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “หลักสูตร การเสริมสร้างศักยภาพโรงงานเพื่อการส่งออก (GMP)” แก่ผู้เกี่ยวข้อง ในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 1 รุ่น รวม 100 คน เมื่อวันที่ 9-12 พฤษภาคม 2554 ณ โรงแรมชลจันทร์ พัทยา รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบ GMP และ HACCP และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้าง (Residue Monitoring Plan)

32

การตรวจสอบสารตกค้างในสัตว์ปีก สุนัข น้ำผึ้ง ไข่ไก่ ไชนกกระทา ได้ดำเนินการตามแผนการตรวจสอบสารตกค้างของสหภาพยุโรป (Council Directive 96/23/EC) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 โดยตัวอย่างที่เก็บตรวจวิเคราะห์จะต้องเป็นตัวอย่างที่เก็บโดยเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และจะต้องส่งแผนการตรวจสอบฯ ดังกล่าวให้ทางสหภาพยุโรปภายในเดือนมีนาคมของทุกปี กรมปศุสัตว์ในฐานะที่รับผิดชอบเรื่องการตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้างในสินค้าปศุสัตว์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าการส่งออก จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนการตรวจสอบสารตกค้าง โดยมีรองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่กำกับดูแลด้านมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นประธาน ปัจจุบันได้มีคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ 894/2552 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 เพื่อตรวจสอบสารตกค้างในสินค้าปศุสัตว์ทั่วประเทศ และครอบคลุมชนิดสัตว์ได้แก่ ไก่เนื้อ เป็ดเนื้อ สุนัข น้ำผึ้ง ไข่ไก่ และไชนกกระทา ซึ่งแผนการดำเนินงานนอกจากที่ได้เก็บตัวอย่างเฝ้าระวังสารตกค้างตามแผนของสหภาพยุโรปแล้ว ยังได้มีการเก็บตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้มีความครอบคลุมการเฝ้าระวัง สารตกค้างที่เกี่ยวข้องกับการผลิตวัตถุดิบในการเลี้ยงสัตว์ และใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิง ตลอดจนเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศและส่งเสริมการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ของประเทศ

หลักเกณฑ์เพื่อกำหนดแผน แบ่งเป็น 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. กำหนดประเภทยาสัตว์ หรือสารที่ต้องการตรวจ
2. กำหนดชนิดสัตว์และผลิตภัณฑ์
3. กำหนดวิธีการเก็บตัวอย่างและขั้นตอน
4. กำหนดจำนวนและความถี่ในการเก็บตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง (sample size) และการคำนวณตัวอย่าง ใช้ข้อมูลการผลิตสัตว์ในปีก่อนหน้าที่จะจัดทำแผนการตรวจสอบฯ ณ วันสิ้นปี มาเป็นฐานข้อมูลในการคำนวณจำนวนตัวอย่าง การแบ่งประเภทยาที่ต้องการเก็บนอกจากนี้ในกฎหมายของประเทศไทย “พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์” ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ห้ามใช้ยาผสมในอาหารสัตว์ เช่น beta-agonists, nitrofurans, nitroimidazoles, carbadox, olaquinox, avopacin, chloramphenicol ซึ่งยากลุ่มนี้จะนำมาบรรจุในแผนการตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้างด้วย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ชนิดสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์ ที่ต้องการเฝ้าระวังสารตกค้าง ดังนี้

1. ชนิดตัวอย่างในการเก็บ ครอบคลุมตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อาหารสัตว์ ไข่ เนื้อ ไชมัน ดับ น้ำที่ใช้ในฟาร์ม
2. สัตว์ปีก มีการเก็บตัวอย่างเพื่อสนับสนุนในด้านการส่งออก
3. สุนัข จะเน้นการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์เป็นหลัก เนื่องจากปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดง
4. น้ำผึ้ง ปัจจุบันยังมีการส่งออกไปสหภาพยุโรปปริมาณไม่มาก แต่เป็นการเตรียมความพร้อมในอนาคต
5. ไข่ไก่และไชนกกระทา มีการส่งออกไข่ไก่ไปฮ่องกงบ้าง แต่ยังไม่มีการส่งออกไปสหภาพยุโรป เนื่องจากพฤติกรรมกรรมกรบริโภคต่างกัน คือ ประเทศไทยนิยมไข่เปลือกสีน้ำตาล ขณะที่สหภาพยุโรปนิยมไข่เปลือกสีขาว อย่างไรก็ตามจะต้องมีการจัดทำแผนเฝ้าระวังสารตกค้าง เนื่องจากผลผลิตจากการแปรรูปไข่เริ่มมีการทำไปขายในสหภาพยุโรป แต่ยังไม่มีการตรวจสอบ

การดำเนินการเฝ้าระวังและตรวจสอบสารตกค้างในประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการโดยมีกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม ดังนี้

1. สัตว์ปีก (ไก่เนื้อ เป็ดเนื้อ)	เริ่มดำเนินการปี 2545
2. สุกร	เริ่มดำเนินการปี 2547
3. น้ำผึ้ง	เริ่มดำเนินการปี 2549
4. ไข่ไก่	เริ่มดำเนินการปี 2550
5. ไชนกกระทา	เริ่มดำเนินการปี 2550

การกำหนดจำนวนตัวอย่างเพื่อใช้ในการเฝ้าระวังสารตกค้าง

การจะคำนวณจำนวนตัวอย่างต้องใช้ข้อมูลการผลิตสัตว์ในปีที่ผ่านมาของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ มาเป็นฐานคำนวณตัวอย่าง ยกเว้นน้ำผึ้งใช้ข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร

- สัตว์ปีก (ไก่เนื้อ เป็ดเนื้อ) การจัดทำแผน 2555 ต้องนำข้อมูลการผลิตของปี 2554 มาคำนวณตัวอย่าง เช่น มีการเลี้ยงไก่เนื้อ 988 ล้านตัว มีน้ำหนักเฉลี่ย 2.3 ก.ก./ตัว เป็ดเนื้อ 45 ล้านตัว มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.5 ก.ก./ตัว คุณกัน จะได้น้ำหนักทั้งหมดค่า yield โดยในสัตว์ปีกคิดเป็น 63%

ปริมาณผลผลิตเพื่อการบริโภคได้ = จำนวนตัว X น้ำหนักเฉลี่ย X % yield และผลลัพธ์ที่ได้จะมาเข้าตารางสูตรของการคำนวณ จำนวนตัวอย่างของสารตกค้างของสหภาพยุโรป

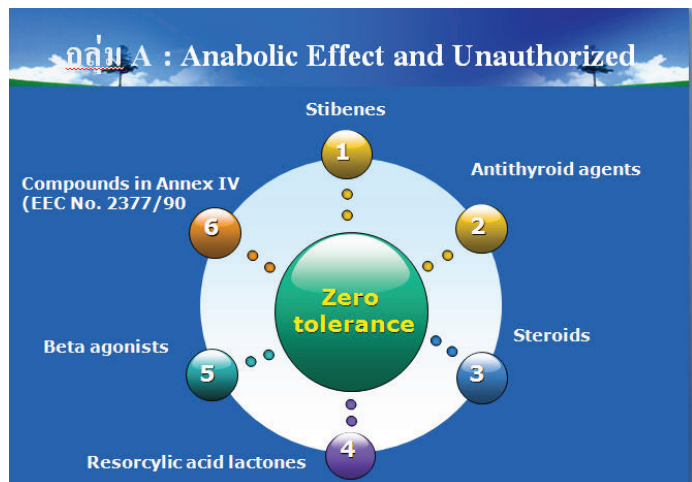
- สุกร ใช้สูตรเดียวกับสัตว์ปีก โดยคือน้ำหนักเฉลี่ย 100 ก.ก./ตัว คิดค่า yield 75%
- น้ำผึ้ง ได้นำข้อมูลปริมาณการผลิตในแต่ละปี นำมาเข้าสูตรคำนวณจำนวนตัวอย่างสารตกค้างของสหภาพยุโรป
- ไข่ไก่และไขนกกระทา ได้ข้อมูลปริมาณการผลิตและนำมาคำนวณจำนวนตัวอย่าง สารตกค้างสำหรับการผลิตไขนกกระทาในประเทศไทยมีปริมาณไม่มาก ดังนั้นจะใช้ผลการผลิตไข่ไก่ ประมาณการที่ 10% ของไข่ไก่มาใช้ในการคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง

การเลือกชนิดสารตกค้างที่เป็นการเฝ้าระวัง เพื่อความเหมาะสมกับปัญหาในการตรวจสอบ

ดำเนินการตาม Council Directive 96/23/EC แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

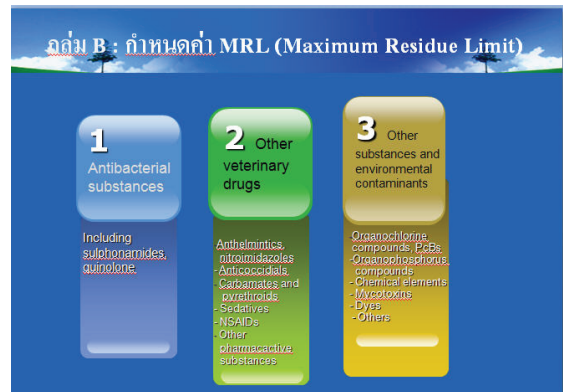
กลุ่ม A ยาสัตว์ที่ห้ามพบ (zero tolerance) แบ่งเป็น 6 ประเภท ประกอบด้วย

- A1 Stilbense
- A2 Antithyroid agents
- A3 Steroids
- A4 Resorcylic acid alctones
- A5 Beta agonists
- A6 สารอื่น ๆ ที่มีการกำหนดของสหภาพยุโรป (EEC No. 2377/90) เช่น nitrofurans, chloramphenicol เป็นต้น

กลุ่ม B ยาสัตว์และสารอื่น ๆ ที่มีการกำหนดค่า MRL (Maximum Residue Limit) ตามของ Codex และประเทศคู่ค้า แบ่งเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย

- B1 Antibacterial substances
- B2 Other veterinary drugs
- B3 Other substances and environmental contaminants

การกำหนดจำนวนตัวอย่างที่ต้องการเพาะ: วั่งในแต่ละกลุ่ม

ขอยกตัวอย่างในสัตว์ปีก แบ่งได้ดังนี้

กลุ่ม A เก็บ 50% ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีก 50% เป็นการเก็บตัวอย่างในกลุ่ม B โดยแบ่งเป็นการเก็บกลุ่มย่อย B1≥30% B2≥30% และ B3≥10% ในปัจจุบันทางสหภาพยุโรปมีตารางสำเร็จรูป (Template) สามารถจำแนกจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเมื่อได้ปริมาณผลผลิตเพื่อบริโภค นำมาใส่ตารางสำเร็จรูป จะได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ดำเนินการพิจารณาโดยคณะกรรมการพิจารณาแผนการตรวจสอบสารตกค้าง ซึ่งจะพิจารณาจากความสามารถในการตรวจวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการ สภาพการใช้ยาสัตว์และวัตถุอันตรายในประเทศ และงบประมาณที่ได้รับ

การเลือกพื้นที่ในการเพาะ: วั่ง เพื่อให้ครอบคลุมเป้าหมายในการเพาะ: วั่งสารตกค้าง

กลุ่ม A เนื่องจากเป็นยาห้ามตรวจพบ (zero tolerance) จึงมีการเพาะ: วั่งเก็บตัวอย่างที่ฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์

กลุ่ม B มีการกำหนดค่า MRL ดังนั้น เกษตรกรสามารถใช้กลุ่มนี้ในฟาร์มได้ แต่ต้องมีระยะเวลาพักใช้ (withdrawal period) เพื่อไม่ให้เกินค่าอันตราย ดังนั้นจะมีการเก็บที่โรงฆ่าสัตว์เป็นหลัก

การคัดเลือกพื้นที่ของฟาร์มในการเก็บตัวอย่างตรวจสอบสารตกค้างแต่ละชนิด จะพิจารณาจากสัดส่วนจำนวนฟาร์มมาตรฐานและปริมาณสัตว์ในแต่ละจังหวัด และประวัติการตรวจพบสารตกค้าง การคัดเลือกพื้นที่ของโรงฆ่าสัตว์ในการเก็บตัวอย่างตรวจสอบสารตกค้างแต่ละชนิด ในสัตว์ปีกจะจัดเก็บตัวอย่างจากโรงฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออกมีการขึ้นทะเบียน EST No. จากกรมปศุสัตว์เป็นหลัก สุกจะจัดเก็บตัวอย่างจากโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมโรงฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 (พจน.2) การเก็บตัวอย่างจากฟาร์มหรือจากโรงฆ่าสัตว์ผู้ที่เก็บตัวอย่างจะต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และส่งตรวจที่สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์

ผลการตรวจสอบและพิจารณาสารตกค้าง ปี 2554 ในสัตว์ปีก สุกร น้ำผึ้ง ไก่ไข่ ไชนกกระทา

ชนิดตัวอย่าง	แหล่งที่เก็บตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่างที่พบ	ชนิดสารตกค้าง
อาหารสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก	304	0	-
อาหารสุกร	ฟาร์มสุกร	1,297	15	Tetrocyclines, Sulphonamides
น้ำดื่มสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก	678	8	Anticoccidials
น้ำดื่มสุกร	ฟาร์มสุกร	194	0	-
กล้ามเนื้อสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก และ โรงฆ่าสัตว์ปีก	5,555	4	Anticoccidal
ตับสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก และ โรงฆ่าสัตว์ปีก	942	0	-
ไขมันสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก และ โรงฆ่าสัตว์ปีก	450	0	-
กล้ามเนื้อสุกร	โรงฆ่าสุกร	800	12	Nitrofurans Tetrocyclines
ตับสุกร	โรงฆ่าสุกร	390	6	β -agonists
ไขมันสุกร	โรงฆ่าสุกร	99	0	-
น้ำผึ้ง	ฟาร์มผึ้ง	134	0	-
ไข่ไก่	ฟาร์มไก่ไข่	670	45	Quinolone Tetracyclines Anticoccidal
ไชนกกระทา	ฟาร์มนกกกระทา	66	8	Quinolone Anticoccidal

โครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดง หรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์

สถานการณ์การใช้สารเร่งเนื้อแดงหรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในสุกรในปัจจุบัน

ตามที่กรมปศุสัตว์ได้มีการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดง หรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในสุกร ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2546 จนถึงปัจจุบัน โดยให้เจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สุ่มเก็บตัวอย่างอาหารสุกรและปัสสาวะสุกรจากฟาร์ม และโรงฆ่าสัตว์ทั่วประเทศ พบผลบวกในปัสสาวะสุกร แสดงว่า ยังมีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดไขมันและเพิ่มเนื้อแดงให้แก่สุกร สาเหตุอาจเนื่องมาจากในช่วงปีที่ผ่านมาผู้ประกอบการได้ประสบปัญหาการระบาดของโรค PRRS, PED และ FMD ทำให้ผลผลิตสุกรเสียหายไปประมาณ 20 – 30 เปอร์เซ็นต์ ต้องมีการใช้วัคซีนและยาปฏิชีวนะเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับปัญหาเรื่องวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหารสุกรที่มีราคาแพง จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตสุกรออกสู่ตลาดสูงขึ้นด้วย จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรจึงพยายามค้นคว้าวิถีทางเพื่อลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มมูลค่าของสินค้า โดยใช้สารเร่งเนื้อแดงเพื่อปรับปรุงซากสุกร เพราะฟาร์มที่ใช้สาร พ่อค้าจับสุกรจะให้ราคาสูงกว่าไม่ได้ใช้ กิโลกรัมละ 2 – 3 บาท และยังขายสุกรได้ง่ายกว่า

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมปศุสัตว์ได้ติดตามอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดสถานการณ์แบบนี้จะมีเกษตรกรลักลอบใช้สิ่งของผิดกฎหมายมากขึ้น กรมปศุสัตว์จึงได้เข้าตรวจสอบฟาร์ม, โรงฆ่าสัตว์ อย่างเข้มงวด เพื่อเป็นการยืนยันว่าสุกรที่ออกสู่ตลาดมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

มาตรการในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงหรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์

ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 มีนาคม 2546 ที่ได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยมีกรมปศุสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ เริ่มโครงการตั้งแต่เดือนเมษายน 2546 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อและผลิตภัณฑ์จากสุกร และเพื่อป้องกันมิให้ฟาร์มต่างๆ ใช้สารเร่งเนื้อแดงในระบบการเลี้ยงสุกร

1. การควบคุมและตรวจสอบการนำเข้าสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ณ ด่านนำเข้า

- อาศัยอำนาจตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2545 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 ห้ามมิให้มีการนำเข้าอาหารสัตว์ทุกประเภทที่มีสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์เป็นส่วนผสม

- อาศัยอำนาจตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 107) พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2538 เพื่อควบคุมสาร Clenbuterol เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าในราชอาณาจักร และต้องมีหนังสือรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยา

- อาศัยอำนาจตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าสาร Albuterol หรือ Salbutamol เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2545 ออกตาม พ.ร.บ.การส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าในราชอาณาจักร และต้องมีหนังสือรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยา

2. การควบคุมและตรวจสอบการนำสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ผสมในอาหารสัตว์ ณ โรงงานผลิตอาหารสัตว์

- อาศัยอำนาจตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2542 ห้ามใช้สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์เป็นวัตถุที่เติมในการผลิตอาหารสัตว์เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์

3. การควบคุมและตรวจสอบการลักลอบใช้สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ณ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์

- การขึ้นทะเบียนและรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร
- การเก็บตัวอย่างอาหารสัตว์ ยา และเภสัชเคมีภัณฑ์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ภายในฟาร์มนำไปตรวจวิเคราะห์
- การเก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรขุนนำไปตรวจวิเคราะห์
- การออกไปรับรองฟาร์มสุกรปลอดสารเร่งเนื้อแดง

4. การควบคุมและตรวจสอบการตกค้างของสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในสัตว์ ณ โรงฆ่าสัตว์

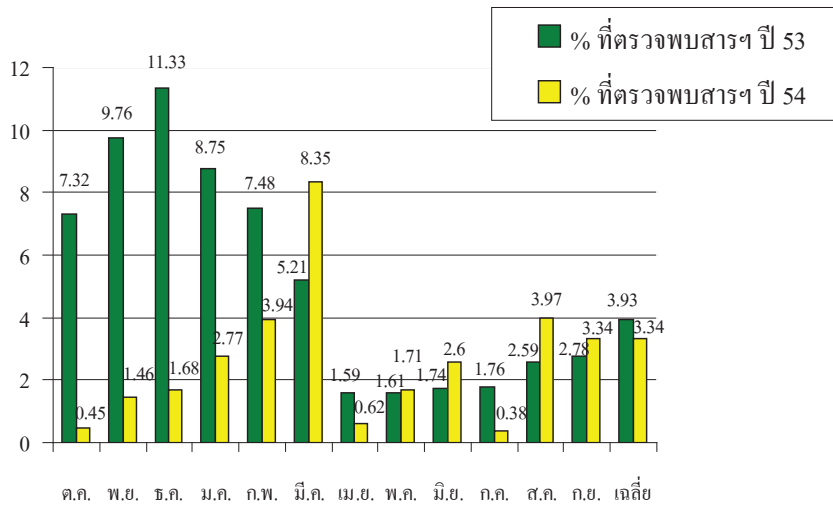
- ออกใบอนุญาตโรงฆ่าสัตว์
- เก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรที่โรงฆ่าสัตว์เพื่อตรวจวิเคราะห์

สรุปผลการปฏิบัติงานควบคุมตรวจสอบการใช้สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ปีงบประมาณ 2551 - 2554

กิจกรรม	ผลการปฏิบัติงาน			
	2551	2552	2553	2554
การควบคุมและตรวจสอบการใช้ ณ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์				
ตรวจสอบฟาร์ม(ฟาร์ม)	1,015	17,907	21,372	21,925
เก็บตัวอย่างปัสสาวะ(ตัวอย่าง)	47,370	47,889	61,573	54,461
พบผลบวก (ตัวอย่าง)	3,229	3,412	2,420	1,820
คิดเป็นร้อยละ	6.82	7.12	3.93	3.34
การควบคุมและตรวจสอบการใช้ ณ โรงฆ่าสัตว์				
ตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์(โรง)	27	129	499	1,855
กักสุกร(ตัว)	61,585	35,366	76,529	50,568
การดำเนินการตามกฎหมาย				
ดำเนินคดี(ราย)	45	77	47	50

ผลการตรวจปีศาจสุกรปีงบประมาณ 2553 - 2554

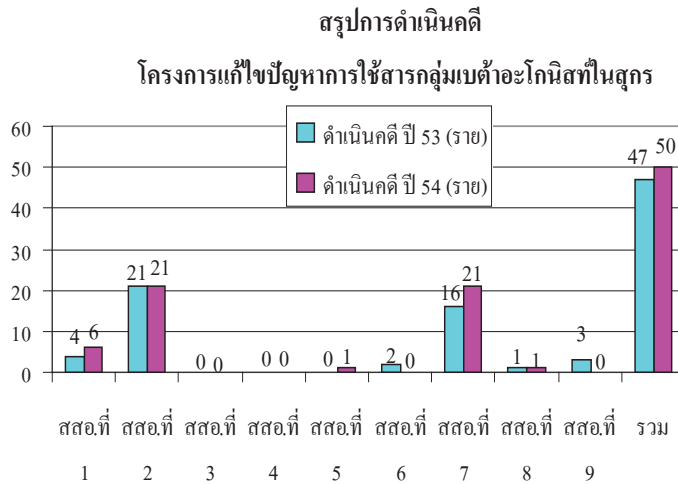

การจับกุมดำเนินคดี และรายละเอียดชนิดสารที่มีการใช้ ปี 2553 -2554

ชนิดสาร	จำนวนคดี	
	ปี 2553	ปี 2554
salbutamol	26	21
ractopamine	7	5
furazolidone	3	4
dimetridazole	3	3
carbadox	2	5
salbutamol + ractopamine	1	1
furazolidone + carbadox	1	-
furazolidone + dimetridazole	1	-
furazolidone + ractopamine	1	-
ractopamine + carbadox	-	1
salbutamol + dimetridazole	-	1
salbutamol + furazolidone	-	1
salbutamol + ractopamine + furazolidone	-	1
dimetridazole + furazolidone	-	3
แอมมีไลต์ *	1	1
ซัลโมเนลลา *	1	-
นำเข้าอาหารสัตว์ปลอมปน *	-	1
ขายอาหารสัตว์ปลอมปน + ไม่มีใบอนุญาต *	-	2
รวม จำนวนคดี	47	50

หมายเหตุ * การดำเนินคดีในกิจกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

จำนวนฟาร์มสุกรที่ได้รับรองฟาร์มปลอดสารเร่งเนื้อแดง ปี 2554

5. การออกใบรับรองฟาร์มปลอดสารเร่งเนื้อแดง

ฟาร์มสุกรที่มีการเก็บตัวอย่างปัสสาวะและให้ผลการตรวจสอบสารเร่งเนื้อแดงเป็นลบติดต่อกัน 3 ครั้ง กรมปศุสัตว์จะออกใบรับรองฟาร์มปลอดสารเร่งเนื้อแดงให้กับฟาร์มนั้น แต่ถ้ามีการตรวจสอบพบเมื่อใด จะทำการถอดถอนใบรับรองทันที กรมปศุสัตว์ได้ให้การรับรองฟาร์มปลอดสารเร่งเนื้อแดง จำนวน 4,590 ฟาร์ม ในปีงบประมาณ 2554 ดังแสดงในตาราง

เขตปศุสัตว์	จำนวนฟาร์มสุกรปลอดสารเร่งเนื้อแดง
1	530
2	342
3	663
4	1011
5	353
6	331
7	770
8	282
9	308
รวม	4,590

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ทุกจังหวัด ข้อมูล * ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2554

6. การดำเนินงานแก้ไขปัญหการใช้สารเร่งเนื้อแดงหรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสท์ในโคเนื้อ

ในปีงบประมาณ 2554 ได้ดำเนินการสุ่มตรวจสอบฟาร์มโคเนื้อ เพื่อหาข้อมูลการใช้สารเร่งเนื้อแดงในโคพบว่า ฟาร์มโคเนื้อส่วนใหญ่มีการใช้สารเร่งเนื้อแดง ชนิดซัลบูทามอล และเคลนบูเทอรอล เท่านั้น โดยได้มีการตรวจสอบฟาร์ม 17 ราย และดำเนินคดีกับผู้ประกอบการ จำนวน 1 ราย รายละเอียดดังแสดงในตาราง

กิจกรรม	ผลการปฏิบัติงาน
ตรวจสอบฟาร์ม(ฟาร์ม)	17
เก็บตัวอย่างปัสสาวะ(ตัวอย่าง)	16
พบผลบวก (ตัวอย่าง)	15
ร้อยละ	93.75
ดำเนินคดี(ราย)	1 *

หมายเหตุ * เป็นผู้ประกอบการที่จังหวัดราชบุรี

โครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และ สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ (เชียงใหม่)

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ โดยส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์ ได้จัดทำโครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 – 2556 โดยมีการจ้างพนักงานตรวจโรคสัตว์ 190 คน ดำเนินการตรวจสัตว์ก่อนฆ่า และการตรวจซาก/เนื้อสัตว์หลังฆ่าในโรงฆ่าสัตว์ 190 แห่ง จากพื้นที่ 63 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาระบบการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพเนื้อสัตว์ของประเทศไทย โดยในปีงบประมาณ 2554 มีการตรวจสัตว์ทั้งสิ้น 19,039,126 ตัว นอกจากนี้ยังมอบหมายให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด (เชียงใหม่) เพื่อการพัฒนาสุขลักษณะของแผงจำหน่ายเนื้อสัตว์ และให้มีการจำหน่ายเนื้อสัตว์

ที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ (พจส.2) ซึ่งปัจจุบันมีการรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด (เชียงใหม่) แล้ว 1,528 แห่งใน 55 จังหวัด และจะดำเนินการรับรองให้ครอบคลุมทั่วประเทศต่อไป

ตารางที่ 1 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนพนักงานตรวจโรคสัตว์และประเภทโรงฆ่าสัตว์ในแต่ละพื้นที่

เขต	จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ	รวม (จังหวัด)	จำนวน พนักงาน ตรวจโรคสัตว์ (คน)	ประเภทโรงฆ่าสัตว์(แห่ง)			
				สุกร	โค- กระบือ	สุกร โค กระบือ	สัตว์ปีก
1	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี อโยธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี	7	15	7	4	1	3
2	ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ	7	22	12	0	4	6
3	นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ	6	23	5	5	6	7
4	ขอนแก่น อุดรธานี กาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม มุกดาหาร เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู บึงกาฬ	11	43	10	4	25	4
5	เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน	8	23	11	0	8	4
6	พิษณุโลก ตาก นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุทัยธานี	7	17	12	2	1	2
7	นครปฐม กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี	5	13	6	3	2	2
8	สุราษฎร์ธานี กระบี่ นครศรีธรรมราช ชุมพร พังงา ภูเก็ต ระนอง	7	15	11	1	2	1
9	สงขลา ตรัง พัทลุง ยะลา สตูล	5	19	15	2	0	2
รวม		63	190	89	21	49	31

ตารางที่ 2 จำนวนสัตว์ที่ได้รับการตรวจก่อนฆ่า

ชนิดสัตว์	จำนวนที่ตรวจ (ตัว)	จำนวนคัดแยก		จำนวนคัดทิ้ง	
		(ตัว)	(ร้อยละ)	(ตัว)	(ร้อยละ)
สุกร	1,100,202	66,471	6.04	233	0.02
สัตว์ปีก	17,892,487	63,615	0.36	21,044	0.12
โค-กระบือ	46,437	1,200	2.58	18	0.04
รวม	19,039,126	131,286	0.69	21,295	0.11

- หมายเหตุ: 1. คัดแยก หมายถึง สัตว์ที่มีโรคหรือสภาพผิดปกติที่จำเป็นต้องคัดแยก เพื่อตรวจสอบโดยละเอียดก่อนการอนุญาตให้เข้าฆ่าหรืออนุญาตให้เข้าฆ่าได้แบบมีเงื่อนไข
2. คัดทิ้ง หมายถึง สัตว์ที่มีโรคหรือสภาพผิดปกติที่จำเป็นต้องคัดทิ้ง เนื่องจากไม่เหมาะสมต่อการนำสัตว์ไปฆ่าเพื่อบริโภค

การตรวจสุขภาพก่อนฆ่า

การตรวจเครื่องในสัตว์

ตารางที่ 3 ความผิดปกติที่ตรวจพบในสัตว์ก่อนเข้าโรงฆ่าสัตว์ (5 อันดับแรก)

ชนิดสัตว์	จำนวนสัตว์ที่ตรวจพบความผิดปกติ (ตัว/ร้อยละ)				
	บาดเจ็บ	รอยโรคที่ผิวหนัง	ซีมอ่อนเพลีย	ระบบประสาทและการเคลื่อนไหว	ระบบหายใจผิดปกติ
สุกร	63,450 (6.13 %)	7,522 (0.68 %)	4,895 (0.45 %)	3,170 (0.29 %)	2,489 (0.23 %)
	สัตว์ปีก	บาดเจ็บ	ชูปพอม แคระแกร์นหรือพิการ	ตายก่อนฆ่า	ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ
โค-กระบือ	1,228 (2.64 %)	291 (0.63 %)	122 (0.26 %)	111 (0.24 %)	63 (0.14 %)

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ตารางที่ 4 ความผิดปกติที่พบจากการตรวจซากสัตว์หลังฆ่า*

ความผิดปกติ	สุกร		สัตว์ปีก		โค-กระบือ	
	จำนวนซาก	ร้อยละ	จำนวนซาก	ร้อยละ	จำนวนซาก	ร้อยละ
รอยโรคที่ผิวหนัง	6,876	0.48	13,669	0.10	760	1.39
ไต	3,017	0.21	0	0.00	63	0.12
รอยโรคที่ต่อมน้ำเหลือง	1,975	0.14	0	0.00	155	0.28
ข้อต่อ ข้อขาอักเสบหรือผิดปกติ	785	0.05	8,381	0.06	305	0.56
เนื้องอก	0	0.00	3	N/A	0	0.00
ที่หัว	329	0.02	0	0.00	11	0.02
ตับ	7,134	0.50	5,348	0.04	1,904	3.48
หัวใจ	3,795	0.27	221	0.00	87	0.16
กระเพาะอาหาร	1,211	0.08	10,223	0.08	318	0.58
ม้าม	4,441	0.31	35	0.00	445	0.81
ปอด/เยื่อหุ้มปอด	21,246	1.49	1,217	0.01	1,250	2.29
ลำไส้	3,837	0.27	0	0.00	0	0.00
พยาธิ	2,671	0.19	4	N/A	472	0.86

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2554 ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

* จำนวนซากที่ตรวจ : สุกร 1,427,734 ตัว สัตว์ปีก 13,334,742 ตัว โค-กระบือ 54,658 ตัว

ตารางที่ 5 จำนวนสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด(เชียงใหม่)

เขต	จังหวัด	จำนวนสถานที่จำหน่าย (แห่ง)
1	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา	485
2	จันทบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ	40
3	นครราชสีมา ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร	97
4	นครพนม สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ ขอนแก่น กาฬสินธุ์มุกดาหาร หนองบัวลำภู อุดรธานี มหาสารคาม เลย	254
5	เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน	193
6	พิษณุโลก อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี ตาก พิจิตร กำแพงเพชร สุโขทัย	150
7	นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี	155
8	สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช	67
9	ตรัง พัทลุง	87
รวม	55 จังหวัด	1,528

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 27 ธันวาคม 2554 ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

จากตารางที่ 5 ปัจจุบันมีการรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด(เชียงใหม่) 1,528 แห่ง จาก 55 จังหวัด โดยแบ่งตามประเภทชนิดสัตว์ ดังนี้

สถานที่จำหน่ายเนื้อสุกร	จำนวน	786 แห่ง
สถานที่จำหน่ายเนื้อโค - กระบือ	จำนวน	288 แห่ง
สถานที่จำหน่ายเนื้อสุกร โค - กระบือ	จำนวน	17 แห่ง
สถานที่จำหน่ายเนื้อไก่เนื้อ	จำนวน	247 แห่ง
สถานที่จำหน่ายเนื้อเป็ดเนื้อ	จำนวน	10 แห่ง
สถานที่จำหน่ายรวมชนิดเนื้อสัตว์ (มากกว่า 2 ชนิด)	จำนวน	179 แห่ง

พิธีมอบโล่รางวัล “โครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์” (เชียงใหม่)

เนื่องในโอกาสครบรอบ 69 ปี ของการสถาปนากรมปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์จึงได้จัดประกวด “โครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ประกอบการที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นและผู้ประกอบการตลาดสดที่ให้ความร่วมมือกับกรมปศุสัตว์ ในการดำเนินการรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด (เชียงใหม่) ตามโครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดได้ดำเนินการรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด (เชียงใหม่) จำนวน 934 แห่ง จาก 36 จังหวัด โดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ได้ให้เกียรติมอบโล่รางวัลแก่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจำนวน 5 แห่ง และผู้ประกอบการตลาดสดจำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 13 รางวัล เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2554 ณ ห้องประชุมกรมปศุสัตว์ ตึกวิจิตรพาหนการ ดังนี้

ประเภท หน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 5 รางวัล ได้แก่

1. รางวัลชนะเลิศ	สำนักงานปศุสัตว์กรุงเทพมหานคร
2. รางวัลรองชนะเลิศ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม
3. รางวัลลำดับที่ 3	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม
4. รางวัลชมเชย	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน
5. รางวัลชมเชย	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนนทบุรี

ประเภท ผู้ประกอบการตลาดสดที่ให้ความร่วมมือกับโครงการฯ จำนวน 8 รางวัล ได้แก่

1. รางวัลชนะเลิศ	ตลาดยิ่งเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. รางวัลรองชนะเลิศ	ตลาดสดเทศบาลตำบลควนขนุน จังหวัดพัทลุง
3. รางวัลลำดับที่ 3	ตลาดทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดนครปฐม
4. รางวัลลำดับที่ 3	ตลาดใหม่บางแค กรุงเทพมหานคร
5. รางวัลชมเชย	หาดใหญ่พลาซ่า จังหวัดสงขลา
6. รางวัลชมเชย	ตลาดสดหนองจอก กรุงเทพมหานคร
7. รางวัลชมเชย	ตลาดศูนย์การค้าบางแค กรุงเทพมหานคร
8. รางวัลชมเชย	ตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี

การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก (Poultry Welfare)

44

ปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ให้ความสนใจด้านสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) เพื่อนำมาเป็นอาหาร และมีกฎระเบียบด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่เข้มงวด เพื่อให้มีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่มีมาตรฐานอยู่ในระดับสูง รวมทั้งผู้บริโภคในสหภาพยุโรปให้ความสนใจด้านสวัสดิภาพสัตว์เป็นอย่างมาก ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสหภาพยุโรปได้ออกระเบียบด้านสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งโดยการปรับปรุงระเบียบเดิม และออกระเบียบใหม่ มีการขยายขอบเขตและเข้มงวดมากขึ้น

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกเนื้อสัตว์ปีกไปสหภาพยุโรป จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสวัสดิภาพสัตว์ กรมปศุสัตว์ในฐานะที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลโดยตรง จึงได้พัฒนาปรับปรุงระเบียบด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีกเพื่อให้สอดคล้องทันสมัย เป็นไปตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรปและตามหลักสากล โดยยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก พ.ศ. 2542 และจัดทำระเบียบกรมปศุสัตว์ขึ้นใหม่ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

- ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง พ.ศ. 2554
- ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีกระหว่างการขนส่ง พ.ศ. 2554
- ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีกขณะทำให้ตายหรือการฆ่า พ.ศ. 2554

โดยมีสาระในภาพรวมของระเบียบทั้ง 3 ฉบับ ดังนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการเลี้ยงสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มิให้เกิดผลกระทบต่อสวัสดิภาพสัตว์ปีก ซึ่งจะส่งผลให้สัตว์มีสุขภาพและการเจริญเติบโตที่ดี การปฏิบัติงานในการขนส่งสัตว์ปีกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บ ทรมาน หรือเป็นปัญหาต่อคุณภาพเนื้อสัตว์อันเนื่องมาจากการขนส่ง รวมไปถึงเพื่อให้การปฏิบัติงานในกระบวนการทำให้สัตว์ปีกตายหรือการฆ่าไปอย่างมีประสิทธิภาพ มิให้เกิดผลกระทบต่อสวัสดิภาพสัตว์ ไม่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บ ทรมาน หรือเป็นปัญหาต่อคุณภาพเนื้อสัตว์อันเนื่องมาจากการฆ่า โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติต่อสัตว์ปีกอย่างมีมนุษยธรรม และคุ้มครองดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีกขณะทำให้ตายหรือการฆ่า ที่สำคัญผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ปีกได้อย่างถูกต้อง

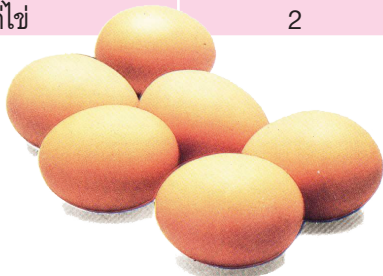
โครงการเนื้อสัตว์อนามัย

กรมปศุสัตว์ โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ดำเนินการโครงการเนื้อสัตว์อนามัย เพื่อผลักดันให้มีการผลิตเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยจากสารตกค้างและเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ที่มีคุณภาพและความปลอดภัยได้มาตรฐานและเหมาะสมต่อการบริโภค ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การรับรองภายใต้โครงการเนื้อสัตว์อนามัย จะดำเนินการตรวจรับรองตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ (From Farm to Table) ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยการผลิต ด้านฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์รวมทั้งดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสถานที่จำหน่ายเพื่อตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ เนื้อสัตว์ที่ได้รับการรับรองตามโครงการเนื้อสัตว์อนามัยจะได้รับเครื่องหมาย “Q” ซึ่งบ่งบอกว่าเนื้อสัตว์นั้นผ่านขั้นตอนที่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ได้ขยายขอบเขตการรับรองสินค้าปศุสัตว์อื่นๆ เพิ่มเติมอีกด้วย เช่น โครงการไข่นกกระทา เป็นต้น โครงการเนื้อสัตว์อนามัย ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ ปี 2543 – ปัจจุบัน มีความก้าวหน้าโครงการฯ ดังนี้

1. ด้านมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จำนวน 6,910 ฟาร์ม

ฟาร์มมาตรฐาน	จำนวน (ฟาร์ม)
1. ฟาร์มเลี้ยงสุกร	1,118
2. ฟาร์มเลี้ยงไก่	4,648
3. ฟาร์มเลี้ยงเป็ด	1,142
4. ฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่	2

2. บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมโครงการเนื้อสัตว์อนามัย จำนวน 51 ราย ดังนี้

ประเภท	จำนวน (ราย)
1. เนื้อสุกรอนามัย	14
2. เนื้อไก่อนามัย	28
3. เนื้อเป็ดอนามัย	3
4. ผลิตภัณฑ์สัตว์อนามัย	5
5. ไข่นกกระทา	1

3. สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อนามัย มีสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อนามัยทั่วประเทศ ประมาณ 1,507 แห่ง ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต จุดจำหน่ายหน้าโรงงานฯ และตลาดสดทั่วไป ครอบคลุมพื้นที่กว่า 62 จังหวัด ดังนี้

ภาคกลาง : **14 จังหวัด** กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี อัญญา ราชบุรี สระบุรี สมุทรสาคร ปทุมธานี ชัยนาท นครปฐม สมุทรปราการ นนทบุรี ลพบุรี นครนายก สิงห์บุรี

ภาคตะวันตก : **3 จังหวัด** กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี

ภาคตะวันออก : **6 จังหวัด** ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : **13 จังหวัด** ขอนแก่น นครราชสีมา มุกดาหาร ร้อยเอ็ด สุรินทร์หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี สกลนคร ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ นครพนม

ภาคเหนือ : **15 จังหวัด** เชียงใหม่ น่าน พิษณุโลก แพร่ ลำปาง อุดรดิตถ์ ตาก เชียงราย ลำพูน สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พะเยา พิจิตร

ภาคใต้ : **11 จังหวัด** กระบี่ ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา ตรัง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ปัตตานี พัทลุง ระนอง ชุมพร

รายชื่อผู้ประกอบการที่ร่วมโครงการเนื้อสัตว์อนามัย กรมปศุสัตว์ และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์อนามัย สามารถดูได้ที่ www.dld.go.th/certify/th หรือสอบถามรายละเอียดได้ที่ ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนา ระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ โทร. 0-2653-4444 ต่อ 3155

4. ผลการดำเนินงานประจำปี 2554

4.1 รับรองผู้ประกอบการรายใหม่ จำนวน 4 ราย

บริษัท ฟาร์มไก่ดำ (กาญจนบุรี) จำกัด

บริษัท จีเอฟพีที นิชิเร (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท ตึกคิง จำกัด

บริษัท เบทาโกร โนซาน จำกัด

ประเภทเนื้อไก่อนามัย

ประเภทเนื้อไก่อนามัย

ประเภทเนื้อเป็ดอนามัย

ประเภทไข่ออนามัย

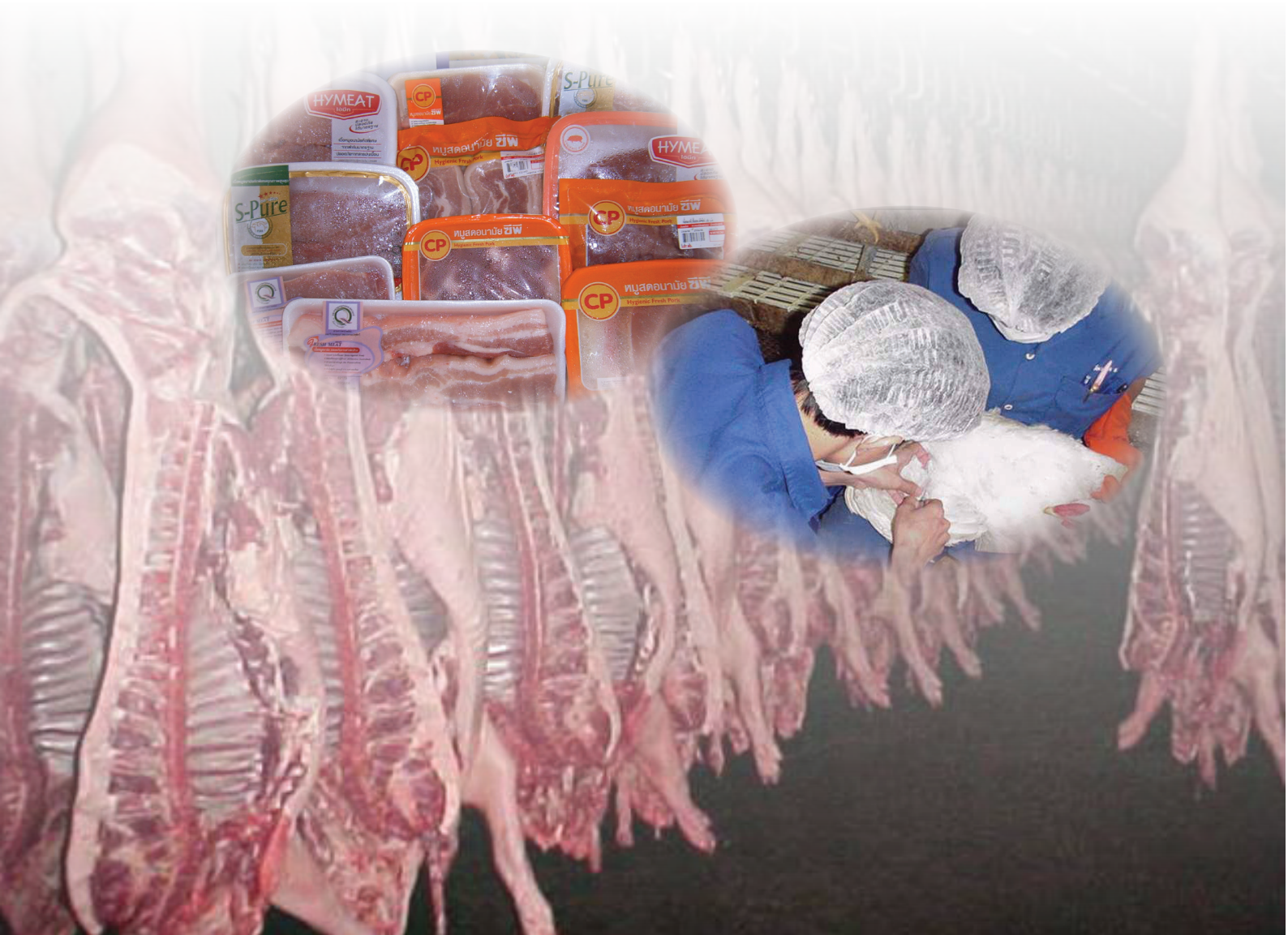

4.2 ต่ออายุผู้ประกอบการ จำนวน 16 ราย

4.3 ตรวจสอบติดตามประจำปีห้องตัดแต่ง จำนวน 9 แห่ง

4.4 สุ่มเก็บตัวอย่างเนื้อสัตว์ ไช และไขมันสัตว์ เพื่อตรวจทางห้องปฏิบัติการ สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้า ปศุสัตว์ (สตส.) จำนวน 958 ตัวอย่าง

4.5 อบรมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง เนื้อสัตว์อนามัยจังหวัดพัทลุง ในวันที่ 9 สิงหาคม 2554 ณ โรงเรียน สตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 100 ราย

โครงการปศุสัตว์ปลอดโรค เนื่อสัตว์ปลอดภัย 47

จัดขึ้นโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ การพัฒนาระบบผลิตเนื้อสัตว์ที่ได้มาตรฐานสากล และ อาหารศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้การดำเนินงานของกรมปศุสัตว์ ส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษาให้ กับประชาชนและผู้บริโภคในประเทศในทุกกระดับเพื่อความปลอดภัยในการเลือกซื้อเนื้อสัตว์ เผยแพร่ระบบการตรวจ สอบย้อนกลับหรือระบบตามสอบสินค้าเกษตร (Traceability) ในระบบการผลิตเนื้อสัตว์ตั้งแต่ระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ จนถึงสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ สร้างเครือข่ายขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการ และผู้บริโภคถึงความปลอดภัยในการบริโภคเนื้อสัตว์ กระตุ้นความสนใจและสร้างจิตสำนึกสาธารณะแก่เกษตรกรกร ผู้ผลิต และผู้บริโภค

กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์นี้ จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 - 10 กรกฎาคม 2554 ณ ลานพาราไดซ์ปาร์ค ศูนย์การค้าพาราไดซ์ปาร์ค ถนนศรีนครินทร์ กรุงเทพมหานคร ภายในงานพบกับนิทรรศการความรู้ด้านระบบการผลิต สินค้าปศุสัตว์ปลอดภัยของกรมปศุสัตว์ ตั้งแต่ระบบฟาร์มมาตรฐาน โรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน การควบคุมปัจจัยการผลิต การขนส่ง ระบบคอมพิวเตอร์ฟาร์มสัตว์ปีก ระบบการตามสอบสินค้า และร้านจำหน่ายสินค้าปศุสัตว์ที่รับรองโดย กรมปศุสัตว์ มีกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนโดยการตอบปัญหาชิงรางวัล กิจกรรมบนเวทีที่ให้ความรู้และ ความบันเทิง ในวันที่ 9 กรกฎาคม 2554 มีคุณพล ภัทรพล ศิลปาจารย์ และคุณหมิง ชาลิสา บุญครองทรัพย์ เป็นพิธีกร มีกิจกรรมการเสวนา หัวข้อ “บริโภคเนื้ออย่างไรไม่ให้เป็นโรคหัวใจ” โดยอาจารย์ย้งศักดิ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์ การสาธิตวิธีการเลือกซื้อเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ และการแสดงการปรุงอาหาร โดยคุณพล ตันทเสถียร และ ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2554 หมอไฉค สมิทธิ อารยะสกุล เสวนาในหัวข้อ “บริโภคเนื้ออย่างไรให้ผิวดี” และการแสดง การปรุงอาหาร โดยคุณอ๊วก บรรณ บริบูรณ์ และมินิคอนเสิร์ตจากศิลปิน นิวจิว เดอะสตาร์ และมัน เอเอฟ 3

โครงการประชาสัมพันธ์ เนื้อสัตว์ปลอดภัย

กรมปศุสัตว์ ร่วมกับกรุงเทพมหานคร กรมอนามัย กรมควบคุมโรค และสมาคมตลาดสดไทยเปิดโครงการประชาสัมพันธ์เนื้อสัตว์ปลอดภัย ณ ตลาดยิ่งเจริญ ถ. พหลโยธิน บางเขน กรุงเทพมหานคร โดยมีนายธีระ วงศ์สมุทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2554

การจัดงาน “โครงการประชาสัมพันธ์เนื้อสัตว์ปลอดภัย” เป็นโครงการตามแผนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้านความปลอดภัยอาหารและอาหารศึกษา ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาหารในสินค้าปศุสัตว์ตลอดห่วงโซ่ของอาหาร โดยยกระดับคุณภาพ การผลิตและการจำหน่ายเนื้อสัตว์ภายในประเทศให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์มีการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะและถูกสุขอนามัยในการจำหน่ายเนื้อสัตว์ สนับสนุนให้สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์รับซื้อเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ (ขจส.2) รวมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกซื้อเนื้อสัตว์ปลอดภัย สร้างตราสัญลักษณ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักและมั่นใจในตราสัญลักษณ์ “เชียงสะอาด” เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพแข็งแรง ได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัย และลดอัตราการเจ็บป่วยจากการบริโภคเนื้อสัตว์ที่ไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

ทั้งนี้ กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการ โครงการพัฒนาสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์สะอาด (เชียงสะอาด) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 โดยได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงภาคเอกชน ภายใต้คณะกรรมการตรวจรับรองสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เพื่อตรวจสอบ ประเมิน และควบคุมทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมาตรฐานและความปลอดภัยจนถึงมือผู้บริโภค

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มีอยู่มากมายตามตลาดสดทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นพัฒนาสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ทั่วประเทศ ทั้งเนื้อสุกร เนื้อโค-กระบือ เนื้อแพะ-แกะ และเนื้อสัตว์ปีก ให้องค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการเหล่านั้นมีการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะและถูกสุขอนามัย เนื้อสัตว์ ที่วางจำหน่ายต้องมาจากโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ มีการจัดวางเนื้อสัตว์อย่างเป็นระเบียบแยกส่วนเนื้อสัตว์ออกจากเครื่องใน เชียงมิด และอุปกรณ์ต่างๆ ต้องมีสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน มีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำ ผู้จำหน่ายต้องมีสุขอนามัยที่ดี มีอุปกรณ์ป้องกันการปนเปื้อน เช่น หมวก ผ้ากันเปื้อน เป็นต้น

จากโครงการฯดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการฯตรวจสอบประเมินแล้ว สถานที่จำหน่ายจะได้รับใบรับรองและป้ายรับรอง เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค อีกทั้งยังเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการที่ผ่านการรับรองอีกด้วย โดยในปี 2554 มีสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ได้รับการรับรองทั่วประเทศแล้ว รวม 1,078 แห่ง แบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร จำนวน 444 แห่ง และต่างจังหวัด จำนวน 634 แห่ง

การตรวจประเมินความปลอดภัยของประเทศคู่ค้า

ในปีงบประมาณ 2554 กรมปศุสัตว์โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ให้การรับรองและประสานงานเจ้าหน้าที่จากประเทศคู่ค้า ในการตรวจประเมินความปลอดภัยสินค้า ดังนี้

1. กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries; MAFF) ส่งเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน คือ Mr. NONAKA JUN และ Mr. OISHI NORIO มาตรวจรับรองโรงงานผลิตเนื้อสัตว์ปรุงสุกของไทย จำนวน 6 แห่ง คือ ตรวจรับรองโรงงานใหม่ จำนวน 4 แห่ง ตรวจรับรองการแก้ไขโรงงาน จำนวน 2 แห่ง ระหว่างวันที่ 12 – 18 ธันวาคม 2553

2. กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries; MAFF) ส่งเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน มาตรวจรับรองโรงงานผลิตเนื้อสัตว์ปรุงสุกของไทย โดยเป็นการตรวจรับรองโรงงานใหม่ จำนวน 1 แห่ง ตรวจรับรองโรงงานที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างโรงงาน จำนวน 6 แห่ง และการสุ่มตรวจโรงงานซึ่งครบรอบ 2 ปี 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 8 แห่ง ระหว่างวันที่ 13 – 18 กุมภาพันธ์ 2554

3. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน Food and Veterinary Office (FVO) สหภาพยุโรป ตรวจประเมินด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีกก่อนฆ่า (Animal Welfare Pre-Slaughter) สำหรับสินค้าเนื้อสัตว์ปีกส่งออกจากประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 1 เมษายน 2554

4. หน่วยงาน Agri-Food & Veterinary Authority of Singapore (AVA) ประเทศสิงคโปร์ ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานใหม่ของไทย เพื่อให้การรับรองเป็นโรงงานเพื่อการส่งออกไปยังประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 1 - 5 สิงหาคม 2554

การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ส่งบุคลากรไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ จำนวน 2 ประเทศๆ ละ 1 คน ระยะเวลา 3 เดือน ได้แก่ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ทำหน้าที่ในการประสานงานด้านเทคนิคโดยใช้ความรู้ด้านสัตวแพทย์ และให้ข้อมูลกับสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ในการเจรจาแก้ไขปัญหาคูเปอร์การส่งออกสินค้าปศุสัตว์ไปยังสหภาพยุโรปและญี่ปุ่น ตลอดจนศึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศเกี่ยวกับสินค้าปศุสัตว์ กฎระเบียบและมาตรการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าปศุสัตว์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าปศุสัตว์ของไทย จนนำไปสู่การอนุญาตนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกสดจากไทย นอกจากนี้ ในการไปปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จะได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น ได้ศึกษาระบบการตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์ ณ ด่านนำเข้าต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ของไทย รวมทั้งวางแผนและเตรียมการรองรับในการดำเนินการตามกฎระเบียบฉบับใหม่ของประเทศดังกล่าว และเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาแนวทางในการเพิ่มการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ต่อไป

50

1. สหภาพยุโรป ปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม – 10 กรกฎาคม 2554

2. ญี่ปุ่น ปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 29 มิถุนายน 2554

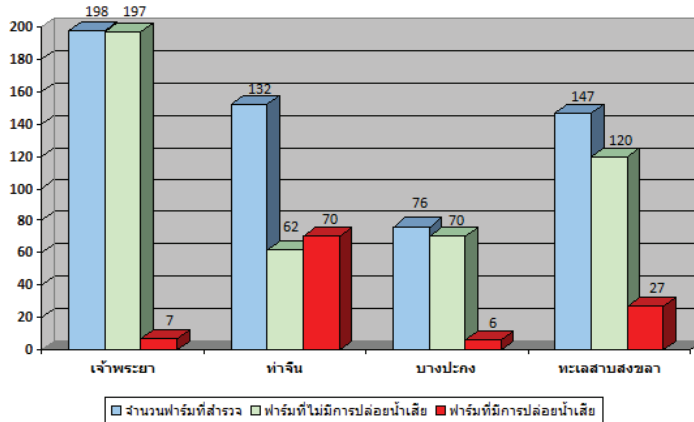
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์

1. โครงการเฝ้าระวังฟาร์มสุกรเพื่อแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำวิกฤติ

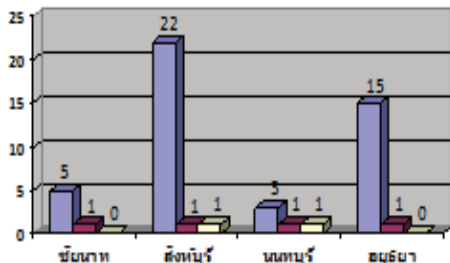
กรมปศุสัตว์จัดทำโครงการเฝ้าระวังฟาร์มสุกรเพื่อแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำวิกฤติ สร้างระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศของฟาร์มปศุสัตว์บริเวณลุ่มน้ำ เพื่อวิเคราะห์เฝ้าระวังบริเวณวิกฤติที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสรุปหาแนวทางเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและระยะยาว สร้างความรู้ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกร โดยได้ดำเนินการในลุ่มน้ำท่าจีน บางปะกง เจ้าพระยา และทะเลสาบสงขลา

ผลการดำเนินงาน สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ดำเนินงานร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์เขต 1, 2, 6, 7, 8 และ 9 และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่เกี่ยวข้อง ออกตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำการจัดการสิ่งแวดล้อมและระบบบำบัดน้ำเสียในฟาร์มสุกร จำนวนทั้งสิ้น 553 ฟาร์ม

ทั้งนี้ จากการสำรวจจำนวนฟาร์มสุกรและจำนวนโรงฆ่าสัตว์ในแต่ละลุ่มน้ำที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ 2554 พบว่ามีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ 2553 ดังแสดงตามแผนภูมิที่ 2-5

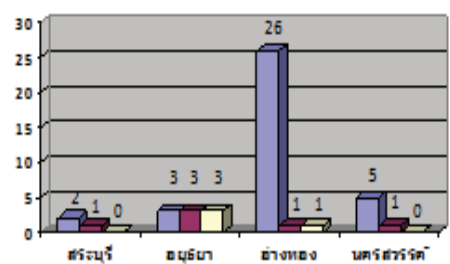

แผนภูมิที่ 1 ผลสำรวจฟาร์มสุกรภายใต้โครงการเฝ้าระวังลุ่มน้ำวิกฤติ ปีงบประมาณ 2554 จำแนกจำนวนฟาร์มที่ไม่มี การปล่อยน้ำเสีย และฟาร์มที่มีการปล่อยน้ำเสีย

ฟาร์มสุกร

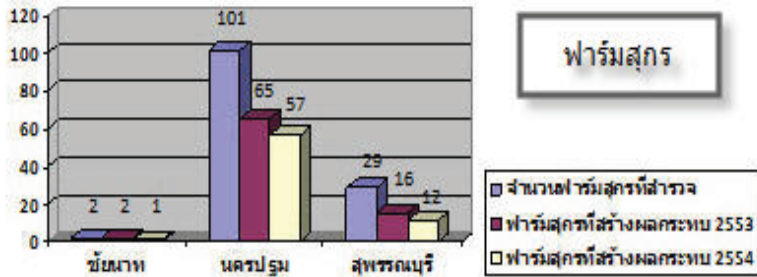
■ จำนวนฟาร์มสุกรที่สำรวจ
■ ฟาร์มสุกรที่สร้างผลกระทบ 2553
■ ฟาร์มสุกรที่สร้างผลกระทบ 2554

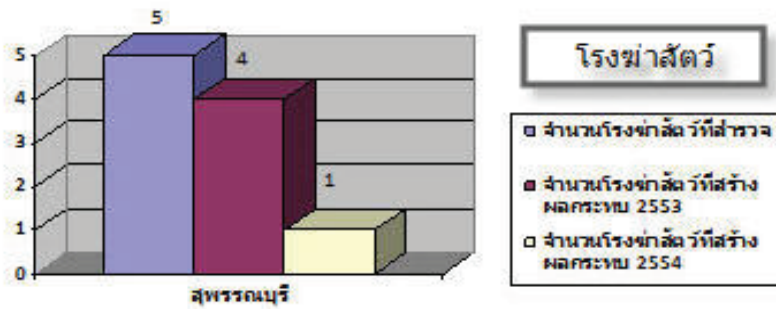
โรงฆ่าสัตว์

■ จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สำรวจ
■ จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบ 2553
■ จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบ 2554

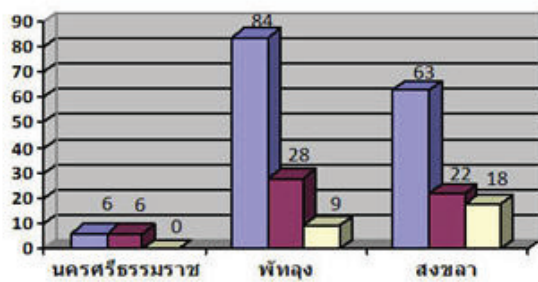
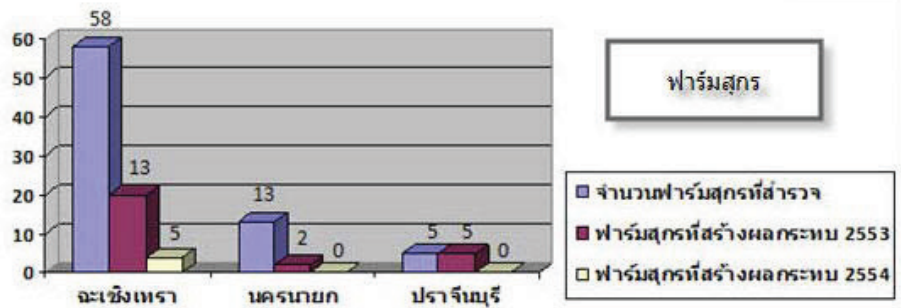
แผนภูมิที่ 2 ผลสำรวจจำนวนฟาร์มสุกรและจำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามโครงการเฝ้าระวังลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประจำปีงบประมาณ 2554

แผนภูมิที่ 3 ผลสำรวจจำนวนฟาร์มสุกร และจำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามโครงการเฝ้าระวังลุ่มน้ำท่าจีน ประจำปีงบประมาณ 2554

แผนภูมิที่ 4 ผลสำรวจจำนวนฟาร์มสุกรและจำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามโครงการเฝ้าระวังลุ่มน้ำบางปะกง ปีงบประมาณ 2554

แผนภูมิที่ 5 ผลสำรวจจำนวนฟาร์มสุกรและจำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามโครงการเฝ้าระวังลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปีงบประมาณ 2554

2. โครงการฟาร์มรักษ์สิ่งแวดล้อม

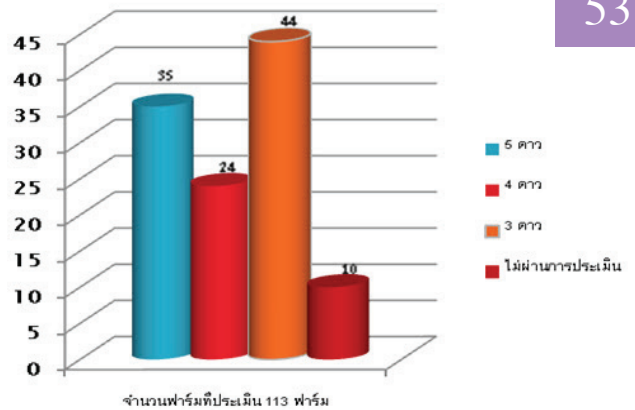
เพื่อพัฒนาและกระตุ้นจิตสำนึกของเกษตรกรในการจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐานและกำหนดมาตรการทางด้านสุขอนามัยของระบบการเลี้ยงสุกรเพื่อลดปัญหาด้านกลิ่นและน้ำเน่าเสีย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น เพื่อนำแนวทางและเกณฑ์การประเมินไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เป้าหมายฟาร์มทั่วประเทศ โดยสำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 คัดเลือกฟาร์มสุกรในพื้นที่ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ที่ต้องการปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน

ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2554 มีฟาร์มสุกรเข้าร่วมโครงการ และผ่านการประเมินจากสำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 และสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ จำนวน 113 ฟาร์ม

ตารางการให้คะแนนฟาร์มสุกรเข้าร่วมโครงการ และผ่านการประเมิน จำนวน 113 ฟาร์ม

เขต	จำนวนฟาร์มที่เข้าร่วมโครงการ	ระดับคะแนน			
		5 ดาว	4 ดาว	3 ดาว	ไม่ผ่านการประเมิน
1	12	6	3	2	1
2	14	5	1	7	1
3	16	3	5	3	5
4	12	0	3	8	1
5	12	10	2	0	0
6	13	2	2	9	0
7	10	2	2	6	0
8	12	4	6	2	0
9	12	3	0	7	2
รวม	113	35	24	44	10

3. การแก้ไขจัดการฟาร์มสุกรที่มีปัญหาการร้องเรียน

ปัญหาหมลภาวะอันเนื่องมาจากของเสียจากฟาร์มปศุสัตว์โดยเฉพาะฟาร์มสุกร เช่น น้ำเสีย มูลสุกรกลิ่นเหม็นแมลงวัน เป็นต้น ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง น้ำเสียที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมและเกิดการเน่าเสียไม่สามารถนำมาใช้อุปโภค ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนชุมชนและทำให้เกิดการร้องเรียนอยู่เนืองๆ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการแก้ไขจัดการให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม เพื่อให้ฟาร์มปศุสัตว์สามารถอยู่ร่วมกับชุมชน ซึ่งในปีงบประมาณ 2554 มีฟาร์มร้องเรียนทั้งสิ้น 18 ฟาร์ม ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้ว 16 ฟาร์ม อยู่ระหว่างการดำเนินการ 2 ฟาร์ม

4. โครงการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง

โครงการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง มีจุดประสงค์เพื่อลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพเนื่องจากการทำฟาร์มปศุสัตว์ต่อแหล่งน้ำและประชาชน โดยได้รับเงินทุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facilities) และมีการดำเนินงานภายใต้โครงการ ดังนี้

1. การสำรวจ ออกแบบ และควบคุมงานก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียฟาร์มสุกร เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการอนุรักษ์พลังงานและด้านการผลิตพลังงานทดแทน โดยมีฟาร์มสุกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 20 ฟาร์ม เพื่อเป็นต้นแบบและเป็นฟาร์มตัวอย่างเพื่อสาธิตการจัดการฟาร์มที่ดี

2. การสำรวจข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย โดยการตรวจคุณภาพน้ำใต้ดิน (บ่อต้น) น้ำผิวดิน ก่อนและหลังการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ได้แก่ BOD COD SS TKN จำนวนเชื้อ *E. coli* และ ตรวจวัดการลดลงของกลิ่นภายหลังการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย โดยใช้วิธีการวัดกลิ่นของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งจะมีการเก็บอากาศที่เหนือลมและใต้ลม ช่วงก่อนและหลังการสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ผลการสำรวจพบว่าคุณภาพน้ำใต้ดินและผิวดินมีคุณภาพดีขึ้น ตลอดจนกลิ่นรบกวนลดลง

3. การจัดทำ “คู่มือหลักเกณฑ์การอนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายประเภทฟาร์มสุกร สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นหลักเกณฑ์เงื่อนไขและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจการการเลี้ยงสุกร ประกอบการพิจารณาให้ใบอนุญาตฟาร์ม และเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุกร เช่น ผลกระทบจากกลิ่นเหม็นรบกวน น้ำเสีย ซากสัตว์ และขยะอันตราย

4. การศึกษาผลกระทบของการบำบัดน้ำเสียฟาร์มสุกร และการนำมาใช้ประโยชน์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพคน โดยนำของเสียจากฟาร์มสุกรที่ผ่านการบำบัด มาใช้ในการเพาะปลูกพืชผัก โดยสิ่งที่ปนเปื้อนอยู่ในน้ำเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ที่มีผลต่อสาธารณสุขชุมชนที่สำคัญคือ เชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นเชื้อโรคสู่คน ได้แก่ เชื้อ *E.coli*, *Salmonella spp.*, *Leptospira spp.*, *Streptococcus suis.*, *Clostridium spp.* พยาธิชนิดต่างๆ โลหะหนักที่เป็นอันตรายต่อคน ได้แก่ ปรอท (Hg) ตะกั่ว (Pb) แคดเมียม (Cd) และสารหนู (As) จากการศึกษาดังกล่าวพบว่าการใช้ของเสียที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสีย ไม่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพคน

5. การศึกษาการใช้ประโยชน์จากของเสียในฟาร์มสุกรในการปลูกพืช โดยทดลองกับแปลงปลูกข้าวเปรียบเทียบระหว่าง แปลงปลูกที่ไม่ใส่ปุ๋ย แปลงปลูกที่ใช้ปุ๋ยเคมี และแปลงปลูกที่ใช้น้ำมูลสุกรที่ผ่านการบำบัด ผลการทดลองพบว่า แปลงปลูกที่ใส่ปุ๋ยเคมีมีการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตดีที่สุด รองลงมาเป็นการใช้น้ำมูลสุกรโดยผลแตกต่างไม่มากนัก และแปลงที่ไม่ให้ปุ๋ยให้ผลผลิตน้อย ดังนั้นหากมีการใช้น้ำมูลสุกรร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีจะทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น โดยสามารถลดปริมาณปุ๋ยเคมี ทำให้ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวลดลง

การสร้างเครือข่ายแจ้งเตือนภัยสินค้าปศุสัตว์

<http://www.facebook.com/GreenstarAlert>

สำหรับผู้บริโภค และประชาชนที่สนใจติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการบริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากสัตว์ และเนื้อสัตว์ จากโครงการดาวเขียว โซเชียลเน็ตเวิร์ค ระบบแจ้งเตือนภัยสินค้าปศุสัตว์ผ่านเครือข่ายของกรมปศุสัตว์ สามารถคลิก “ถูกใจ” หรือ “Like” ที่ www.facebook.com/GreenstarAlert และเพื่อให้โครงการดาวเขียว โซเชียลเน็ตเวิร์ค ระบบแจ้งเตือนภัยสินค้าปศุสัตว์ผ่านเครือข่ายของกรมปศุสัตว์เป็นที่รู้จักแก่ผู้บริโภคและประชาชนอย่างหลากหลาย กรมปศุสัตว์จึงได้จัดกิจกรรมการ

ประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องทั่วประเทศ อาทิ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ การนำเสนอผ่านสปอตโฆษณาทางวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึง การจัดทำคู่มือสำหรับผู้บริโภค ในการเข้าใช้บริการเว็บไซต์ www.facebook.com/greenstaralert พร้อมวิธีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสัตว์และเนื้อสัตว์ อาทิ เนื้อสัตว์ นม และไข่ ที่ปลอดภัยต่อการบริโภค เพื่อให้โครงการนี้เป็นที่รู้จักและผู้บริโภคเข้าถึงโปรแกรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากด้วย ซึ่งถือเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์สำคัญด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์ให้เข้มแข็งในลำดับต่อไป

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน

57

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ให้ความสำคัญกับการพัฒนามาตรฐานการให้บริการแก่ผู้รับบริการ จึงมีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน กพร.) ซึ่งประเมินโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการงานรับรองมาตรฐานฟาร์ม และการออกใบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 – 2554 อยู่ในระดับดีมาก จนสำนักงาน กพร. ได้ทำหนังสือเชิญให้กรมปศุสัตว์ส่งกระบวนการดังกล่าวของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เข้าประกวดขอรับรางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ประจำปี 2553 และ 2554

จากความตั้งใจในการพัฒนามาตรฐานการให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างต่อเนื่องของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ทำให้ได้รับการพิจารณาและคัดเลือกให้ได้รับรางวัลคุณภาพการให้บริการจากหน่วยงานต่างๆ ถือเป็นเครื่องพิสูจน์ความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ และเป็นแรงผลักดันให้หน่วยงานอื่นใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการให้เป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในส่วนของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ก็ยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว และจะยังคงทำการพัฒนาคุณภาพการให้บริการต่อไปเพื่อความพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการ

รางวัลคุณภาพการให้บริการที่สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ได้รับ

ที่	พ.ศ.	กระบวนการ/ นวัตกรรมที่ได้รับรางวัล	รางวัล	หน่วยงานที่ให้รางวัล
1	2548	การให้บริการส่งออกแบบ เบ็ดเสร็จ	รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลดีเด่น ประเภทกระบวนการที่มี ความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ
2	2551	กระบวนการ e-Service ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์	รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลชมเชย ประเภทภาพรวมกระบวนการ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ
3	2552	โครงการพัฒนาระบบตรวจสอบ ย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่	โครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารดีเด่นแห่งปี Thailand ICT Excellence Awards 2009 รางวัลดีเด่น	กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศ และ การสื่อสาร
4	2553	โครงการพัฒนาระบบตรวจสอบ ย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่	รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลดีเด่น ประเภทนวัตกรรมการให้บริการ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ
5	2553	กระบวนการการออกใบรับรอง มาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์	รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลชมเชย ประเภทภาพรวมกระบวนการ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ
6	2554	กระบวนการการออกใบรับรอง คุณภาพสินค้าปศุสัตว์เพื่อ การส่งออก	รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลชมเชย ประเภทรายกระบวนการ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ

สภาวะโลกร้อนกับการปศุสัตว์

โดย ดร. สมหมาย ฉัตรแสงอุทัย

โครงการการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง

59

ในช่วงที่ผ่านมา บ้านเรามีการพูดถึงเรื่องสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศกันอย่างกว้างขวางไม่ใช่เฉพาะเรื่องการแปรปรวนของฟ้าฝนและหน้าร้อนที่มีอุณหภูมิที่สูงมากในเมืองไทย แต่รวมถึงเหตุการณ์แปรปรวนที่เกิดขึ้นทั่วโลกทางดินฟ้าอากาศ ประเทศไทยมีอุทกภัยครั้งใหญ่ ซึ่งสร้างความเสียหายอย่างมากและเกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมากเช่นกัน สาเหตุหลักที่กล่าวถึงและทำให้เกิดการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ คือ การที่โลกของเรามีอุณหภูมิสูงขึ้นหรือโลกของเราร้อนขึ้นนั่นเอง

เป็นที่ทราบว่าการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์หรือการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทย แม้ว่าในปัจจุบันมีการลงทุนและพัฒนาด้านอุตสาหกรรมไปมากก็ตาม อาชีพเกษตรกรรมก็ยังเป็นหลักของประเทศ การเลี้ยงสัตว์หรือการปศุสัตว์ถือว่าเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมใหญ่และมีความสำคัญ ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง อุตสาหกรรมด้านปศุสัตว์ไม่ต่างจากอุตสาหกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาหลักของการปศุสัตว์คือ เรื่องของเสียและกลิ่น กลิ่นที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์เป็นเรื่องปกติไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่สามารถควบคุมและลดระดับของกลิ่นได้ ส่วนของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ประกอบด้วยสิ่งขับถ่ายจากสัตว์และน้ำล้างคอกหรือโรงเรือน ซึ่งแตกต่างกันในการเลี้ยงสัตว์แต่ละประเภท

ปัจจุบันมีข้อกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการเลี้ยงสุกรที่ประกาศโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมแล้ว มีการบังคับใช้กับฟาร์มสุกรขนาดใหญ่และกลางเท่านั้น ดังนั้นฟาร์มสุกรขนาดใหญ่และกลางจึงต้องปรับตัวให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐาน ฟาร์มที่ไม่ต้องการลงทุนหรือไม่สนใจที่จะใช้เทคโนโลยีในการจัดการ ส่วนใหญ่จะเก็บแยกมูลสดออกขายหรือใช้ประโยชน์อื่น เช่นนำไปเป็นส่วนประกอบของปุ๋ยหรือนำไปเลี้ยงปลา ส่วนน้ำเสียจะปล่อยลงในบ่อที่จัดเตรียมไว้ในพื้นที่ฟาร์ม โดยชุดให้มีขนาดใหญ่พอที่จะเก็บน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด อาจจะมี 2-3 บ่อหรือมากกว่า ขึ้นกับสภาพและเงื่อนไขของแต่ละฟาร์ม โดยทั่วไปถ้าบ่อมีขนาดใหญ่พอจะไม่มีปัญหาน้ำเสียล้นบ่อ เนื่องจากความร้อนจากแสงอาทิตย์ช่วยให้เกิดการระเหยของน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักช่วยให้น้ำเสียไม่ล้นบ่อ เว้นแต่กรณีหน้าฝนอาจทำให้น้ำเสียไหลล้นไปสู่อพื้นที่ข้างเคียงได้ ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีเกี่ยวกับก๊าซชีวภาพมาใช้บำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกร ซึ่งได้รับความนิยมจากเกษตรกรพอควรเนื่องจากเกษตรกรได้รับประโยชน์จากก๊าซชีวภาพที่เกิดขึ้น

การประมาณของเสียจากการปศุสัตว์นั้นโดยทั่วไปจะคำนวณเป็นร้อยละของน้ำหนักตัวสัตว์ ซึ่งจะมีค่าในช่วง 5-8% ของน้ำหนักตัวสัตว์ โคและกระบือโดยเฉลี่ยมีน้ำหนักประมาณ 300-400 กิโลกรัม โคนมมีน้ำหนักมากกว่า 500 กิโลกรัม สุกรขุนจะคำนวณน้ำหนักเฉลี่ยประมาณ 60 กิโลกรัม ส่วนสัตว์ปีกเปิดและไก่มีน้ำหนักเฉลี่ย 2 กิโลกรัม ถ้าคำนวณของเสียที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์แต่ละประเภทแล้วจะพบว่า โคและกระบือเป็นประเภทสัตว์ที่ทำให้เกิดจำนวน

ของเสียออกมามากที่สุด ส่วนสุกรและสัตว์ปีกนั้นมีปริมาณใกล้เคียงกัน จากตัวเลขจำนวนปศุสัตว์และลักษณะการเก็บของเสียโดยภาพรวม สุกรและโคนมจะเก็บของเสียในลักษณะของเหลวในบ่อเก็บ ส่วนโคเนื้อกระบือและสัตว์ปีกเก็บของเสียแบบแห้ง การเก็บของเสียจากสัตว์ทั้งสองลักษณะ จะทำให้เกิดขบวนการหมักและมีก๊าซเรือนกระจกเกิดขึ้น เมื่อก๊าซเรือนกระจกเหล่านี้ถูกปล่อยสู่บรรยากาศ จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อนได้ ศักยภาพในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศจากของเสียในแต่ละประเภทสัตว์โดยประมาณ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากของเสียจากการปศุสัตว์ในแต่ละประเภทสัตว์

ประเภทสัตว์	ศักยภาพการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก (ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี)
สุกร	2,240,000
โคนม	1,770,000
โคเนื้อและกระบือ	580,000
สัตว์ปีก	160,000

ก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากของเสียการปศุสัตว์ คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมีเทน ซึ่งขบวนการที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจกจากของเสียการปศุสัตว์ คือ ขบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์ในสภาวะไม่ใช้อากาศ (Anaerobic Digestion Process) หรือเรียกว่าการหมัก การเก็บของเสียที่เป็นของเหลวในบ่อหรือการเก็บของเสียแบบแห้ง ล้วนเกิดการย่อยสลายสารอินทรีย์ในสภาวะไม่ใช้อากาศและเกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมีเทน หากไม่มีการจัดการใดๆ ก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นนี้จะถูกปล่อยสู่บรรยากาศ ถ้ามีการจัดการหรือออกแบบระบบการหมักให้ดี มีการเก็บก๊าซที่เกิดขึ้นไม่ให้ปล่อยสู่บรรยากาศโดยอิสระ ก็จะสามารถป้องกันสภาวะโลกร้อนได้ โดยก๊าซมีเทนที่เกิดขึ้นจากการหมักจะมีความเข้มข้นประมาณ 60-70% และมีคุณสมบัติติดไฟได้ ด้วยคุณสมบัตินี้จึงมีการนำก๊าซมีเทนไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อให้เกิดการสันดาปได้พลังงานในรูปแบบต่างๆตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น พลังงานความร้อน พลังงานกลหรือพลังงานไฟฟ้า การสันดาปของก๊าซมีเทนนอกจากได้พลังงานแล้ว ก๊าซมีเทนยังถูกเปลี่ยนไปเป็นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก่อนปล่อยสู่บรรยากาศ ถึงแม้ว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะเป็นก๊าซเรือนกระจก แต่มีดัชนีที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อนน้อยกว่าก๊าซมีเทนถึง 21 เท่า ดังนั้น การดำเนินการนี้ก็ถือได้ว่าเป็นการช่วยลดสภาวะโลกร้อนได้เช่นกัน ระบบการหมักของเสียที่มีการเก็บก๊าซและนำก๊าซไปใช้ประโยชน์นี้ มีชื่อ เรียกว่า ระบบบำบัดที่ได้ก๊าซชีวภาพ

ย้อนกลับมาพิจารณาศักยภาพการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากของเสียและลักษณะการเลี้ยงสัตว์แต่ละประเภทแล้ว การเลี้ยงโคและกระบือในบ้านเราจะมีศักยภาพในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมแล้วสูงกว่าสัตว์ประเภทอื่น แต่จะมีข้อจำกัดในการจัดการ กล่าวคือ การรวบรวมของเสียกระทำได้อย่างกรณีเลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง และอีกกรณีคือข้อจำกัดในการลงทุนซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ฟาร์มโคและกระบือที่สามารถสร้างระบบบำบัดของเสียได้ ควรมีการเลี้ยงในโรงเรือนเพื่อความสะดวกในการรวบรวมของเสีย และควรเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ที่จะมีศักยภาพและมีความพร้อมในการลงทุน รวมทั้งลงทุนแล้วต้องมีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงมีเพียงฟาร์มโคบางฟาร์มเท่านั้นที่สามารถสร้างระบบบำบัดของเสียที่ได้ก๊าซชีวภาพ ส่วนสัตว์ปีกนั้นเนื่องจากยังมีทางเลือกอื่นในการจัดการจึงไม่ค่อยมีระบบบำบัดซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความสนใจที่จะสร้างระบบบำบัดของเสีย เพราะการใช้มูลเองหรือจำหน่ายออกนอกฟาร์มเพื่อใช้ประโยชน์อื่นง่ายและสะดวกกว่ามาก แต่มีแนวโน้มอาจถูกปรับเปลี่ยนได้ ถ้ามีการให้ความรู้แก่เกษตรกรและสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมและหรือกรณีเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกและเกษตรกรไม่สามารถทำการเคลื่อนย้ายมูลสัตว์ได้ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าเกษตรกรอาจยังไม่สนใจเลือกการใช้ระบบบำบัดที่ได้ก๊าซชีวภาพ เพื่อการ

จัดการของเสีย แต่ก็ยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสปรับเปลี่ยนมาใช้ระบบบำบัดที่ได้ก๊าซชีวภาพได้ ส่วนกรณีสุกรเนื่องจากมีกฎหมายควบคุมและมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในรูปแบบเงินช่วยเหลือบางส่วนและการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ดังนั้นในปัจจุบันฟาร์มสุกรจำนวนมากจึงได้มีการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้ก๊าซชีวภาพ

ระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้ก๊าซชีวภาพ เป็นระบบที่ได้รับการส่งเสริมในบ้านเรานานมานับกว่าสิบปีแล้ว เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตก๊าซชีวภาพในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 โดยหน่วยบริการก๊าซชีวภาพ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์) ได้รับการสนับสนุนเงินช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน โดยโครงการจะสนับสนุนฟาร์มขนาดกลาง (สุกร 500-5,000 ตัว) และขนาดใหญ่ (สุกรมากกว่า 5,000 ตัว) ทั้งนี้ โครงการได้แนะนำระบบบ่อหมักทรง (Channel Digester) และระบบหมักไร้อากาศชนิดชั้นตะกอนแบบไหลขึ้น (Up-flow Anaerobic Sludge Blanket) มีฟาร์มสุกรเข้าร่วมโครงการกว่า 200 ฟาร์ม (พ.ศ. 2550) หรือคิดเป็นจำนวนสุกรประมาณกว่า 2 ล้านตัว และในระหว่างปี พ.ศ. 2541-2547 กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้ทำการส่งเสริมระบบโดมคอกที่ ซึ่งเป็นระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้ก๊าซชีวภาพขนาดเล็กสำหรับฟาร์มสุกรและโคนมรายย่อย เหมาะสำหรับฟาร์มสุกรที่มีขนาดตั้งแต่ 55 ถึง 500 ตัว ระบบนี้ส่งเสริมโดยสถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีฟาร์มสุกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้นกว่า 200 ฟาร์ม หรือคิดเป็นจำนวนสุกรประมาณ 390,000 ตัว ส่วนฟาร์มโคนมเข้าร่วมโครงการน้อยราย

กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนและรณรงค์เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มปศุสัตว์อย่างต่อเนื่อง และได้ร่วมมือกับศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกรและเผยแพร่ต่อเกษตรกรผ่านเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ทั่วประเทศ ระบบที่พัฒนาและเผยแพร่ก็เป็นระบบบ่อหมักชนิดได้ก๊าซชีวภาพ และในปัจจุบันกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในฟาร์มปศุสัตว์รายย่อย โดยให้การสนับสนุนระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้ก๊าซชีวภาพชนิดดักกิ่งสำเร็จรูป ซึ่งกำลังทำการเผยแพร่ต่อเกษตรกร

เนื่องจากกองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ได้ให้การสนับสนุนโครงการส่งเสริมการผลิตก๊าซชีวภาพในฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นระยะเวลาอันยาวนานและต่อเนื่อง จึงมีผลให้เกิดการจัดการของเสียจากฟาร์มสุกรมากกว่า 1,300 ฟาร์ม หรือคิดเป็นจำนวนสุกรกว่า 4,736,000 ตัว รวมทั้งได้ก๊าซชีวภาพซึ่งได้ถูกใช้เป็นพลังงานทดแทนทั้งสิ้นทั้งในรูปแบบ

ของความร้อนและไฟฟ้า แน่นนอนถ้าคิดจะคำนวณเป็นจำนวนเงินที่เกษตรกรสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานก็ว่าจะได้ตัวเลขที่สูง สิ่งอื่นที่ได้นอกจากสิ่งแวดล้อมแล้วก็คือการลดสภาวะโลกร้อน ตัวเลขประมาณของก๊าซเรือนกระจกที่สามารถถูกปล่อยจากของเสียของสุกร 1 ตัวในระยะเวลา 1 ปี คือ 0.4 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ ถ้าเป็นเช่นนี้ก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากโครงการของกองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจะสูงถึง 1,900,000 ตันต่อปีที่เดียว นอกจากนี้ยังมีตัวเลขประมาณการ ในภาคเอกชนที่ได้ทำระบบก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียฟาร์มสุกรอีกประมาณ 1,600,000 ตัว หรือคิดเป็นก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ 640,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี เมื่อรวมกับส่วนของกองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานแล้ว จะสูงถึง 2,540,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพจำนวนก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จากภาคการปศุสัตว์ ก็จะเปรียบเทียบกับกิจกรรมต่างๆที่เราพอคุ้นเคย เช่น การนั่งรถ

โดยสารประจำทางที่ใช้น้ำมันดีเซลจะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อคนจำนวน 2 กิโลกรัมต่อระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ถ้าเรานั่งรถปีละ 250 วัน ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อคนที่ปล่อยออกมาจะประมาณ 500 กิโลกรัมหรือประมาณครึ่งตันนั่นเอง

โครงการทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นและการลดก๊าซเรือนกระจกได้ถึงประมาณ 2,540,000 ตัน หากได้เข้าร่วมโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism, CDM) ที่อยู่ภายใต้กรอบข้อตกลงการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศแห่งสหประชาชาติ (United Nation Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) คงจะได้รับใบรับรองการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือคาร์บอนเครดิตถึง 2,540,000 หน่วย (1 หน่วยคาร์บอนเครดิตเท่ากับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี) ซึ่งสามารถนำไปขายในตลาดที่มีผู้รับซื้ออยู่ กรณีขายได้ราคา 10 เหรียญสหรัฐจะได้รับเงินถึง 25,400,000 เหรียญสหรัฐหรือประมาณ 787,400,000 บาท (คิดอัตราแลกเปลี่ยนที่ 1 เหรียญสหรัฐเท่ากับ 31 บาท) เนื่องจากโครงการเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนโครงการการพัฒนาที่สะอาดเป็นเวลานาน จึงไม่ได้มีการปฏิบัติและระบุดจุดประสงค์ในการทำโครงการที่จะเป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการการพัฒนาที่สะอาด แต่อย่างไรก็ตามโครงการก็สามารถบรรลุเป้าหมายคือได้พลังงานทดแทนและรักษาสังแวดล้อมรวมทั้งลดโลกร้อนด้วยอย่างแน่นอน ด้วยเหตุที่การเข้าร่วมโครงการการพัฒนาที่สะอาดและสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้ จะได้รับใบรับรองการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สามารถนำไปซื้อขายในตลาดได้ ซึ่งเป็นรายได้ที่จูงใจเกษตรกรให้สนใจมาพัฒนาโครงการในฟาร์มของตน แต่การพัฒนาโครงการก็มีใช่จะเป็นเรื่องง่ายที่ใครอยากจะทำก็ทำได้ทันที เนื่องด้วยขบวนการที่ค่อนข้างจะซับซ้อนมีรายละเอียดและเงื่อนไขต่างๆ มาก รวมทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโครงการค่อนข้างสูง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2554 ประเทศไทยมีโครงการลดก๊าซเรือนกระจกหรือก๊าซเรือนกระจกที่ดำเนินการเพื่อโครงการการพัฒนาที่สะอาดและมีรายชื่อปรากฏอยู่ที่องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ที่ได้รับการรับรอง 152 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการจากภาคการปศุสัตว์ 7 โครงการ หลังจากผ่านขั้นตอนนี้แล้วยังต้องมีขั้นตอนอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้ได้รับใบรับรองการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ถ้ากล่าวถึงเรื่องการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคปศุสัตว์ของประเทศไทยแล้วก็ไม่ใช่เรื่องใหม่ เนื่องจากเราได้ดำเนินการมาแล้ว 10 ปีแล้ว ก่อนที่กระแสเรื่องโลกร้อนหลายปีที่เดียว ในปัจจุบันกรมปศุสัตว์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ก็อยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออก ซึ่งนอกจากจะดำเนินการเรื่องระบบบำบัดที่ได้ก๊าซชีวภาพแล้วยังช่วยเกษตรกรพัฒนาโครงการพัฒนาการพัฒนากลไกสะอาดไปพร้อมกันด้วย เป็นโครงการแรกที่พยายามรวมฟาร์มสุกรขนาดกลางถึงใหญ่เข้าด้วยกันเป็นโครงการเดียวกัน โดยขณะนี้ได้รับการรับรองจากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในชื่อ Thailand AEP Livestock Waste Management Project จำนวนก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ 57,993 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาก่อนหน้านี้คือ การพัฒนาโครงการมีความยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายสูง การรวมกันของฟาร์มไม่ได้ทำให้ความยุ่งยากน้อยลงแต่ดูเหมือนจะมากขึ้นด้วยซ้ำ สิ่งที่ดีคือค่าใช้จ่ายที่ลดลง ซึ่งเป็นเงื่อนไขให้เกิดความเป็นไปได้ของโครงการเนื่องจากมีความคุ้มค่าและจูงใจเกษตรกร ในอนาคตคงมีโครงการอื่นๆ อีกในด้านปศุสัตว์ นอกจากเพื่อให้ผลผลิตที่มีคุณภาพแล้วยังช่วยลดโลกร้อนอีกด้วย

ผลงานวิจัย / งานวิชาการ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการปนเปื้อน Salmonella และเชื้อ Campylobacter ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

โดย นางสาวเพ็ญภา มัชฌิมพงศ์

การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงการปนเปื้อนเชื้อ Salmonella และเชื้อ Campylobacter ในอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทำให้ทราบอุบัติการณ์และสามารถประเมินความเสี่ยงของการปนเปื้อนเชื้อ Salmonella และเชื้อ Campylobacter ในห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทย การพัฒนาและปรับปรุงมาตรการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของการปนเปื้อนเชื้อ Salmonella และ Campylobacter ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิตสินค้าเนื้อไก่ เพื่อให้ได้สินค้าเนื้อไก่ที่ปลอดภัยเป็นที่ยอมรับของผูบริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าเนื้อไก่ของไทยให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นในการแข่งขันในตลาดโลก เพื่อนำเงินตราเข้าประเทศมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรทั้งในอุตสาหกรรมไก่เนื้อและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การประเมินความเสี่ยงของคนไทยต่อการได้รับสารกลุ่มเตตราไซคลิน (Tetracycline) จากการบริโภคไข่และน้ำผึ้ง

โดย นายธนบดี รอดสม

การศึกษาเพื่อประเมินความเสี่ยงของคนไทยต่อการได้รับสารกลุ่มเตตราไซคลิน (Tetracycline) จากการบริโภคไข่และน้ำผึ้ง โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างไข่ไก่ดิบ จำนวน 105 ตัวอย่างจากฟาร์มไก่ไข่มาตรฐานทั่วประเทศ รวมจำนวน 38 แห่ง และเก็บตัวอย่างน้ำผึ้ง จำนวน 55 ตัวอย่าง จากฟาร์มผึ้งมาตรฐานทั่วประเทศ จำนวนรวม 17 แห่ง รวมทั้งสิ้น 160 ตัวอย่าง ทำให้ทราบข้อเท็จจริงว่าสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีปัญหาการตกค้างสารปฏิชีวนะกลุ่มเตตราไซคลิน (Tetracycline) ในตัวอย่างไข่ไก่และน้ำผึ้ง แต่ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการตรวจสอบและกำกับดูแลการใช้ในการผลิตปศุสัตว์และการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องเพื่อความปลอดภัยของผูบริโภค

การปนเปื้อนดีเอ็นเอวัวในวัตถุดิบอาหารสัตว์นำเข้าประเภทโปรตีนจากสัตว์

โดย นายธนวรรธน์ บริพันธ์ และนางประภาพร นันทวงศ์ เลขทะเบียน 54(2)-0312-087

การศึกษาตรวจหาการปนเปื้อนดีเอ็นเอวัวในวัตถุดิบอาหารสัตว์นำเข้าประเภทโปรตีนจากสัตว์ ระหว่างเดือนมกราคม 2550 ถึง เดือนธันวาคม 2552 โดยสุ่มเก็บตัวอย่างวัตถุดิบอาหารสัตว์นำเข้า ประเภทโปรตีนจากสัตว์ จำนวน 2,436 ครั้ง จากการนำเข้า จำนวน 2,436 ครั้ง ปริมาณ 430,117.16 ตัน มูลค่า 10,977.09 ล้านบาท เพื่อตรวจวิเคราะห์หาการปนเปื้อนดีเอ็นเอวัว โดยใช้เทคนิควิธี Real-Time PCR พบว่า มีการปนเปื้อนดีเอ็นเอวัว 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของการนำเข้าทั้งหมด(2,436 ครั้ง) โดยเป็นตัวอย่างจากสินค้าเนื้อสัตว์ปีกป่น ที่นำเข้ามาจากประเทศเยอรมัน เมื่อเดือนตุลาคม 2550 จำนวน 48.88 ตัน คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกป่นทั้งหมด (407 ตัวอย่าง) ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการส่งสินค้าทั้งหมดกลับประเทศต้นกำเนิดและขึ้นบัญชีบริษัทที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการของศูนย์พัฒนาผลิต นำเข้าและขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ของ สวท.

โดย นายธนวรรธน์ บริพันธ์ และนายประสิทธิ์ ต้อยตั้ง เลขทะเบียน 54(2)-0312-090

การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการของศูนย์พัฒนาผลิต นำเข้า และขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ โดยรวบรวมจากตัวอย่างผู้รับบริการจำนวน 250 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม 2553 ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการมากที่สุด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกน้อยที่สุด การประเมินความเชื่อมั่นในคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ

สรุปการจัดอบรมสัมมนา

ตารางสรุปการจัดอบรมสัมมนา บุคคลภายนอก ปีงบประมาณ 2554

ที่	หลักสูตร	จำนวน คน	วันที่	สถานที่
ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์				
1	หลักสูตรการเสริมสร้างศักยภาพโรงงานเพื่อการส่งออก	100	9-12 พฤษภาคม 2554	โรงแรมชลจันทร์ พัทยา รีสอร์ท
2	อบรมเนื้อสัตว์อนามัย จังหวัดพัทลุง	100	9 สิงหาคม 2554	โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง
3	หลักการปฏิบัติที่ดี(GMP)ในโรงฆ่าสัตว์	100	21-25 มีนาคม 2554	โรงแรมธาริน จังหวัดเชียงใหม่
ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์				
1	ฝึกอบรมหลักสูตร “Poultry Welfare Officer สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก”แก่พนักงานในโรงงานที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์	26	27 – 28 มกราคม 2554	โรงแรมโฮม แอนด์ ฮิลล์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก
ส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์				
1	สัมมนาเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศประจำปี 2554 (จำนวน 2 รุ่น)	101 101	18-20 พฤษภาคม 2554 1 - 3 มิถุนายน 2554	โรงแรมซีบีซี จอมเทียน รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี โรงแรมซีบีซี จอมเทียน รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี

ตารางสรุปการจัดอบรมสัมมนา บุคลากรของกรมปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2554

ที่	หลักสูตร	จำนวน คน	วันที่	สถานที่
ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์				
1	หลักสูตรผู้ตรวจจรับรองหลักการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสัตว์ โรงคัดและบรรจุไข่ และศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ (จำนวน 2 รุ่น)	100 100	25-29 เมษายน 2554 23-27 พฤษภาคม 2554	โรงแรมธาริน จังหวัดเชียงใหม่ โรงแรมซีบีซี จอมเทียน จังหวัดชลบุรี
ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์				
1	หลักสูตร“พนักงานตรวจเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ในโรงงาน”แก่พนักงานตรวจเนื้อที่ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออก	80	25-26 มกราคม 2554	โรงแรมโฮม แอนด์ ฮิลล์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก
ส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์				
1	อบรมพนักงานตรวจโรคสัตว์	190	6-15 มีนาคม 2554	โรงแรม 27 รีสอร์ท อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การส่งบุคลากรไปอบรม/ศึกษาดูงาน

นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ อธิบดีกรมปศุสัตว์ และนายสรวิศ ธานีโต ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ พร้อมคณะทำงานโครงการการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาดูงานเรื่องการลดก๊าซเรือนกระจกในด้านการเกษตรกรรม ณ ประเทศนิวซีแลนด์ ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ถึง วันที่ 7 สิงหาคม 2554 โดยการประสานงานจากสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ และสำนักงานเลขานุการสหพันธงานวิจัยโลกด้านก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตรกรรม ได้ดูงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคปศุสัตว์ ที่ AgResearch Ruakura และ ฟาร์มโคนมในมหาวิทยาลัยไวกาโต เมืองฮามิลตัน รวมทั้งได้เยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการปลดปล่อยก๊าซมีเทนในภาคปศุสัตว์ ของมหาวิทยาลัยมาสเช และศูนย์วิจัย Land care ที่ศึกษาการปลดปล่อยก๊าซไนตรัสออกไซด์และคาร์บอนในดิน

นายโสภัชย์ ขวาลกุล นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ และนายอภิรักษ์ คงนุรัตน์ นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ เข้าร่วมสัมมนาหัวข้อ “Seminar on Quarantine and Inspection system of animal and livestock products among Asian countries” ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ 18-24 กันยายน 2554 โดยมีการหารือเรื่อง ระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพในสัตว์และสินค้าปศุสัตว์ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

นางมลนิภา อางสุวรรณ นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ และนายวินัย กาญจนมาลา นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการ ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ อบรมหลักสูตร Training of Trainers for Halal Awareness and Promote จัดโดย Ministry of International Trade & Industry ประเทศ มาเลเซีย ร่วมกับ Halal Industry Development Corporation ระหว่างวันที่ 10-14 มกราคม 2554 ณ เมือง Petaling Jaya รัฐ Selangor ประเทศมาเลเซีย และดูงานโรงงาน Kart Food Industries Sdn.Bhd. เป็นโรงงานผลิตภัณฑอาหารที่ได้รับการรับรองฮาลาล และได้รับรางวัล The SME's BestBrands in Asia Pacific ปี ค.ศ. 2008 รวมทั้งดูงานห้องปฏิบัติการวิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามในวัตถุดิบและผลิตภัณฑอาหารฮาลาลของ สถาบัน Halal Product Research Institute (HPRI) ตั้งอยู่ ณ Universiti Putra Malaysia (UPM) เมือง Serdang รัฐ Selangor

เจ้าหน้าที่ส่วนสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์ และคณะทำงานภายใต้โครงการการจัดการของเสียในฟาร์ม ปศุสัตว์ โดยการประสานการจากศาสตราจารย์ฮอง ลิม ซอย มหาวิทยาลัยโซล ได้ศึกษาดูงานด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมในฟาร์มปศุสัตว์ ณ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ 17 - 22 กันยายน 2554 โดยเยี่ยมชมสถาบัน การจัดการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งชาติ (National Academy of Agriculture Science Rural Development Administration, NAAS RDA) เมืองชวอน ดูงานระบบการจัดการของเสียของสหกรณ์การปศุสัตว์ ของ Nonsan-GyeRyung และการจัดระบบบำบัดน้ำเสียแบบก๊าซชีวภาพในฟาร์มสุกร GOCHANG

การนิเทศและติดตามงานด้านมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2554

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ดำเนินการประชุมนิเทศและติดตามงานด้านมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2554 ณ สำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานปศุสัตว์เขต ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ส่วนการรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์เขต เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์จากทุกสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ ผู้อำนวยการส่วนและเจ้าหน้าที่จากส่วนของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการชี้แจงเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมการตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ และกิจกรรมปรับโครงสร้างสินค้าเพื่อการส่งออก ปีงบประมาณ 2554 ในส่วนที่ภูมิภาคดำเนินการ ติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งรับทราบและตอบปัญหา ตลอดจนทำความเข้าใจรายละเอียดประเด็นต่างๆ เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ได้จัดการประชุมสัมมนาผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ประจำปี 2554 ระหว่างวันที่ 14-17 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมพาราเม ฟัทธา ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จากหน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานปศุสัตว์เขต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด มีการเชิญภาคเอกชนให้ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสินค้าปศุสัตว์ มีการชี้แจงแผนการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงานจากผู้ปฏิบัติในพื้นที่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงาน และร่วมกันจัดทำข้อเสนอแนะประกอบการกำหนดแผนการดำเนินงาน ด้านพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ของปีงบประมาณต่อไป

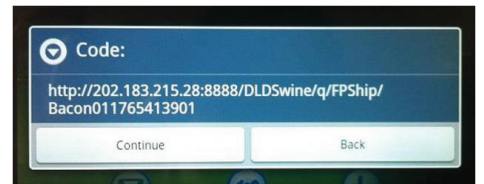
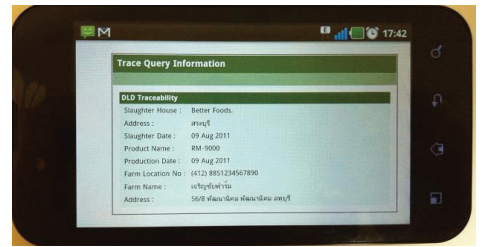

การพัฒนาเทคโนโลยีการให้บริการ

ระบบตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อ

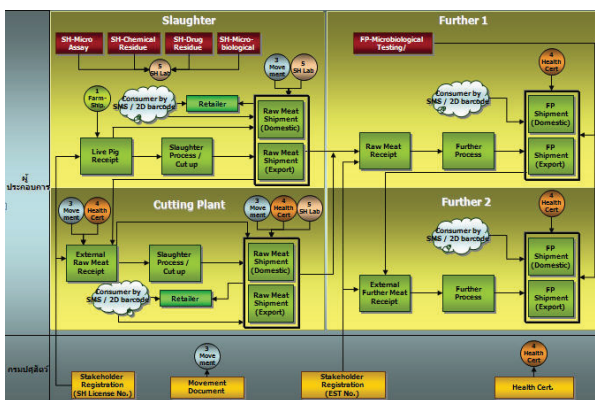
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ดำเนินการโครงการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2554 เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้รองรับการ

ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อ ได้แก่ ข้อมูลจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อและผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อยู่ในห่วงโซ่อาหาร เช่น ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ ฟาร์มขุน โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูป เชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองต่างๆ ของกรมปศุสัตว์จากระบบมาตรฐานกรมปศุสัตว์ (e-Service) ข้อมูลจากระบบการทำเครื่องหมายและขึ้นทะเบียนสัตว์ ข้อมูลระบบรายงานผลการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการ ทำให้มีฐานข้อมูลที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับข้อมูลอย่างรวดเร็ว มีข้อมูลพร้อมในการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการส่งออกและสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยของสินค้า รวมทั้งได้พัฒนาระบบให้สามารถสื่อสารข้อมูลถึงผู้บริโภคโดยสามารถตรวจสอบย้อนกลับข้อมูลผลิตภัณฑ์ ณ จุดขายทางโทรศัพท์มือถือ ด้วยการส่งข้อความ SMS หรือรหัส 2D บาร์โค้ดไปยัง Server เพื่อให้ Server สืบค้นข้อมูลและแสดงผลตอบกลับยังผู้บริโภคได้

การดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบระบบตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อดังกล่าว กรมปศุสัตว์ได้อนุมัติให้จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาทำการพัฒนาโปรแกรมระบบ โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ได้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี และศูนย์สารสนเทศในรูปแบบคณะทำงานด้านข้อมูลเพื่อกำหนดขอบเขตข้อมูลและความเชื่อมโยงข้อมูลที่เหมาะสม และทดสอบการทำงานของโปรแกรมระบบ รวมทั้งได้เชิญผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อให้ข้อมูลคำแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นในการดำเนินงานด้วย

กรมปศุสัตว์ได้แต่งตั้งคณะทำงานติดตามการดำเนินงานระบบตรวจสอบ โดยมีรองอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นประธานคณะทำงานในการกำหนดแผนการดำเนินงานและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกรมปศุสัตว์ การพัฒนาโปรแกรมระบบตรวจสอบย้อนกลับดังกล่าวจะแล้วเสร็จและส่งมอบในปีงบประมาณ 2555 โดยจะมีการอบรมการใช้งานแก่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ระดับต่างๆ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเปิดใช้งานโปรแกรมระบบตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมสุกรและโคเนื้อในปีงบประมาณ 2555 ต่อไป

การจัดการความรู้ของ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

ในปีงบประมาณ 2554 สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับต่างๆของสำนัก และผู้เชี่ยวชาญ จัดทำแผนการดำเนินงานจัดการความรู้ปีงบประมาณ 2554 ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการความรู้กรมปศุสัตว์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ยังได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานให้ส่วนต่างๆของสำนัก จัดการองค์ความรู้ตามขั้นตอนที่กรมปศุสัตว์กำหนด โดยพิจารณาจากกระบวนการงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้มีการจัดการความรู้ที่เนียนไปกับงานประจำ (KM inside) โดยมีการจัดทำกิจกรรมของส่วนต่างๆ ในการวิเคราะห์องค์ความรู้จากกระบวนการงานที่รับผิดชอบ เพื่อจับองค์ความรู้ในส่วนที่เป็นองค์ความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) จากผู้ทรงความรู้ (Knowledge Carrier) ให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)

69

ในวันที่ 10 สิงหาคม 2554 สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ จัดงาน KM-Forum สพส. ณ ห้องประชุมชั้น 7 ตึกวิจิตรพาหนการกรมปศุสัตว์ เพื่อสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร มีการนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ของส่วนต่างๆ ทำการประกวดและให้รางวัล

ในปีงบประมาณ 2554 ส่วนต่างๆได้จัดทำและนำเสนอองค์ความรู้ จำนวน 8 องค์ความรู้ และผลประกวดเป็นตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดทำแผนการตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้างโดยส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
2. การตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของคำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ โดยส่วนยาสัตว์และวัตถุอันตราย
3. การตรวจซากสัตว์หลังฆ่าในโค (Post-mortem inspection) โดยส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการปศุสัตว์
4. การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ โดยส่วนควบคุมโรงฆ่าสัตว์
5. เทคนิคการขอรับและออกใบรับรองการปฏิบัติทางเภสัชกรรมที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์
5. เทคนิคการเป็นผู้ตรวจประเมิน GMP/HACCP โรงงานอาหารสัตว์ โดยส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์
6. การตรวจรับรองโรงงานผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออกเบื้องต้น โดยส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์
7. เทคนิคในการตรวจสอบเอกสารและแบบคำขออนุญาต โดยส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

ทั้งนี้ องค์ความรู้ที่ได้รับรางวัล 3 อันดับแรก ได้นำเสนอเป็นบอร์ดองค์ความรู้สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ในเวที KM Forum กรมปศุสัตว์ งานประชุมผู้บริหารกรมปศุสัตว์ เมื่อวันที่ 22-23 สิงหาคม 2554 ณ โรงแรมสตาร์ จังหวัดระยอง

สถิติจำนวนผู้รับใบอนุญาตประกอบการอาหารสัตว์ ปี 2554

จำนวนผู้รับใบอนุญาตประกอบการอาหารสัตว์ ปี 2554 จำแนกตามหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต

หน่วย : ฉบับ

หน่วยงานที่ออกใบอนุญาต	ผลิตอาหารสัตว์		นำเข้าซึ่งอาหารสัตว์		ขายอาหารสัตว์	
	รายใหม่	ต่ออายุ	รายใหม่	ต่ออายุ	รายใหม่	ต่ออายุ
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์	22	23	72	355	1,206	4,414
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 1	0	24	0	10	99	979
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 2	2	29	1	6	116	1,004
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 3	0	10	0	0	272	1,470
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 4	0	2	3	4	229	1,063
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 5	2	2	0	8	186	1,304
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 6	0	1	1	2	106	740
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 7	2	33	0	9	91	814
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 8	0	17	0	1	136	973
สำนักปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 9	39	13	6	1	142	888
รวม	22	154	83	396	2,583	13,649
	176		479		16,232	

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในพื้นที่เขต 1-9

สถิติเปรียบเทียบจำนวนสัตว์จากฟาร์มมาตรฐานทั่วประเทศ ปี 2552-2554

72

ชนิดสัตว์	ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554	
	จำนวนฟาร์ม	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนฟาร์ม	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนฟาร์ม	จำนวนสัตว์ (ตัว)
สถานที่พักไข่สัตว์ปีก	75	ลูกไก่ต่อสัปดาห์ 24,742,869	69	ลูกไก่ต่อสัปดาห์ 24,864,969	75	ลูกไก่ต่อสัปดาห์ 23,593,444
ไก่พันธุ์	169	16,223,716	164	15,860,317	182	17,654,807
ไก่เนื้อ	7,310	213,816,285	7,253	214,156,768	6,841	226,885,322
ไก่ไข่	2,275	58,703,514	2,246	57,752,964	2,091	54,967,352
เบ็ดพันธุ์	26	697,484	26	697,484	25	546,035
เบ็ดเนื้อ	1,291	11,387,242	1,263	10,446,634	577	7,751,063
เบ็ดไข่	77	397,400	77	397,400	36	257,580
โคเนื้อ	471	24,417	474	24,730	414	24,797
โคนม	6,514	180,984	6,419	187,849	6,511	202,687
สุกร	3,584	477,512	3,593	5,034,684	3,560	5,771,612
นกกระทา	4	500,300	5	520,300	10	1,087,300
แพะเนื้อ	96	6,882	85	6,849	85	6,956
แกะเนื้อ	0	0	1	110	1	110
ผึ้ง	354	0	332	0	333	56,706
นกเขาชวาเสียง	0	0	0	0	0	0
รวม	22,246	327,158,605	22,007	329,951,058	20,741	338,805,771

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน ของทุกปี
ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

สถิติจำนวนโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ปี 2552-2554

จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส. 2) จำแนกตามชนิดสัตว์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - ปี พ.ศ. 2554

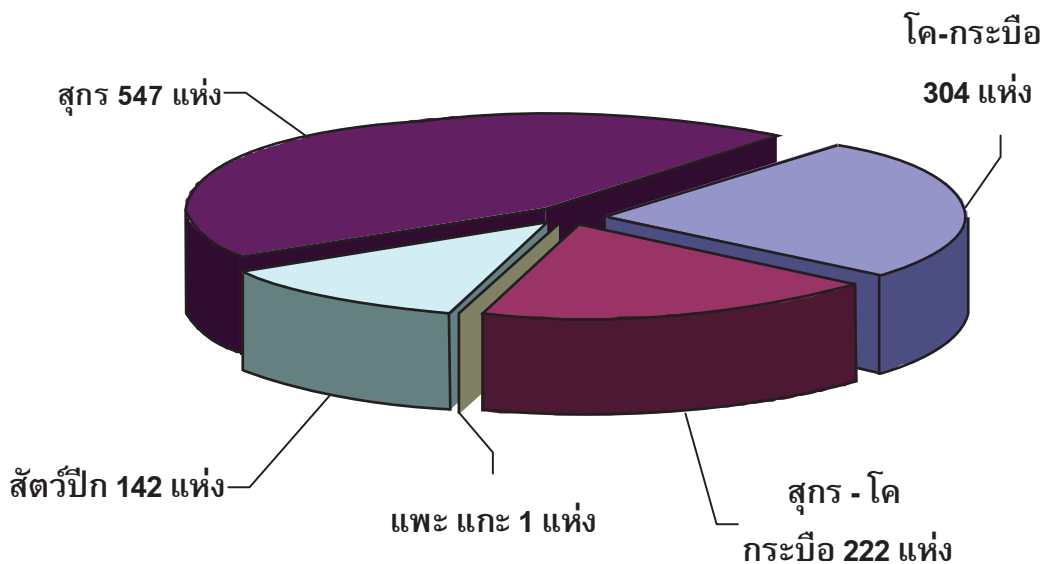
หน่วย:โรง

ชนิดสัตว์	โรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส. 2)			เพิ่ม/ลด เปรียบเทียบ ปี 2553-2554
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	
สุกร	525 (49.07%)	544 (47.18%)	547 (44.98%)	+3 (0.55%)
โค กระบือ	255 (23.83%)	281 (24.37%)	304 (25.00%)	+23 (8.19%)
สุกร โค กระบือ	200 (18.69%)	222 (19.25%)	222 (18.26%)	0 (0.00%)
สัตว์ปีก	89 (8.32%)	105 (9.11%)	142 (11.68%)	+37 (35.24%)
แพะ แกะ	1 (0.09%)	1 (0.09%)	1 (0.08%)	0 (0.00%)
รวม	1,070 (100.00%)	1,153 (100.00%)	1,216 (100.00%)	+63 (5.46%)

73

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ณ 30 กันยายน 2554

แผนภูมิ จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส.2) ทั่วประเทศ ปี 2554

สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2550 - 2554

ผลิตภัณฑ์	2550			2551			2552			2553			2554		
	ปริมาณ (กน.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กน.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กน.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กน.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กน.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ
เนื้อไก่	333,620,994	37,843,223,644	92.45%	401,475,116	55,422,080,785	92.56%	397,193,140	52,721,911,420	92.56%	435,045,500	54,948,802,521	93.18%	446,486,634	60,023,859,177	93.63%
- สูงสุด/ต่ำ	322,522,147	37,311,297,085	96.67%	387,107,829	54,560,018,305	96.42%	378,843,883	51,478,279,882	95.38%	417,950,514	53,799,247,618	96.07%	420,706,941	58,253,389,022	94.23%
1. ญี่ปุ่น	144,024,110	16,182,820,644	44.66%	184,350,710	25,485,905,110	47.62%	173,515,622	25,788,075,869	45.80%	191,185,674	26,298,492,340	45.74%	198,999,518	29,690,145,353	47.30%
2. Eu	159,816,356	19,014,641,653	49.55%	180,795,021	26,363,201,975	46.70%	184,457,023	23,091,436,376	48.69%	199,088,649	24,183,569,202	47.63%	191,192,496	24,730,208,719	45.45%
3. อื่นๆ	18,881,681	2,113,834,788	5.79%	21,962,098	2,710,911,220	5.67%	20,871,238	2,598,767,637	5.51%	27,676,191	3,317,186,076	6.62%	30,514,927	3,833,034,950	7.25%
- สดแช่เย็น/ แช่แข็ง	11,098,847	531,926,559	3.33%	14,367,287	862,062,480	3.58%	18,349,257	1,243,631,538	4.62%	17,084,986	1,149,554,903	3.93%	25,779,693	1,770,470,155	5.77%
1. เวียดนาม	9,754,847	464,094,879	87.89%	13,482,005	799,058,433	93.84%	8,393,710	531,555,568	45.74%	3,836,204	254,614,708	22.44%	368,004	31,045,054	1.43%
2. มาเลเซีย	1,344,000	67,831,680	12.11%	772,401	54,604,779	5.38%	904,096	69,364,458	4.93%	3,633,604	235,554,680	21.26%	5,648,540	446,527,823	21.91%
3. สหกง	-	-	0.00%	-	-	0.00%	8,793,542	625,662,385	47.92%	7,360,660	530,089,707	43.06%	4,627,091	363,763,182	17.95%
4. มาเจน	-	-	0.00%	-	-	0.00%	213,642	14,734,741	1.16%	712,064	37,868,553	4.17%	3,069,731	159,879,196	11.91%
5. เนปาล	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	236,504	16,275,184	1.38%	122,936	7,675,431	0.48%
6. ลาว	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	1,143,361	64,983,495	6.69%	7,949,492	535,071,307	30.84%
7. รัสเซีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	829,157	68,603,651	3.22%
8. อื่นๆ	-	-	0.00%	112,881	8,399,268	0.79%	44,267	2,314,386	0.24%	172,589	10,168,576	1.01%	3,164,742	157,904,511	12.28%
รวม	13,355,195	2,676,470,849	3.70%	13,843,942	3,046,158,187	3.19%	14,750,012	2,994,953,625	3.44%	12,538,685	2,183,746,795	2.69%	8,208,466	1,650,427,719	1.72%
- สูงสุด/ต่ำ	10,988,749	2,586,416,034	82.28%	10,825,413	2,914,732,970	78.20%	10,730,542	2,815,334,315	72.75%	9,497,731	2,061,202,821	75.75%	6,948,023	1,575,724,606	84.64%
1. ญี่ปุ่น	61,723	5,542,210	0.56%	29,333	10,037,601	0.27%	11	-	0.00%	4,726	1,669,619	0.05%	71,863	19,854,302	1.03%
2. Eu	10,746,447	2,554,164,092	97.79%	10,658,443	2,866,003,985	98.46%	10,601,831	2,776,778,296	98.80%	9,351,673	2,023,663,609	98.46%	6,753,547	1,525,949,975	97.20%
3. อื่นๆ	180,579	26,709,732	1.64%	137,637	38,691,384	1.27%	128,700	38,556,019	1.20%	141,332	35,869,593	1.49%	122,613	29,920,329	1.76%
- สดแช่เย็น/ แช่แข็ง	2,366,446	90,054,815	17.72%	3,018,529	131,425,217	21.80%	4,019,470	179,619,310	27.25%	3,040,954	122,543,974	24.25%	1,260,443	74,703,113	15.36%
1. เวียดนาม	2,366,446	90,054,815	100.00%	3,018,529	131,425,217	100.00%	2,314,800	99,627,739	57.59%	1,104,000	33,132,223	36.30%	264,012	9,418,355	20.95%
2. มาเลเซีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
3. สหกง	-	-	0.00%	-	-	0.00%	1,704,670	79,991,571	42.41%	1,803,228	80,770,970	59.30%	837,660	51,368,909	66.46%
4. ลาว	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	72,000	2,856,000	2.37%	-	-	0.00%
5. อื่นๆ	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	61,726	5,784,781	2.03%	158,771	13,915,849	12.60%

สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประเภท ปี พ.ศ. 2550 - 2554 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	2550			2551			2552			2553			2554		
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ
เนื้อสุก															
- ปรุงสุกแช่แข็ง															
รวม	10,198,924	1,436,064,305	2.83%	12,463,294	1,895,638,407	2.87%	10,915,066	2,010,435,112	2.54%	12,860,909	2,317,168,055	2.75%	15,855,484	2,888,518,375	3.32%
1. ญี่ปุ่น	7,300,833	1,170,842,708	71.58%	8,720,033	1,535,435,517	69.97%	10,130,725	1,939,825,372	92.81%	12,319,055	2,269,460,214	95.79%	15,016,994	2,806,640,588	94.71%
2. ยุโรป	7,123,455	1,153,972,833	97.57%	8,475,087	1,505,543,241	97.19%	9,841,192	1,902,763,618	97.14%	12,086,333	2,229,771,039	98.11%	14,820,811	2,772,403,877	98.69%
3. อื่นๆ	-	-	0.00%	-	-	0.00%	40	-	0.00%	-	-	0.00%	37	-	0.00%
3. อื่นๆ	177,378	16,869,875	2.43%	244,946	29,892,276	2.81%	289,493	37,061,754	2.86%	232,722	39,688,175	1.89%	196,146	34,236,721	1.31%
- สดแช่เย็น/ แช่แข็ง															
รวม	2,898,091	265,221,597	28.42%	3,743,261	360,202,890	30.03%	784,341	70,609,740	7.19%	541,854	47,707,841	4.21%	838,490	81,877,777	5.29%
1. ออสเตรเลีย	2,898,091	265,221,597	100.00%	3,717,567	357,633,490	99.31%	783,957	70,609,740	99.95%	359,575	32,913,887	66.36%	494,908	51,943,744	59.02%
2. เวียดนาม	-	-	0.00%	25,694	2,569,400	0.69%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
3. มาเลเซีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	181,118	14,549,264	33.43%	327,281	27,413,627	39.03%
4. อินเดีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	1,161	244,690	0.21%	11,291	2,006,528	1.35%
5.ลาว	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	5,010	513,878	0.60%
6. บราซิล	-	-	0.00%	-	-	0.00%	384	-	0.05%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
เนื้อสัตว์															
รวม	152,669	22,114,295	0.04%	106,544	8,127,914	0.02%	49,952	5,860,078	0.01%	4,342	473,131	0.00%	27	0	0.00%
- ปรุงสุกแช่แข็ง															
รวม	152,669	22,114,295	100.00%	106,544	8,127,914	100.00%	49,952	5,860,078	100.00%	4,342	473,131	100.00%	27	0	100.00%
1. ญี่ปุ่น	142,550	21,981,503	93.37%	75,115	8,024,490	70.50%	49,952	5,860,078	100.00%	4,342	473,131	100.00%	22	-	81.48%
2. ยุโรป	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
3. อื่นๆ	10,119	132,792	6.63%	31,429	103,424	29.50%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	5	-	18.52%
เนื้อสัตว์ผสม															
- ปรุงสุกแช่แข็ง															
รวม	3,555,312	391,794,710	0.99%	5,871,298	781,347,451	1.35%	6,229,174	850,152,411	1.45%	6,453,588	869,106,822	1.38%	6,330,105	857,806,338	1.33%
1. ญี่ปุ่น	3,555,312	391,794,710	100.00%	5,871,298	781,347,451	100.00%	6,229,174	850,152,411	100.00%	6,453,588	869,106,822	100.00%	6,330,105	857,806,338	100.00%
2. ยุโรป	3,524,578	382,953,276	99.14%	5,856,430	777,736,351	99.75%	6,206,966	845,391,610	99.64%	6,350,720	848,883,955	98.41%	6,241,378	840,674,916	98.60%
3. อื่นๆ	24,734	8,205,314	0.70%	9,988	2,225,229	0.17%	21,546	4,604,076	0.35%	95,856	18,727,446	1.49%	73,564	15,213,634	1.16%
รวม	6,000	636,120	0.17%	4,880	1,385,871	0.08%	662	156,725	0.01%	7,012	1,495,421	0.11%	15,163	1,917,788	0.24%
ผลรวม															
รวม	360,883,084	42,369,687,803	100.00%	433,760,194	61,153,352,744	100.00%	429,137,344	58,563,312,646	100.00%	466,903,024	60,319,297,324	100.00%	476,880,716	65,420,611,609	100.00%

ที่มา : ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการสุสัตว์ สำนักพัฒนาและรับรองมาตรฐานสินค้าสุสัตว์
ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2554

สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมื่อสิ้นสุดไตรมาสแรก-พฤษภาคมเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ 2554

ประเภท	รวมทั้งสิ้น	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เมื่อไปแปรรูป	ปริมาณ (กก.)	29,164,994	34,463,201	37,217,451	33,657,117	34,712,095	36,987,243	39,897,136	38,350,514	43,026,165	35,394,115	33,081,262	24,755,648
	มูลค่า (บาท)	3,702,884,415	4,431,713,178	4,959,751,380	4,551,509,815	4,809,785,020	5,260,898,764	5,714,913,603	5,513,440,519	6,143,114,223	4,941,983,989	4,742,082,534	3,481,341,582
เมื่อไปแช่เย็น/แช่แข็ง	ปริมาณ (กก.)	868,761	1,424,462	1,529,007	948,926	864,801	1,339,687	1,861,534	2,983,305	3,947,325	3,508,352	3,422,764	3,026,769
	มูลค่า (บาท)	55,608,816	89,221,189	97,255,001	63,438,281	58,137,733	92,976,346	131,551,293	184,720,005	267,835,320	243,700,823	259,079,395	226,945,953
เมื่อแปรรูป	ปริมาณ (กก.)	518,740	563,321	492,707	511,909	430,659	662,121	625,035	707,718	891,486	672,263	514,840	357,224
	มูลค่า (บาท)	113,409,418	127,402,778	109,235,096	113,111,795	97,040,217	144,997,542	147,895,355	152,733,124	206,214,402	160,806,867	121,872,542	81,005,470
เมื่อแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง	ปริมาณ (กก.)	10,104	46,800	113,794	89,785	76,861	57,445	246,666	120,000	141,600	116,640	142,812	97,936
	มูลค่า (บาท)	805,037	3,978,672	10,176,843	6,825,434	5,754,494	3,568,241	12,327,044	6,554,743	7,339,742	7,051,074	6,429,153	3,892,636
เมื่อสุกแปรรูป	ปริมาณ (กก.)	777,601	1,001,740	1,374,614	1,134,210	1,269,059	1,364,773	1,379,704	1,532,467	1,467,756	1,338,468	1,416,763	959,839
	มูลค่า (บาท)	140,458,256	180,945,805	235,794,532	217,473,340	233,323,412	246,031,394	255,927,404	282,234,121	287,568,410	267,566,373	273,295,465	186,022,086
เมื่อสุกแช่เย็น/แช่แข็ง	ปริมาณ (กก.)	71,312	66,673	156,909	42,912	50,384	70,808	21,750	10,563	13,852	77,069	125,528	130,733
	มูลค่า (บาท)	5,717,287	6,971,351	14,431,830	4,600,826	4,830,956	6,572,075	3,727,121	2,403,312	2,471,181	9,829,493	10,126,731	10,195,614
เมื่อวันแปรรูป	ปริมาณ (กก.)	27	-	-	-	-	21	-	-	5	-	-	1
	มูลค่า (บาท)	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมื่อสัตว์ผสมแปรรูป	ปริมาณ (กก.)	395,627	505,651	420,554	389,783	608,639	757,235	588,803	490,357	534,783	502,316	747,682	388,675
	มูลค่า (บาท)	56,261,807	61,495,058	52,312,022	57,994,785	76,459,290	94,146,357	78,081,778	63,142,075	75,033,930	72,846,334	106,946,563	63,086,339
รวม	ปริมาณ (กก.)	31,807,139	38,071,848	41,305,036	36,774,642	38,012,498	41,239,333	44,620,628	44,194,924	50,022,972	41,609,223	39,451,651	29,716,825
	มูลค่า (บาท)	4,075,145,036	4,901,728,031	5,478,956,704	5,014,954,276	5,285,331,122	5,849,190,719	6,344,423,598	6,205,227,899	6,989,577,208	5,703,784,953	5,519,832,383	4,052,489,680

ที่มา : ส่วนตรวจสอบมาตรฐานด้านการสุสัตว์ สำนักพัฒนาและรับรองมาตรฐานสินค้าสุสัตว์
ข้อมูล ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2554

คณะผู้จัดทำ

รายงานประจำปี 2554

ที่ปรึกษา

นายสรวิศ ธานีโต

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

คณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี 2554

นางธนิตา หรินทรานนท์

นายสมบัติ ศุภประภากร

นายสุรสิงห์ ศรีจำรูญ

นายนิพนธ์ กุลปรีดาร์ตน์

นายอนุชา มุมอ่อน

นางสาวศชาภรณ์ เต็มยอด

นางสุดารัตน์ เคยเหล่า

น.ส.บุณิกา จุลละโพธิ

น.ส.ศยามล พวงขจร

นายพิศณุ บำรุงพงษ์

นายประเสริฐ ชาติเข้า

น.ส.อัญญารัตน์ ราชประโคน

น.ส.อรุณศรี ภาวโลทร

น.ส.นัยนา ราชมณี

น.ส.แสงเดือน กองอ้าย

นายชัยรัตน์ วรศรี

น.ส.อัญชลี ศรีจาง

นางมลนิภา อางสุวรรณ

นางสุวิภา สนธิพิจิตร

น.ส.ยุพาภรณ์ ฤดีณัฐทรัพย์

ประธานคณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
โทร. 0 2525 4807-9 โทรสาร 0 2525 4855

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

Bureau of Livestock Standards and Certification, Department of Livestock Development

69/1 ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2653-4444 ต่อ 3112-3114, 0-2653-4439 โทรสาร 0-2653-4917 www.dld.go.th/certify